

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

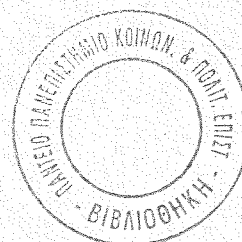
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Θέμα Διπλωματικής Εργασίας:

“Περιφερειακή Πολιτική και Ανάπτυξη στην Ελλάδα
κατά την τρέχουσα περίοδο Προγραμματισμού (Γ' ΚΠΣ)”

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια: Αθηνά Γιαννουσά Α.Μ.: 0803Μ016
Επιβλέπων: Επίκουρος Καθηγητής Ζαχαρίας Μαθάς – Δεμαθάς

Μάιος 2006

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πίνακας Περιεχομένων.....	1
Εισαγωγή	4
Κεφάλαιο 1: Περιφερειακή Πολιτική και Ανάπτυξη	6
1.1 Έννοια και Αντικείμενο.....	6
1.2 Αναγκαιότητα Περιφερειακής Πολιτικής.....	7
1.3 Σκοποί Περιφερειακής Πολιτικής.....	8
1.4 Μέσα Περιφερειακής Πολιτικής	9
1.5 Περιφερειακό Πρόβλημα	11
1.5.1 Προσδιορισμός του Περιφερειακού Προβλήματος	11
1.5.2 Η περίπτωση της Ελλάδας	12
1.5.2.1 Παράγοντες Διαμόρφωσης του Περιφερειακού Προβλήματος.....	12
1.5.2.2 Χαρακτηριστικά του Περιφερειακού Προβλήματος	14
Κεφάλαιο 2: Ελληνική Περιφερειακή Πολιτική στα πλαίσια της ΕΕ.....	15
2.1 Η Περιφερειακή Πολιτική της Ελλάδας πριν την ένταξή της στην ΕΟΚ.....	15
2.2 Η Περιφερειακή Πολιτική της Ελλάδας από την ένταξή της στην ΕΟΚ έως σήμερα	15
2.2.1 Το Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης 1981-1985	15
2.2.2 Το Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 1983-1987	16
2.2.3 Το Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 1988-1992	17
2.2.4 Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα, 1986-1992.....	17
2.2.5 Το πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, 1989-1993.....	18
2.2.6 Το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, 1994-1999.....	20
2.2.7 Το τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, 2000-2006	23
Κεφάλαιο 3: Διάρθρωση του Γ' ΚΠΣ	26
3.1 Αξονες Προτεραιότητας του Γ' ΚΠΣ	26

3.2 Επιχειρησιακά Προγράμματα	31
3.2.1 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	31
3.2.2 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια»	32
3.2.3 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ).....	32 - 33
3.3 Αξονες Προτεραιότητας και Επιχειρησιακά Προγράμματα	40
Κεφάλαιο 4: Χρηματοδότηση του Γ' ΚΠΣ	42
4.1 Γενικά στοιχεία	42
4.2 Ανάλυση κατά Άξονα Προτεραιότητας, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, Διαθροτικό Ταμείο & Έτος	43
Κεφάλαιο 5: Μηχανισμοί Διαχείρισης και Ελέγχου του Γ' ΚΠΣ.....	49
5.1 Διαχείριση	49
5.1.1 Διαχειριστική Αρχή Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 2000-2006	49
5.1.2 Διαχειριστική Αρχή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	50
5.1.3 Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης	52
5.2 Παρακολούθηση.....	52
5.2.1 Επιτροπή Παρακολούθησης του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης	52
5.2.2 Επιτροπή Παρακολούθησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	53
5.3 Χρηματοδότηση	54
5.3.1 Αρχή Πληρωμής.....	54
5.4 Ελεγχοι	55
5.4.1 Έλεγχος που ασκείται από τις Διαχειριστικές Αρχές	55
5.4.2 Έλεγχος που ασκείται από την Αρχή Πληρωμής	56
5.4.3 Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου	56
5.5 Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ).....	57
5.6 Λειτουργική Συσχέτιση φορέων Διαχείρισης και Ελέγχου	58
Κεφάλαιο 6: Αξιολόγηση Περιφερειακής Πολιτικής στο πλαίσιο Γ' ΚΠΣ.....	63
6.1 Ενδιάμεση Αξιολόγηση.....	64
6.1.1 Διαπεριφερειακή Κατανομή των Πόρων σύμφωνα με τις Εντάξεις Έργων	64

6.1.2 Απορροφήσεις	65
6.1.3 Απορροφήσεις ανά Τομέα	65
6.1.4 Προβλήματα Υλοποίησης.....	68
6.2 Τελευταία Διαθέσιμα Στοιχεία (2005).....	69
6.2.1 Απορροφήσεις (ημερομηνία αναφοράς 15-11-2005).....	69
6.2.2 Απορροφήσεις ανά Τομέα	71
6.2.3 Εξέλιξη της Υλοποίησης των Ειδικών Δράσεων των ΠΕΠ.....	71
6.2.4 Εξέλιξη Έργων ανά ΠΕΠ.....	75
Κεφάλαιο 7: Περιφερειακό Πρόβλημα και Περιφερειακή Ανάπτυξη στην τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού	79
7.1 Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ	79
7.2 Δείκτες ευημερίας	81
7.3 Δημογραφικά στοιχεία.....	83
7.4 Ανθρώπινο Δυναμικό.....	85
7.5 Διαχρονική Εξέλιξη Περιφερειακών Ανισοτήτων - Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας (WCV).....	87
Κεφάλαιο 8: Συμπεράσματα.....	89
Βιβλιογραφία	93
Παράρτημα	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών του τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης. Επιδίωξη της εργασίας αυτής είναι να αποτυπώσει την περιφερειακή πολιτική που ασκείται και την περιφερειακή ανάπτυξη που συντελείται στην τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού (2000-2006) και ιδιαίτερα κατά την εφαρμογή του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Ειδικότερα, για την πληρέστερη παρουσίαση του θέματος ακολουθήθηκε η εξής δομή:

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η έννοια και το αντικείμενο της περιφερειακής πολιτικής και ανάπτυξης, η αναγκαιότητα άσκησης περιφερειακής πολιτικής, οι σκοποί καθώς και τα μέσα της περιφερειακής πολιτικής, και τέλος το περιφερειακό πρόβλημα όπως εμφανίζεται σαν φαινόμενο στη λειτουργία της οικονομίας, και ειδικότερα στην οικονομία της χώρας μας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο καταγράφεται η περιφερειακή πολιτική που ασκήθηκε στη χώρα μας έως την περίοδο εφαρμογής του Γ' ΚΠΣ.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στη διάρθρωση του προγράμματος. Ειδικότερα, παρουσιάζονται οι Άξονες Προτεραιότητας που αποτελούν την στρατηγική υλοποίησης του ΚΠΣ, τα Επιχειρησιακά Προγράμματα που αφορούν την εφαρμογή του ΚΠΣ και η κατανομή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κατά Άξονα Προτεραιότητας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αποτυπώνεται ο προϋπολογισμός του Προγράμματος. Συγκεκριμένα, δίνονται πληροφορίες για την κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων κατά Άξονα Προτεραιότητας και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, κατά Διαρθρωτικό Ταμείο και κατά έτος.

Στο πέμπτο κεφάλαιο αναλύονται οι μηχανισμοί διαχείρισης και ελέγχου του Γ' ΚΠΣ.

Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι για την ανάλυση του τρίτου, τέταρτου και πέμπτου κεφαλαίου χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από το αναθεωρημένο ΚΠΣ του 2004, αφού η υλοποίησή του προγράμματος είναι μία δυναμική και όχι στατική διαδικασία.

Στο έκτο κεφάλαιο αξιολογείται η πρόοδος υλοποίησης του περιφερειακού σκέλους του Γ' ΚΠΣ, σύμφωνα με την ενδιάμεση αξιολόγηση καθώς και τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία.

Στο έβδομο κεφάλαιο γίνεται προσπάθεια να αποτυπωθεί το επίπεδο της περιφερειακής ανάπτυξης, καθώς και η εξελικτική της πορεία την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού. Στο πλαίσιο αυτό χρησιμοποιούνται κάποιοι δείκτες μέτρησης στη προσπάθεια να δοθεί μία όσο το δυνατόν πληρέστερη εικόνα των περιφερειακών συνθηκών στην Ελλάδα.

Τέλος, η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα που προκύπτουν ως απόρροια της ανάλυσης του θέματος που έγινε στα επιμέρους κεφάλαια.

Στο σημείο αυτό, κρίνεται απαραίτητο να ληφθεί υπόψη ότι τα όρια μιας εργασίας είναι δεδομένα. Έτσι, όσο ποικιλότροπα και αν προσπαθήσει κανείς να προσεγγίσει ένα θέμα, είναι υποχρεωμένος να προβεί σε ορισμένες αφαιρέσεις και να θεωρήσει γνωστούς κάποιους εννοιολογικούς προσδιορισμούς και κοινωνικο-πολιτικούς θεσμούς.

Τέλος, οι ευχαριστίες μου ανήκουν στον κ. Ζ. Δεμαθά -επιβλέποντα της παρούσας εργασίας- που συνέβαλε σε όλη την διαδικασία εκπόνησής της, από την αρχική επιλογή του θέματος της μέχρι την τελική μορφή της, με την καθοδήγησή του και την παροχή υλικού, στη βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου που προσέφερε τη δυνατότητα δανεισμού βιβλίων, καθώς και σε προσωπικούς φίλους και συνεργάτες που είχαν συμβουλευτικό ρόλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1.1 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Στη μεταπολεμική περίοδο, μετά τη συμφωνία του Bretton-Woods, όταν υπήρχαν σχετικά διαφορετικού τύπου οικονομικά μοντέλα στο επίπεδο της οργάνωσης (κλειστά ή ανοικτά) και οι ελεγχόμενες συναλλαγματικές οικονομίες, οι βασικές προσεγγίσεις για την περιφερειακή πολιτική πήγαιναν από τις ρικαρντιανές θεωρίες των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και του διεθνούς εμπορίου. Κατά τη σύγχρονη όμως περίοδο, των ζωνών ελεύθερου εμπορίου, των νέων τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας, της μετατρεψιμότητας των νομισμάτων και της κινητικότητας του κεφαλαίου και της εργασίας (κύριος σταθμός η Συνθήκη Μάαστριχτ), οι βασικές προσεγγίσεις δεν μπορούσαν να δώσουν πειστικές απαντήσεις στον κλάδο της περιφερειακής πολιτικής.

Οι παραπάνω εξελίξεις ανέδειξαν το γεγονός ότι τόσο ο ανταγωνισμός των περιφερειών μιας χώρας, όσο και ανταγωνισμός μεταξύ διαφορετικών χωρών είναι σημαντικό και σύνθετο ζήτημα. Έχει καταγραφεί ότι ο ανταγωνισμός σε διεθνές επίπεδο αφορά περισσότερο τον ανταγωνισμό μεταξύ των περιφερειών διαφορετικών κρατών, παρά μεταξύ των χωρών στο σύνολό τους. Η περιφερειακή ανάπτυξη είναι ουσιαστικό στοιχείο κάθε οικονομικού συστήματος και η ανάλυση της περιφερειακής πολιτικής συνδέεται σε πολλά επίπεδα με την άσκηση εθνικής πολιτικής.

Κατά την προσπάθεια προσδιορισμού της έννοιας της Περιφερειακής Πολιτικής έχουν διατυπωθεί πολλές απόψεις. Στο πλαίσιο αυτό εκτιμάται ως πιο συγκεκριμένος και σαφής ορισμός της περιφερειακής πολιτικής ως «ένα σύστημα σκοπών, μέσων και φορέων που συνδυάζονται σ' ένα πρόγραμμα για να επιτύχουν την ισόρροπη μεταβολή της διαπεριφερειακής διάρθρωσης της οικονομίας» (Ν. Κόνσολας, Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, 1997, κεφ. 1).

Επιπρόσθετα, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης το αντικείμενο της Περιφερειακής Πολιτικής περιλαμβάνει τη «δημιουργία, ανάπτυξη και λειτουργία των απαιτούμενων ευκολιών για την εγκατάσταση των οικονομικών δραστηριοτήτων και των ατόμων λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνικές και οικονομικές απαιτήσεις, τις ανάγκες, τις ανθρωπίνες φιλοδοξίες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των περιφερειών» (Ε.Ε.Κ., Brussels, 1996, Γιώτη-Παπαδάκη, Ολ. – Φίλιος Σπ.: Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σελ. 8).

1.2 ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η αναγκαιότητα της περιφερειακής πολιτικής καθορίζεται από δύο κριτήρια: το πρώτο είναι το κριτήριο της αποτελεσματικότητας και το δεύτερο το κριτήριο της ισότητας. Το πρώτο κριτήριο αναφέρεται στη μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας και ανάπτυξης με δεδομένους τους παραγωγικούς πόρους και την τεχνολογία και το δεύτερο κριτήριο με την μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στους δείκτες ευημερίας με δεδομένο το συνολικό εισόδημα. Και τα δύο αυτά κριτήρια θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων και να δικαιολογούν έτσι την ανάγκη άσκησης πολιτικών περιφερειακής διάστασης (Stilwell, Fr.: Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, 1972, κεφ. 1, Γ. Πετράκος – Γ. Ψυχάρης, Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα, 2004).

Οι δύο στόχοι άλλοτε λειτουργούν συμπληρωματικά και άλλοτε έρχονται σε σύγκρουση. Παραδείγματος χάρη, η μείωση των διαφορών στα επίπεδα της ανεργίας μεταξύ δύο περιφερειών μπορεί να επιτευχθεί μέσω της χρησιμοποίησης παραγωγικών πόρων που δεν απασχολούνταν και ιδιαίτερα αν στην πρώτη περιφέρεια εμφανίζεται υπερβάλλουσα ζήτηση των παραγωγικών πόρων θα έχουμε ως αποτέλεσμα την ενίσχυση του εισοδήματος της δεύτερης περιφέρειας, χωρίς μάλιστα να αυξηθεί το μέσο κόστος παραγωγής στην πρώτη. Στην περίπτωση αυτή, βλέπουμε τα δύο κριτήρια να μπορούν να αλληλοσυμπληρώσουν το ένα το άλλο, αφού επιτυγχάνεται και ισότητα και αποτελεσματικότητα. Από την άλλη, η μεταφορά πόρων από αποδοτικές περιοχές με υψηλά εισοδήματα σε άλλες με χαμηλότερα εισοδήματα μπορεί να ενισχύει την ισότητα, όχι όμως και την αποτελεσματικότητα.

Γενικότερα, λόγοι για τους οποίους επιχειρηματολογείται ότι η άσκηση περιφερειακής πολιτικής κρίνεται απαραίτητη είναι (Γ. Πετράκος – Γ. Ψυχάρης, Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα, 2004):

- Αξιοποίηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας, με στόχο την αποτελεσματική χρήση των πόρων και την εξάλειψη των υπερβολικά μεγάλων διαφορών στην κατανομή των παραγωγικών δραστηριοτήτων μεταξύ των περιφερειών.
- Επίτευξη υψηλών ρυθμών οικονομικής μεγέθυνσης, με πολιτικές οι οποίες συμβάλλουν στην περιφερειακή εξισορρόπηση των ποσοστών ανεργίας, ικανοποιώντας ταυτόχρονα και το κριτήριο της αποτελεσματικότητας και της ισότητας.
- Περιορισμός του κόστους επέκτασης του κοινωνικού κεφαλαίου, με την εξάλειψη των έντονων ανισορροπιών στις πληθυσμιακές μεταβολές των περιφερειών που δημιουργούν στο κράτος υψηλό κόστος κάλυψης κοινωνικών αναγκών.

- Αποφυγή κοινωνικών αναταραχών και εντάσεων με πολιτικές εξισορρόπησης των περιφερειακών ανισοτήτων που θα μειώνουν τις μεγάλες διαφορές στα επίπεδα διαβίωσης μεταξύ διαφορετικών περιφερειών της ίδιας χώρας.
- Κοινωνική δικαιοσύνη και ο μηχανισμός της αγοράς. Οι περιφερειακές ανισότητες θεωρούνται ως πρόβλημα όταν υπάρχει κοινό αίσθημα παρέμβασης για μια πιο δίκαιη διανομή τους εθνικού πλούτου. Στην περίπτωση αυτή ο μηχανισμός της αγοράς δεν μπορεί αυτόματα να διορθώσει τις ανισότητες, τουλάχιστον βραχυχρόνια.
- Αντιστάθμιση των επιπτώσεων άλλων πολιτικών όπως π.χ. πολιτικές ενίσχυσης βιομηχανικής έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης που από τη μια συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα και από την άλλη εντείνουν τις ανισότητες, ευνοώντας τις ανεπτυγμένες περιφέρειες.
- Αντιμετώπιση της οικονομικής ολοκλήρωσης. Οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της Ευρώπης, με τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και την κατάργηση περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίου και προϊόντων αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα επιβίωσης, καθώς οι επιχειρήσεις τους είναι υποχρεωμένες να ανταγωνιστούν επί ίσοις όροις τις πιο έμπειρες και τεχνολογικά προηγμένες επιχειρήσεις των ανεπτυγμένων περιοχών.

1.3 ΣΚΟΠΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η βασική επιδίωξη της οικονομικής πολιτικής για τη μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας, εξειδικεύεται σε μια σειρά αντικειμενικών επιδιώξεων ανάμεσα στις οποίες σημαντική θέση κατέχει η περιφερειακή ανάπτυξη. Η επιδίωξη όμως αυτή δεν είναι ανεξάρτητη, αλλά σχετίζεται και βρίσκεται σε αλληλεξάρτηση με όλες τις υπόλοιπες. Οι σχέσεις αυτές είναι που διαμορφώνουν τη λειτουργική διάρθρωση του οικονομικού συστήματος και την στρατηγική για την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών της περιφερειακής πολιτικής.

Οι αντικειμενικοί σκοποί της περιφερειακής πολιτικής μπορούν να διακριθούν στους εξής (Ν. Κόνσολας, Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, 1997, κεφ. 5, Σκούντζος, Θ.: Περιφερειακή Οικονομική Ανάλυση και Πολιτική, 1993, κεφ. 6):

- η μείωση της ανεργίας, ειδικότερα εκεί όπου είναι περισσότερο συγκεντρωμένη ή επίμονα υψηλή,
- η μείωση του πληθυσμού στις κορεσμένες περιφέρειες ώστε να επιτυγχάνεται η επιθυμητή διάρθρωση των δημογραφικών χαρακτηριστικών,
- η διατήρηση της πολιτιστικής παράδοσης των περιφερειών, ώστε να διαφυλάσσεται η πολιτιστική ιδιομορφία των περιφερειών,
- η μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στην κατανομή του πραγματικού κατά κεφαλήν εισοδήματος, με σκοπό την εξασφάλιση υψηλότερων κατά

κεφαλήν εισοδημάτων στις περιφέρειες με μικρή ανάπτυξη μέχρι κάποιου κατώτατου ορίου,

- η διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος σε όλες τις μορφές του (ατμόσφαιρα, υδάτινο περιβάλλον κ.λπ.),
- η πλήρης απασχόληση των πλουτοπαραγωγικών πόρων,
- η βελτίωση της παραγωγικότητας, με βάση την τεχνολογική ανάπτυξη,
- η βέλτιστη κατανομή των πόρων, επιδιώκοντας την ορθολογική τους χρήση,
- η προώθηση της τεχνολογικής προόδου στις καθυστερημένες περιφέρειες,
- η σταθεροποίηση και ισόρροπη ανάπτυξη της οικονομίας των περιφερειών κ.ά.

Οι προαναφερόμενοι σκοποί είναι οικονομικοί, κοινωνικοί, πολιτιστικοί και περιβαλλοντικοί, καλύπτοντας έτσι ένα ευρύτατο φάσμα επιδιώξεων. Η υλοποίηση ενός σκοπού πρέπει να βρίσκεται σε ένα κοινό παρονομαστή με τους άλλους σκοπούς ανάλογα με τις ιδιομορφίες της εκάστοτε περιφέρειας. Η σωστή ταξινόμηση των σκοπών και η παραδοχή της αλληλεξάρτησης τους μπορεί να δημιουργήσει το κατάλληλο περιβάλλον για την ουσιαστική αντιμετώπιση του περιφερειακού προβλήματος και των πολλαπλών επιδράσεων που προκαλεί αυτό στην οικονομία και κοινωνία.

Επιπλέον, όμως οι σκοποί αυτοί όμως μπορεί να έρθουν σε σύγκρουση, αφού η εκπλήρωση του ενός μπορεί να οδηγήσει σε αποδυνάμωση ενός άλλου. Παραδείγματος χάρη, στις αναπτυσσόμενες χώρες η προσπάθεια αύξησης του ρυθμού ανάπτυξης μπορεί να οδηγήσει σε επιτάχυνση και συγκέντρωση των επενδυτικών πόρων σε περιφέρειες οι οποίες είναι πιο ανεπτυγμένες. Η εξέλιξη αυτή όμως έρχεται σε αντίθεση με τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στην κατανομή τον πραγματικού κατά κεφαλήν εισοδήματος

1.4 ΜΕΣΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Κύρια μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται για την άσκηση της περιφερειακής πολιτικής είναι τα εξής (Ν. Κόνσολας, Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, 1997, κεφ. 6):

- Οικονομική και κοινωνική υποδομή
Η οικονομική υποδομή αποτελεί το σπουδαιότερο μέσο περιφερειακής πολιτικής και διακρίνεται σε περιφερειακή και βιομηχανική υποδομή. Η κοινωνική υποδομή περιλαμβάνει την οικιστική και αστική υποδομή, την υγειονομική, την πολιτιστική και την επιστημονική και την τεχνολογική π.χ. πανεπιστήμια, νοσοκομεία, μουσεία.
- Επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις για την τόνωση κυρίαρχα των επενδύσεων στις καθυστερημένες περιοχές.

Αφορούν επιδοτήσεις κόστους ή επιδοτήσεις τιμών, οδηγώντας σε τεχνητή αύξηση των κερδών ή των εσόδων.

– Φορολογικά και πιστωτικά κίνητρα

Κάποια από τα φορολογικά κίνητρα είναι η περιφερειακή διαφοροποίηση της φορολογίας των κερδών των επιχειρήσεων, οι μειώσεις δασμών και οι μειώσεις του φόρου μεταβίβασης ακινήτων. Τα πιστωτικά κίνητρα αφορούν στη χορήγηση δανείων με ευνοϊκούς όρους π.χ. επιχορήγηση των επιτοκίων τους, για τη αύξηση των επενδύσεων στις καθυστερημένες περιφέρειες.

– Θεσμικά μέτρα

Τα κυριότερα μέτρα επιδιώκουν την αποκέντρωση των δημόσιων υπηρεσιών με συνέπεια τη μείωση της συμφόρησης των μεγάλων αστικών κέντρων και τη δημιουργία εξωτερικών οικονομιών στις περιφέρειες.

– Έλεγχοι και αντικίνητρα

Μέτρο ελέγχου αποτελεί π.χ. η χορήγηση άδειας σκοπιμότητας ή τύπου εγκατάστασης των επιχειρήσεων, και αντικίνητρα οι ειδικοί φόροι εγκατάστασης, η επιβολή δυσμενών όρων δόμησης κ.ά.

Τα προαναφερόμενα αποτελούν τα κύρια μέσα άσκησης της περιφερειακής πολιτικής, ενώ ως **δευτερεύοντα** θεωρούνται:

- Περιφερειακές επιδοτήσεις απασχόλησης, ειδικά στις βιομηχανίες έντασης εργασίας
- Επιχορηγήσεις αποκέντρωσης, προς τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους που ακολουθούν τις επιχειρήσεις στην μετεγκατάστασή τους
- Επιδοτήσεις για τη βελτίωση της ποιότητας του εργατικού δυναμικού.
- Ενθάρρυνση της συνεργασίας με τα τοπικά Πανεπιστήμια.
- Μέτρα προσαρμογής του περιφερειακού ισοζυγίου πληρωμών κ.ά.

Τέλος, παρακάτω αναφέρονται τα νέα μέσα περιφερειακής πολιτικής:

- Τοπική ανάπτυξη (υψηλός βαθμός αυτονομίας των οικονομικών δραστηριοτήτων και τάση δημιουργίας των προϋποθέσεων αυτοτροφοδοτούμενης ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο)
- Μικρομεσαία επιχείρηση (δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, παραγωγή προϊόντων που ενσωματώνουν καινοτομικές ιδέες, προσαρμογή στις οικονομικές συνθήκες)
- Νέα τεχνολογία (πρωτότυπες ιδέες και εφευρέσεις και εφαρμογή τους, με την πραγματοποίηση καινοτομίας)

- Τεχνοπόλεις¹ («καινοτομική» βιομηχανική ανάπτυξη μέσω της αντικατάστασης των παραδοσιακών κλάδων της μεταποίησης με νέους δυναμικούς κλάδους της υψηλής τεχνολογίας).

1.5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

1.5.1 Προσδιορισμός του Περιφερειακού Προβλήματος

Το περιφερειακό πρόβλημα αναφέρεται στις περιφερειακές ανισότητες και η ουσία του βρίσκεται στην ανεπάρκεια του μηχανισμού της αγοράς. Η λειτουργία του τελευταίου δεν οδηγεί σε περιφερειακή ισορροπία, κάνοντας την άσκηση περιφερειακής πολιτικής αναγκαία.

Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τη διερεύνηση του περιφερειακού προβλήματος είναι τέσσερα: το ειδολογικό, το χωροταξικό, το αναπτυξιακό και το κλαδικό (Ν. Κόνσολας, Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, 1997, κεφ. 2).

- Το ειδολογικό κριτήριο: αφορά άνισες οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές ή πολιτιστικές ευκαιρίες
- Το χωροταξικό κριτήριο: αφορά την αντιπαράθεση κέντρου περιφέρειας (πρωτεύουσα και υπόλοιπη χώρα, αστικά κέντρα και χωριά κ.ά.).
- Το αναπτυξιακό κριτήριο: μετρά είτε την ένταση του προβλήματος είτε το επίπεδο ανάπτυξης και έτσι δίνει τα όρια των περιφερειακών ανισοτήτων -ποιοτικά και ποσοτικά- που όταν ξεπερασθούν δημιουργούν το περιφερειακό πρόβλημα.
- Το κλαδικό κριτήριο: συνδέεται με την αναδιάρθρωση της οικονομίας και την παγκοσμιοποιημένη αγορά, που οδήγησε σε ορατές διαφοροποιήσεις ανάμεσα σε ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες περιοχές.

Η επιβεβαίωση ύπαρξης του περιφερειακού προβλήματος δεν σημαίνει ότι απαιτείται άμεση παρέμβαση του κράτους. Πρωτίστως, θα διερευνηθεί η δυνατότητα διόρθωσης μέσω του μηχανισμού της αγοράς, και όταν πλέον αποδειχθεί ότι αυτό είναι αδύνατο, τότε κρίνεται αναγκαία η κρατική παρέμβαση.

Για τη μέτρηση και αξιολόγηση των χαρακτηριστικών του περιφερειακού προβλήματος χρησιμοποιούνται μία σειρά από δείκτες που αφορούν την οικονομική δραστηριότητα, την ευημερία και ανάπτυξη, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, την παραγωγική διάρθρωση, την κατάσταση των παραγωγικών και κοινωνικών υποδομών. Με τους παραπάνω δείκτες εξετάζεται το επίπεδο περιφερειακών ανισοτήτων και περιφερειακής ανάπτυξης, καθώς και η διαχρονική εξέλιξη του

¹ Τεχνόπολη είναι ένα χωρικό σύνολο στο οποίο εντάσσονται δραστηριότητες, που τείνουν στη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των σχέσεων έρευνας και επιχειρήσεων, με σκοπό την προώθηση της αναπτυξιακής διαδικασίας και μέσω τη νέα «καινοτομική» τεχνολογία. Στην Τεχνόπολη συνυπάρχουν βιομηχανικές μονάδες παραγωγής προϊόντων υψηλής τεχνολογίας και εκπαιδευτικά και ερευνητικά κέντρα, μέσα σε ένα οικιστικό και φυσικό περιβάλλον με ολοκληρωμένα δίκτυα υποδομής.

περιφερειακού προβλήματος και αξιολογούνται οι πολιτικές αντιμετώπισης του περιφερειακού προβλήματος και η ορθότητα της περιφερειακής πολιτικής. Έχοντας κάνει την παραδοχή ότι ο μηχανισμός της αγοράς δεν οδηγεί αυτόματα σε περιφερειακή ισορροπία συνάγεται το συμπέρασμα ότι η χρήση δεικτών κρίνεται αναγκαία για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων και της ενδεχόμενης κοινωνικής δυσαρέσκειας.

1.5.2 Η περίπτωση της Ελλάδας

1.5.2.1 Παράγοντες Διαμόρφωσης του Περιφερειακού Προβλήματος

Οι παράγοντες οι οποίοι είτε επηρέασαν είτε εξακολουθούν να επηρεάζουν την εξέλιξη των περιφερειακών ανισοτήτων στη χώρα μας διακρίνονται σε ιστορικούς, γεωμορφολογικούς και πολιτικούς (Γ. Πετράκος – Γ. Ψυχάρης, Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα, 2004, κεφ. 2).

Ιστορικοί παράγοντες

Οι παρακάτω ιστορικές εξελίξεις στην Ελλάδα αποτέλεσαν καθοριστικούς παράγοντες για την αύξηση των περιφερειακών ανισοτήτων:

- Το ελληνικό κράτος δημιουργήθηκε το 1828 με σύνορα τον Αμβρακικό και Παγασητικό κόλπο και έλαβε την οριστική του μορφή στο τέλος του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου. Ως τότε η ελληνική επικράτεια αυξανόταν σταδιακά με σταθερό σημείο αναφοράς το νότιο τμήμα της χώρας. Έτσι, η Αθήνα ευνοήθηκε από τα υπόλοιπα εν δυνάμει αστικά κέντρα της χώρας με τα αναμενόμενα αποτελέσματα.
- Στην Αθήνα το 1923 εγκαταστάθηκαν 246.000 πρόσφυγες λόγω της μικρασιατικής καταστροφής, αυξάνοντας τον πληθυσμό κατά 55%². Η ποιότητα του παραπάνω ανθρώπινου δυναμικού και το μέγεθος της τοπικής οικονομίας συνέβαλαν στη δυναμική εξέλιξη της πόλης και τη μεγαλύτερη διαφοροποίηση της από τις άλλες περιοχές της χώρας.
- Την περίοδο 1949 έως 1989 («ψυχρός» πόλεμος και ελληνικός εμφύλιος), τα βόρεια σύνορα της χώρας μας ήταν κλειστά λόγω της προσάρτησης μας με το δυτικό μπλοκ, καθώς οι γείτονές μας άνηκαν στο σοσιαλιστικό μπλοκ. Έτσι, οι βόρειες πόλεις της χώρας λόγω της περιμετρικής τους θέσης έχασαν τη δυνατότητα προσέλκυσης μεγάλων επιχειρήσεων και το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα στις εθνικές αγορές.

² Η απογραφή του πληθυσμού του 1921 καταγράφει 453.000 κατοίκους στην Αθήνα, ενώ η απογραφή του 1928 802.000 κατοίκους, μεταβολή η οποία οφείλεται στην εγκατάσταση προσφύγων. Σύμφωνα με τον Κοτζαμάνη (1997) από τους 1.250.000 πρόσφυγες που ήρθαν στη χώρα μας μετά την Μικρασιατική καταστροφή το 33,2% εγκαταστάθηκε στην Αθήνα.

Γεωμορφολογικοί παράγοντες

Τις τελευταίες δεκαετίες καταγράφεται μια σαφή μετακίνηση του πληθυσμού της χώρας από τις ορεινές στις πεδινές και παράλιες περιοχές που συνδέεται με:

- Την ενίσχυση του ρόλου της βιομηχανίας και των υπηρεσιών και την ταυτόχρονη μείωση της σχετικής σημασίας της ορεινής γεωργίας και της κτηνοτροφίας
- Την επιστημονική εξέλιξη που οδήγησε στην εκτέλεση σημαντικών τεχνικών έργων, όπως οι δρόμοι και στην αντιμετώπιση σημαντικών ασθενειών του κάμπου, όπως η ελονοσία
- Τις ευνοϊκότερες κλιματολογικές συνθήκες στις πεδινές περιοχές.

Επιπλέον, η Ελλάδα αποτελεί νησιωτική ευρωπαϊκή χώρα και διαθέτει τα περισσότερα κατοικήσιμα νησιά. Τα μικρά, όμως, μεγέθη των τοπικών αγορών και οι μεγάλες αποστάσεις από την ηπειρωτική χώρα εμποδίζουν την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων πλην του τουρισμού και άρα οδηγούν σε πληθυσμιακή συρρίκνωση.

Πολιτικοί παράγοντες

Η πιο συχνή φράση που ακούγεται από τους επικριτές της σημερινής κατάστασης των περιφερειακών ανισοτήτων είναι ότι για όλα φταίει το «κράτος των Αθηνών». Η συγκέντρωση και η δημιουργία ενός ισχυρού κεντρικού κράτους έχει καθηλώσει την ανάπτυξη μιας συγκροτημένης περιφερειακής διοίκησης. Η εξάρτηση των περιφερειών χρηματοδοτικά από το κεντρικό κράτος και η έλλειψη στελεχών δημιουργούν περιορισμένες δυνατότητες στις τοπικές διοικήσεις.

Παράλληλα, η ύπαρξη πολλών δήμων, νομών και περιφερειών δεν επιτρέπουν την αποτελεσματική άσκηση σε μεγάλη κλίμακα περιφερειακών πολιτικών. Η μεταρρύθμιση Καποδίστρια μείωσε τον αριθμό των δήμων και κοινοτήτων από 5.825 σε 1.033. Παρόλα αυτά, το 50% των νέων δήμων έχουν πληθυσμό κάτω από 5.000 κατοίκους και άρα παραμένουν δήμοι μικρού μεγέθους και επομένως, παρουσιάζουν αναποτελεσματικούς μηχανισμούς τοπικής ανάπτυξης.

Ένας άλλος παράγοντας του περιφερειακού προβλήματος είναι η έλλειψη μιας σταθερής πολιτικής δημόσιων δαπανών υπέρ των λιγότερο ανεπτυγμένων νομών. Ο αλγόριθμος που χρησιμοποιείται για την κατανομή των πόρων δείχνει ότι μεγαλύτερο ειδικό βάρος δίνεται στο μέγεθος του πληθυσμού και όχι το επίπεδο ανάπτυξης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών.

Τέλος, η αναποτελεσματική χρήση των πόρων του Α' και Β' ΚΠΣ, γεγονός το οποίο διαφαίνεται από το ότι χρησιμοποιήθηκαν αρκετοί πόροι για μικρά και ημιτελή έργα

ως προς την ικανοποίηση πολιτικών και όχι κοινωνικών – περιφερειακών αναγκών, αποτελεί ακόμα ένα πολιτικό παράγοντα.

1.5.2.2 Χαρακτηριστικά του Περιφερειακού Προβλήματος

Οι ελληνικές περιφέρειες -13 στο σύνολό τους- μπορούν να διακριθούν σε τρεις κατηγορίες: Η πρώτη περιλαμβάνει τις περιφέρειες Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας, Κρήτης και Νοτίου Αιγαίου. Αυτές οι περιφέρειες αναπτύσσονται με ικανοποιητικούς ή σχετικά ταχείς ρυθμούς. Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τις περιφέρειες της Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Δυτ. Ελλάδας, Πελοποννήσου και Β. Αιγαίου. Οι περιφέρειες αυτές είναι αραιοκατοικημένες ή βρίσκονται στην ορεινή ραχοκοκαλιά της Ελλάδας και αναπτύσσονται με βραδύτερους ρυθμούς. Η τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει την Αν. Μακεδονία και Θράκη, τη Θεσσαλία, τα Ιόνια και τη Στερεά Ελλάδα. Οι περιφέρειες αυτές αναπτύσσονται με μέτριους ρυθμούς (κινούνται στο επίπεδο του 62% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ε.Ε.).

Η οργανωμένη Πολιτεία με τα όργανα και τους επιστημονικούς συνεργάτες της διατυπώνει ότι η Ελλάδα σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ έχει σχετικά περιορισμένες ανισότητες στα επίπεδα ανάπτυξης των περιφερειών και των νομών, χρησιμοποιώντας τις μετρήσεις του κατά κεφαλή ΑΕΠ. Η παραπάνω θέση βρίσκει αρκετούς επικριτές που θεωρούν ότι εφόσον ο μισός πληθυσμός και άνω της χώρας ζει στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη ισχύει μία ιδιαίτερα άνιση κατανομή των υποδομών, των υπηρεσιών και των ευκαιριών ανάπτυξης υπέρ των δύο μεγάλων αστικών κέντρων.

Επιπλέον, από πολλούς, εκφράζεται η άποψη ότι το περιφερειακό πρόβλημα της χώρας οφείλεται κυρίως στην αδιαφορία και το συγκεντρωτισμό της κεντρικής διοίκησης. Από την άλλη, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί η άσκηση περιφερειακών πολιτικών τα τελευταία έτη. Βεβαίως, δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι η ύπαρξη περιφερειακής πολιτικής και αποκεντρωμένης σταδιακά δημόσιας διοίκησης οδηγεί αυτομάτως σε μείωση των ανισοτήτων.

Παράλληλα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι επιστημονικές προσεγγίσεις του ελληνικού ζητήματος δεν είναι πολιτικά ουδέτερες. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι τα συμπεράσματά τους είναι δυνατόν να επηρεάσουν την κατεύθυνση εθνικών και κοινοτικών πόρων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο τεχνητός περιορισμός της σημασίας του περιφερειακού προβλήματος στη χώρα μας, δηλαδή η αποσιωπηση της υπερσυγκέντρωσης υποδομών στο αστικό κέντρο της Αθήνας, λόγω της ανησυχίας αποκλεισμού αυτής από τις τρέχουσες και μελλοντικές χρηματοδοτήσεις. Αντιλαμβάνεται, λοιπόν, κανείς τη σημασία του να κυριαρχήσει στην προσέγγιση του περιφερειακού προβλήματος στην Ελλάδα η αμεροληψία και να γίνει αντιληπτό ότι ένα συμπέρασμα δημιουργεί θετικά και αρνητικά πρόσημα σε μια σειρά περιφερειών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕ

2.1 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΟΚ

Το ζήτημα για περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα, αρχικά τίθεται την δεκαετία του '60. Την συγκεκριμένη περίοδο οι επιπτώσεις της μετανάστευσης, η εγκατάλειψη της υπαίθρου και η συγκέντρωση στα αστικά κέντρα -με τις όποιες αρνητικές εξελίξεις συνεπάγεται αυτή- συνέβαλαν στην στροφή για άσκηση περιφερειακής πολιτικής. Ταυτόχρονα, δεν πρέπει να παραληφθεί η συμφωνία ένταξης της χώρας την ΕΟΚ, καθοριστικό γεγονός για τον προσανατολισμό αυτό.

Προσπάθειες για εφαρμογή πολιτικών περιφερειακής διάστασης γίνονται μέσα από τρία πενταετή προγράμματα οικονομικής ανάπτυξης (1960-1964, 1966-1970, 1968-1972). Την παρούσα περίοδο συστήνεται η κεντρική επιτροπή περιφερειακής ανάπτυξης και οι τρεις πρώτες υπηρεσίες περιφερειακής ανάπτυξης. Το 1962 συστήνεται το ΚΕΠΕ (κέντρο προγραμματισμού και οικονομικών ερευνών) και το 1964 ιδρύεται η ΕΤΒΑ (τράπεζα βιομηχανικής ανάπτυξης). Οι δύο αυτοί φορείς συνέβαλαν σημαντικά στην προώθηση της περιφερειακής πολιτικής, αφού ο πρώτος τονίζει την αναγκαιότητα ορθολογικής περιφερειακής πολιτικής και ο δεύτερος ανέλαβε την εφαρμογή της νομοθεσίας για την ίδρυση βιομηχανικών περιοχών. Η περίοδος της δικτατορίας που ακολούθησε, δεν διακόπτει τον προσανατολισμό στην περιφερειακή ανάπτυξη, παρ' όλες τις πολιτικές αλλαγές που έφερε.

2.2 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΟΚ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

Από την περίοδο του '80, που σημειώνεται η ένταξη της Ελλάδας στην Ε.Ο.Κ., γίνεται προσπάθεια προσαρμογής της ελληνικής περιφερειακής πολιτικής στην κοινοτική περιφερειακή πολιτική. Στο πλαίσιο αυτό, επιδιώκεται η εφαρμογή μιας σειράς προγραμμάτων φθάνοντας έως σήμερα στα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, τα οποία σηματοδοτούν την οριστική ένταξη της ελληνικής περιφερειακής πολιτικής στην κοινοτική περιφερειακή πολιτική. Παρακάτω αναλύονται οι πολιτικές προγραμματισμού διαχρονικά:

2.2.1 Το Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης 1981-1985

Το Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης 1981-1985 αποτελούσε το πρώτο αυτοτελές πρόγραμμα της χώρας για περιφερειακή ανάπτυξη.

Στόχος του προγράμματος ήταν η ενίσχυση της απασχόλησης συμβάλλοντας στην συγκράτηση του πληθυσμού στις περιφέρειες. Παράλληλα, επεδίωκε την αυτόνομη ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις περιφέρειες.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών, οι κατευθύνσεις των δράσεων που προωθούνταν ήταν (Α. Παπαδασκαλόπουλος – Μ. Χριστοφάκης, Περιφερειακός Προγραμματισμός, 2002, κεφ. 2):

- Η ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων υψηλής παραγωγικότητας.
- Η ενθάρρυνση των τοπικών πρωτοβουλιών.
- Η προστασία του περιβάλλοντος και η ορθολογική χωροθέτηση των δραστηριοτήτων.
- Οι υποδομές για οικονομικές δραστηριότητες.
- Η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων.
- Η προώθηση κινήτρων.

2.2.2 Το Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 1983-1987

Το Πρόγραμμα Οικονομικής Ανάπτυξης 1983-1987 αποτελούσε το τελευταίο εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας. Στο πλαίσιο αυτού, καθιερώνονται οι αρχές του Δημοκρατικού Προγραμματισμού³ και σημειώνονται τα προβλήματα και οι αναπτυξιακές δυνατότητες όλων των νομών της χώρας. Παράλληλα, το πρόγραμμα προωθούσε την τόνωση της απασχόλησης και την ενίσχυση της αποκέντρωσης και στόχευε στην ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη.

Οι ειδικές κατευθύνσεις των δράσεων που τέθηκαν στο πρόγραμμα αυτό ήταν οι εξής (Α. Παπαδασκαλόπουλος-Μ. Χριστοφάκης, Περιφερειακός Προγραμματισμός 2002, κεφ. 2):

- Αναμόρφωση κινήτρων.
- Δημιουργία νέων φορέων επενδύσεων σε τοπικό επίπεδο για την ενεργοποίηση του ενδογενούς δυναμικού και την άσκηση τοπικής επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι φορείς αυτοί περιλαμβάνουν Δημοτικές Επιχειρήσεις, Εταιρείες Λαϊκής Βάσης και Συνεταιριστικές Οργανώσεις.
- Προώθηση συντονισμένου προγράμματος έργων του δημόσιου τομέα.
- Προώθηση της συνεργασίας μεγάλων επιχειρήσεων με ΜΜΕ.
- Δημιουργία μεγάλων επιχειρήσεων καταλυτών στην αναπτυξιακή διαδικασία.
- Συνεχής παρακολούθηση εξελίξεων για αναπροσαρμογή του προγράμματος και προσέλκυση νέων επενδύσεων.

³ Στην περίπτωση του Δημοκρατικού Προγραμματισμού δίνεται η δυνατότητα για διαμόρφωση του προγραμματισμού και από τα κάτω, δηλαδή με τη συμμετοχή του πολίτη. Κατά τη διαδικασία ενός αναπτυξιακού προγράμματος συνεργάζονται κεντρικοί φορείς με νομαρχιακά, δημοτικά, επαρχιακά συμβούλια, αναπτυξιακούς συνδέσμους κ.ά.

2.2.3 Το Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 1988-1992

Το Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 1988-1992 επιδίωκε την μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων μέσω της ενίσχυσης της αποκέντρωσης και της κλαδικής αναδιάρθρωσης (δυναμικοί κλάδοι σε υποβαθμισμένες περιφέρειες).

Οι βασικές κατηγορίες μέτρων που προωθήθηκαν για την επίτευξη των παραπάνω στόχων ήταν οι εξής (Α. Παπαδασκαλόπουλος – Μ. Χριστοφάκης, Περιφερειακός Προγραμματισμός 2002, κεφ. 2):

- Αποκέντρωση, ενίσχυση των ΟΤΑ.
- Ενσωμάτωση υψηλής τεχνολογίας.
- Βελτίωση «κλίματος» για ιδιωτικές επενδύσεις.
- Προγράμματα με τοπική και περιβαλλοντική κατεύθυνση.

Το πρόγραμμα αυτό έμεινε στα χαρτιά λόγω πολιτικών μεταβολών την περίοδο που θα έμπαινε σε εφαρμογή.

2.2.4 Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα 1986-1992

Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα αποτέλεσαν την αφετηρία ουσιαστικής άσκησης ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής. Τα προγράμματα αυτά διαμορφώθηκαν για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεύρυνσης -της ένταξης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας στην ΕΕ- στις υπόλοιπες μεσογειακές χώρες. Σύμφωνα με τον Κανονισμό 2088/85, με τον οποίο θεσπίστηκαν τα ΜΟΠ, στόχος της ειδικής αυτής Κοινοτικής δράσης είναι η βελτίωση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης των νότιων περιοχών της Κοινότητας και ιδιαιτέρως της Ελλάδας, ώστε να διευκολυνθεί η προσαρμογή τους στις νέες συνθήκες που δημιουργούνται με τη διεύρυνση, με τους καλύτερους δυνατούς όρους.

Τα ΜΟΠ περιλάμβαναν:

- Το σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας
- Στη Γαλλία τις περιοχές Corse, Provence, Languedoc – Roussillon, Alpes, Cote d'Azur, Aquitaine, Midi – Pyrennees, καθώς και τα διαμερίσματα Drome και Ardeche
- Στην Ιταλία το σύνολο του Mezzogiorno, τις περιοχές Liguria, Toscana, Umbria και Marche, την πλαγιά Απεννίνων και μόνο για την ενίσχυση των υδατοκαλλιεργειών, τις λιμνοθάλασσες στο Βόρειο τμήμα της Αδριατικής μεταξύ της κοιλάδας του Comacchio και του Marano Langunara.

Στο πλαίσιο των ΜΟΠ, επιδιωκόταν η εμπλοκή των εθνικών και περιφερειακών αρχών κατά την κατάρτιση και υλοποίηση των προγραμμάτων και ο επιμερισμός της ευθύνης προς όλες τις πλευρές (Ευρωπαϊκή Κοινότητα, εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές).

Παράλληλα, επιχειρήθηκε για πρώτη φορά ο συντονισμός και η συμπληρωματικότητα των δράσεων των κοινοτικών Διαρθρωτικών Ταμείων.⁴

Στην Ελλάδα, καταρτίστηκαν 7 προγράμματα, 6 χωρικά και 1 κλαδικό: Αττικής, Μακεδονίας-Θράκης, Ανατολικής-Κεντρικής Ελλάδας, Αιγαίου, Δυτικής Ελλάδας-Πελοποννήσου, Κρήτης και Πληροφορικής.

Οι τομείς δράσεων που περιλαμβάνονταν στα ΜΟΠ ήταν οι εξής:

- Γεωργία (παραγωγική αναδιάρθρωση, εκσυγχρονισμός και εντατικοποίηση παραδοσιακών προϊόντων, γεωργική απασχόληση νέων, βελτίωση υποδομών κ.λπ.).
- Αλιεία (εκσυγχρονισμός στόλου και βελτίωση υποδομών και μεταποιητικών εγκαταστάσεων, προώθηση marketing κ.λπ.).
- Βιομηχανία - βιοτεχνία - ΜΜΕ (ανάπτυξη ΜΜΕ, ενθάρρυνση καινοτομιών στις ΜΜΕ, διευκόλυνση μετεγκατάστασης επιχειρήσεων, ενίσχυση υποδομών κ.λπ.).
- Υπηρεσίες (τουριστική ανάπτυξη, ανάπτυξη μεταφορών, τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής κ.λπ.).
- Ανθρώπινο δυναμικό (κατάρτιση, τοπικές πρωτοβουλίες για την απασχόληση κ.λπ.).

Για την υλοποίηση των ΜΟΠ η κοινοτική χρηματοδότηση στη χώρα μας ανέρχεται στα 2.576.000 χιλ. ECU σε τιμές του 1986⁵ (877.772.000 χιλ. δρχ). Το ποσό αυτό καλύπτει το 70% των συνολικών δαπανών κάθε έργου και το υπόλοιπο 30% απορρέει από τον ελληνικό προϋπολογισμό.

Μια αποτίμηση των επιδράσεων των ΜΟΠ αναφέρει ότι μερικά μόνο από αυτά αποτέλεσαν χωρικά προγράμματα και τα υπόλοιπα αποτέλεσαν συγκυριακές δράσεις ή χρησιμοποιήθηκαν ως τρόπος πρόσθετης χρηματοδότησης. Ακόμα οι καινοτομίες που αυτά παρουσίασαν εντοπίζονται κύρια στο οικολογικό τους ενδιαφέρον, το ενδιαφέρον για τους συντελεστές τοπικής ανάπτυξης και για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Πάντως μπορεί να ειπωθεί ότι η εφαρμογή τους στη χώρα μας είχε θετικά αποτελέσματα αφού έδωσε ώθηση στον περιφερειακό προγραμματισμό, στην αναδιοργάνωση της διοίκησης και ήταν μια ευκαιρία για τους περιφερειακούς φορείς να ενισχυθούν μέσω των διαδικασιών διαχείρισης δράσεων (Ν. Κόνσολας, Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, 1997, κεφ. 7).

2.2.5 Το πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, 1989-1993

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης συμβάλλουν στην κατεύθυνση της μείωσης των ανισοτήτων και της προώθησης της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών (στόχος 1),

⁴ Οι πολιτικές αυτές προβλεπόντουσαν στη ριζική μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων το 1988 και περιγράφουν την έννοια του ολοκληρωμένου προγράμματος.

⁵ Όπου 1 ECU=1 EYPΩ ισοτιμία 1/1/1999.

μέσω της πολυταμειακής (παρεμβαίνουν όλα τα Διαρθρωτικά Ταμεία), πολυτομεακής (αναφέρονται σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων) και πολυ-περιφερειακής (περιλαμβάνονται οι περιφέρειες της χώρας) προσέγγισης του προγραμματισμού (Ε.Ε., 1990).

Την περίοδο εφαρμογής του Α' ΚΠΣ διενεργούνται ριζικές μεταρρυθμίσεις στη λειτουργία των Διαρθρωτικών Ταμείων (όπως προαναφέρθηκε με τη μεταρρύθμιση του 1988), τα οποία πλέον παύουν να έχουν αυτοτελή λειτουργία και παρουσιάζουν συντονιστική δράση (Ανδρικοπούλου, Ε.: Περιφερειακή Πολιτική στη δεκαετία του 1980 και προοπτικές, 1994, σελ. 371). Επιπλέον, η υλοποίηση των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτεί η Κοινότητα, βρίσκεται υπό την ευθύνη και των εθνικών αρχών και της ίδιας της Κοινότητας.

Οι κύριοι σκοποί του Α' ΚΠΣ ήταν οι εξής:

1. Βελτίωση της βασική υποδομής.
2. Αγροτική ανάπτυξη, με την προώθηση διαρθρωτικών μεταβολών.
3. Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
4. Ανάπτυξη του τουρισμού.
5. Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.
6. Περιφερειακή ανάπτυξη και μείωση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων.

Στο πλαίσιο αυτό, καταρτίστηκαν 13 περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα (ΠΕΠ) για τις 13 περιφέρειες της χώρας και 12 τομεακά, για τους βασικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας.

Το συνολικό ποσό που διατέθηκε στο Α' ΚΠΣ ήταν 14.342.054 χιλ. ECU⁶ σε τιμές 1989 (4.887.054.900 χιλ. δρχ), ενώ η απορρόφηση ανήλθε στο 93% του συνόλου, στο τέλος του 1993. Η ποσοστιαία κατανομή του ποσού χρηματοδότησης στην αρχή και το τέλος του ΚΠΣ έχει την παρακάτω δομή:

⁶ Όπου 1 ECU=1 ΕΥΡΩ ισοτιμία 1/1/1999.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΟΥ Α' ΚΠΣ

ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΚΠΣ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΠΣ
1. Βελτίωση της βασικής υποδομής	37,4%	28,8%
2. Αγροτική ανάπτυξη, με την προώθηση διαρθρωτικών μεταβολών	5,8%	6,1%
3. Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων	7,0%	3,8%
4. Ανάπτυξη του τουρισμού	1,3%	0,8%
5. Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού	7,5%	10,2%
6. Περιφερειακή ανάπτυξη και μείωση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων	40,9%	50,3%
	100%	100%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή 1994

Σημείωση: Ο πίνακας αυτός αντλήθηκε από τη μελέτη του Γ. Ψυχάρη, Γ.: Τα Περιφερειακά Πρόγραμμα των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, σελ. 381.

Η επιδίωξη για περιφερειακή ανάπτυξη στο πρόγραμμα αυτό αποσπά το μισό μερίδιο των συνολικών πόρων. Αυτό όμως φαίνεται να υπαγορεύεται περισσότερο από ευκαιριακές ανάγκες⁷, που εξυπηρετούν τη μεγαλύτερη απορρόφηση των πόρων, παρά από την ύπαρξη ενός συνεκτικού σχεδίου οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης, εντός του οποίου επιμερίζονται και συναρθρώνονται οι οριζόντιες πολιτικές⁸, με την πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης. Παρατηρείται επίσης έμφαση στις υποδομές, όμως είναι τρανταχτές οι δυσκολίες αξιοποίησης των πόρων σε αυτό τον τομέα. Η στρατηγική ανασυγκρότησης είναι ατελής, η έλλειψη συνέπειας με τον προγραμματισμό σχεδόν συνεχής, ενώ μεγάλη είναι και η ανεπάρκεια σε θεσμούς αποκεντρωμένης διοίκησης (Γ. Ψυχάρης, Τα Περιφερειακά Πρόγραμμα των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, 2005, σελ. 382.).

2.2.6 Το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, 1994-1999

Στο Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης υποστηρίζεται η αναγκαιότητα κοινοτικής στήριξης για την Ελλάδα, λόγω των παρακάτω συνθηκών:

⁷ Οι ενισχυμένοι πόροι δεν αφορούσαν σε προτεραιότητα τόσο την περιφερειακή ανάπτυξη, όσο τον κατακερματισμό των πόρων σε τοπικής εμβέλειας μικρά έργα. Στα προγράμματα εντάχθηκαν μικρά έργα κεντρικών φορέων, περιφερειών, Νομαρχιών, δήμων και κοινοτήτων.

⁸ Οι οριζόντιες πολιτικές αφορούν πολιτικές για το περιβάλλον, για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, για την απασχόληση κ.ά.

- Το υψηλό επίπεδο του δημόσιου ελλείμματος και των πραγματικών επιτοκίων, καθώς θεωρούνται ότι μειώνουν τις δυνατότητες επενδύσεων στο σύστημα παραγωγής
- Οι ασθενείς επιδόσεις των κυριότερων οικονομικών τομέων, ιδίως της βιομηχανίας και της γεωργίας,
- Τη σχετική ανεπάρκεια της τεχνικής υποδομής
- Το χαμηλό επίπεδο της εκπαίδευσης και κατάρτισης του ενεργού πληθυσμού
- Τη χαμηλή αποδοτικότητα του Δημόσιου Τομέα
- Την απομακρυσμένη γεωγραφική θέση της χώρας στη κοινότητα
- Τις σημαντικές ελλείψεις ισορροπίας μεταξύ των οικονομιών των ελληνικών περιφερειών και τη γεωγραφική τους διασπορά.

Το Β' ΚΠΣ έχει εξαετή διάρκεια (επιμηκύνεται κατά ένα έτος σε σχέση με το Α' ΚΠΣ) και δίνει έμφαση σε έργα υποδομής εθνικής εμβέλειας: οδικοί άξονες, λιμενικά έργα, εκσυγχρονισμός του σιδηροδρομικού δικτύου, μετρό Αθήνας κ.α. Την προγραμματική αυτή περίοδο εμφανίζονται αυξημένες διαχειριστικές απαιτήσεις λόγω των μεγάλων έργων, καθώς και της εμπειρίας της προηγούμενης περιόδου, οδηγώντας έτσι στη δημιουργία νέων μορφών διαχείρισης – δημιουργία ΜΟΔ (Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης) (Ν. Κόνσολας, Α. Παπαδασκαλόπουλος, Η. Πλασκοβίτης -Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης- Η Οικονομία των Ελληνικών Περιφερειών). Επιπλέον, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην τεχνοκρατική στήριξη – δημιουργία ΜΕΚ (Μικτή Επιτροπή Καθοδήγησης) και εμφάνιση για πρώτη φορά των ΤΔΕ (Τεχνικά Δελτία Έργου). Επιπλέον, συστήνονται ειδικευμένοι φορείς για τη διοίκηση των μεγάλων έργων π.χ. Εγνατία Α.Ε., καθώς και διάφοροι άλλοι φορείς για την καλύτερη διοίκηση των προγραμματικών διαδικασιών.

Οι στόχοι του Β' ΚΠΣ ήταν (Ε.Ε. 1994):

1. Μείωση του βαθμού περιφερειακότητας και προώθηση της εσωτερικής ολοκλήρωσης, μέσω της ανάπτυξης των βασικών υποδομών.
2. Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης.
3. Ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα του οικονομικού ιστού.
4. Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.
5. Μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και άρση της απομόνωσης των νησιωτικών περιοχών.

Το συνολικό ποσό που διατέθηκε ήταν 2,721.300 χιλ. ECU⁹ σε τιμές του 1994 (10.127.532.975 χιλ. δρχ) ενώ επιπλέον 3,061 δις ECU διατέθηκαν από το Ταμείο Συνοχής. Η ποσοστιαία κατανομή του ποσού χρηματοδότησης στην αρχή και το τέλος του ΚΠΣ έχει τον ακόλουθο καταμερισμό:

⁹ Όπου 1 ECU=1 ΕΥΡΩ ισοτιμία 1/1/1999.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΟΥ Β' ΚΠΣ

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΚΠΣ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΠΣ
1. Μείωση του βαθμού περιφερειακότητας και προώθηση της εσωτερικής ολοκλήρωσης, μέσω της ανάπτυξης των βασικών υποδομών	27,8%	22,3%
2. Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης	9,05%	11,7%
3. Ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα του οικονομικού ιστού	25,3%	%21,9
4. Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού	12,5%	15,4%
5. Μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και άρση της απομόνωσης των νησιωτικών περιοχών	25,0%	28,5%
Τεχνική Βοήθεια	0,33%	0,2%
	100%	100%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή 1994

Σημείωση: Ο πίνακας αυτός αντλήθηκε από τη μελέτη του Γ. Ψυχάρη, Γ.: Τα Περιφερειακά Πρόγραμμα των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, σελ. 384.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχουν σημαντικές μετατοπίσεις των πόρων, γεγονός που καταδεικνύει την αδυναμία αποτελεσματικού προγραμματισμού και ορθής αξιοποίησης των πόρων που διατίθενται.

Ο άξονας 5 αποτελεί την περιφερειακή πολιτική στο πλαίσιο του Β' ΚΠΣ και υλοποιείται μέσω των 13 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Το μερίδιο των πόρων στο σκέλος αυτό έχει υποχωρήσει σε σχέση με το Α' ΚΠΣ, παραμένει όμως κυρίαρχο στο σύνολο των στόχων.

Μια εκτίμηση της περιφερειακής αποτελεσματικότητας του προγράμματος διακρίνει ότι ενώ υπήρχαν καλύτερες δομές διαχείρισης και σε περιφερειακό επίπεδο, οι πόροι που διοχετεύονται στα περιφερειακά προγράμματα μειώνονται. Δηλαδή, η δημοσιονομική αποκέντρωση δεν συμβαδίζει με τη διοικητική αποκέντρωση. Η κεντρική εξουσία αργεί να εκχωρήσει εξουσία και -κυρίως- πόρους στις άλλες βαθμίδες διοίκησης (Γ. Ψυχάρης, Τα Περιφερειακά Πρόγραμμα των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, 2005, σελ. 384).

2.2.7 Το τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, 2000-2006

Ο σχεδιασμός του Αναπτυξιακού Προγράμματος για την περίοδο 2000 - 2006 πραγματοποιήθηκε σε ένα οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον πολύ διαφορετικό από εκείνο της περιόδου σχεδιασμού για το 2^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΥΠΟΙΟ, ΣΠΑ 2000-2006):

- Το μακροοικονομικό περιβάλλον έχει βελτιωθεί σημαντικά και η βελτίωση αυτή αποτυπώνεται με την είσοδο της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση το 2001, που είναι το δεύτερο έτος της νέας περιόδου προγραμματισμού. Η μείωση του πληθωρισμού και του ελλείμματος του δημοσίου τομέα στα κατώτερα επίπεδα των τελευταίων 25 ετών, η μείωση του δημοσίου χρέους, η συνακόλουθη μείωση του κόστους του χρήματος, και η υιοθέτηση του ΕΥΡΩ από τον Ιανουάριο του 2001, είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της βελτίωσης των οικονομικών δεικτών.
- Τα έξι χρόνια εφαρμογής του Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης έχουν θέσει τις βάσεις για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών, του παραγωγικού περιβάλλοντος και των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού της χώρας. Σε πολλές περιπτώσεις υιοθετήθηκε ένας διαφορετικός και καινοτόμος αναπτυξιακός προσανατολισμός. Οι αυξημένες διοικητικές ανάγκες και οι νέοι θεσμοί που απαιτήθηκαν για την υλοποίηση του 2^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, οδήγησαν σε οργανωτικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις, ιδίως σε ότι αφορά τα δημόσια έργα, τη βιομηχανική υποδομή, τη στήριξη και εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού.
- Η κοινή γνώμη, οι κοινωνικοί εταίροι, οι φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα αποβάλλουν σταδιακά νοοτροπίες προστατευτισμού και εσωστρέφειας και αντιλαμβάνονται σε όλο και μεγαλύτερο βαθμό τους νέους όρους που επιβάλλει η τεχνολογική εξέλιξη και η παγκοσμιοποίηση των οικονομιών. Παράλληλα θέτουν νέες παραμέτρους αξιολόγησης της κυβερνητικής πολιτικής. Η πρόοδος η οποία επήλθε με τις διαρθρωτικές παρεμβάσεις στο πεδίο των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών, το άνοιγμα τους στην αγορά και τις δυνάμεις ανταγωνισμού αίρει ένα κρίσιμο ανασταλτικό παράγοντα για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας.
- Η διείσδυση Ελληνικών επιχειρήσεων και προϊόντων στις οικονομίες των χωρών της Βαλκανικής και του Ευξείνου Πόντου ακολουθεί μία επιταχυνόμενη πορεία, έχοντας ήδη φτάσει σε σημαντικά επίπεδα και δημιουργεί τις προϋποθέσεις επενδύσεων σε μία διευρυμένη και συνεχώς ανερχόμενη καταναλωτική αγορά. Οι παράγοντες αυτοί ενισχύουν τις δυνατότητες μίας συνεκτικότερης πολιτικής συνεργασίας για την ειρήνη και την ανάπτυξη στην περιοχή. Τα ενεργειακά δίκτυα, οι υποδομές τηλεπικοινωνιών και μεταφορών είναι επίσης τομείς στους οποίους πραγματοποιείται σημαντική πρόοδος στη διασυνοριακή συνεργασία.

Στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ, το ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο σε σχέση με τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους γίνεται πιο αυστηρό. Μεταξύ άλλων ενισχύεται ο ελεγκτικός ρόλος της Ένωσης και η δυνατότητα επιβολής αυστηρών ποινών, αποστασιοποιείται η ΕΕ από τις διαδικασίες προγραμματισμού και επιλογής έργων και διατυπώνεται η ευθύνη και η υποχρέωση του κράτους μέλους να τηρεί διακριτές διαχειριστικές και ελεγκτικές διαδικασίες με θεσμοθετημένες ευθύνες των αρμόδιων αρχών. Διατυπώνεται ακόμη και η πιθανότητα απώλειας πόρων (με την εφαρμογή του ν+2) σε περίπτωση καθυστέρησης αξιοποίησης των κονδυλίων.

Το ΚΠΣ 2000-2006 έχει επταετή διάρκεια, και παρουσιάζει τους εξής άξονες προτεραιότητας:

1. Ανθρώπινοι Πόροι.
2. Μεταφορές.
3. Ανταγωνιστικότητα.
4. Ανάπτυξη της Υπαίθρου και Αλιεία.
5. Ποιότητα ζωής.
6. Κοινωνία της Πληροφορίας.
7. Περιφερειακή Ανάπτυξη.

Οι συνολικοί χρηματοδοτικοί πόροι του Γ' ΚΠΣ προβλέπεται να ανέλθουν σε 44,75 δις. ΕΥΡΩ. Η συνολική δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε 34,27 δις ΕΥΡΩ και η εκτιμώμενη ιδιωτική συμμετοχή σε 10,48 δις ΕΥΡΩ. Παράλληλα, η εισροή πόρων από το Ταμείο Συνοχής εκτιμάται στα 6,39 δις (5,29 δις ΕΥΡΩ δημόσια συμμετοχή και 1,1 δις ΕΥΡΩ ιδιωτική συμμετοχή).

Η ποσοστιαία κατανομή του ποσού χρηματοδότησης έχει ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΚΠΣ
1. Ανθρώπινοι Πόροι	10,7%
2. Μεταφορές	14,5%
3. Ανταγωνιστικότητα	28,8%
4. Ανάπτυξη της Υπαίθρου και Αλιεία	9,0%
5. Ποιότητα ζωής	4,3%
6. Κοινωνία της Πληροφορίας	6,8%
7. Περιφερειακή Ανάπτυξη	25,8%
Τεχνική Βοήθεια	0,2%
	100%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2001^a

Σημείωση: Ο πίνακας αυτός αντλήθηκε από τη μελέτη του Γ. Ψυχάρη, Γ.: Τα Περιφερειακά Πρόγραμμα των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, σελ. 387.

Η αναπτυξιακή στρατηγική του ΚΠΣ υλοποιείται μέσω 24 συνολικά Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, 11 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, που αφορούν εθνικές - τομεακές πολιτικές και 13 Περιφερειακά Προγράμματα που αναφέρονται στις παρεμβάσεις σε περιφερειακό επίπεδο και αφορούν τον άξονα προτεραιότητας 7. Μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι ο άξονας αυτός παρουσιάζει μια σχετική σταθεροποίηση συγκριτικά με την προηγούμενη περίοδο.

Στα κεφάλαια που ακολουθούν παρατίθενται αναλυτικότερα στοιχεία για τη διάρθρωση, τη χρηματοδότηση, τον προγραμματισμό και τους μηχανισμούς παρακολούθησης του Γ' ΚΠΣ, καθώς και για την εξελικτική του πορεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ

Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης αποτελεί πρόγραμμα εθνικής πρωτοβουλίας, αφού προέρχεται από προτεινόμενες δράσεις της χώρας, οι οποίες διατυπώθηκαν στο Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006. Η υλοποίησή του γίνεται μέσω των 25 Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Για να κατανοήσουμε τις έννοιες του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, παρατίθενται οι παρακάτω ορισμοί, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης ορίζεται ως το έγγραφο που εγκρίνεται από την Επιτροπή, σε συμφωνία με το ενδιαφερόμενο κράτος-μέλος, μετά από εκτίμηση του Σχεδίου Ανάπτυξης που έχει υποβληθεί από το κράτος-μέλος και το οποίο περιέχει τη στρατηγική και τις προτεραιότητες δράσης των Ταμείων και του κράτους-μέλους, τους ειδικούς στόχους τους, τη συμμετοχή των Ταμείων και τους λοιπούς χρηματοδοτικούς πόρους. Το έγγραφο αυτό εξασφαλίζει το συντονισμό του συνόλου της Κοινοτικής Διαρθρωτικής ενίσχυσης στις αφορώμενες περιφέρειες και τους τομείς δραστηριότητας τους κράτους-μέλους (συμπεριλαμβανομένης και της παρέμβασης για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων). Υλοποιείται μέσω ενός ή περισσότερων επιχειρησιακών προγραμμάτων (Κανονισμός ΕΚ 1260/99, άρθρ. 9).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί το εγκριθέν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έγγραφο, που αποσκοπεί στην εφαρμογή ενός Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και περιέχει ένα συνεπές σύνολο αξόνων προτεραιότητας αποτελούμενων από πολυετή μέτρα, για την πραγματοποίηση του οποίου μπορεί να ζητηθεί η συνδρομή ενός ή περισσότερων Ταμείων και ενός ή περισσότερων από τα άλλα υφιστάμενα χρηματοδοτικά όργανα, καθώς και της ΕΤΕ. Ολοκληρωμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα, του οποίου η χρηματοδότηση γίνεται από περισσότερα του ενός Ταμεία (Κανονισμός ΕΚ 1260/99, άρθρ. 9).

3.1 ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ

Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης συμφωνήθηκε μεταξύ των Αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας, ύστερα από διαπραγμάτευση του Σχεδίου Ανάπτυξης 2000-2006. Οι προτεινόμενοι **άξονες του Σχεδίου Ανάπτυξης** ήταν οι εξής:

Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού.

Ενίσχυση των Βασικών Υποδομών.

Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας των Παραγωγικών Τομέων.

Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής και του Περιβάλλοντος.

Ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας

Περιφερειακή Ανάπτυξη.

Οι **άξονες προτεραιότητας**, οι οποίοι τελικά αποφασίστηκαν για την στρατηγική πολιτικής του Γ' ΚΠΣ είναι επτά και αναλύονται παρακάτω:

Άξονας Προτεραιότητας 1. Ανθρώπινοι πόροι

Σύμφωνα με τον στόχο αυτό επιδιώκεται η μείωση της ανεργίας, καθώς και της μακροχρόνιας ανεργίας, η παροχή της δυνατότητας ίσων ευκαιριών και η στήριξη της πρόσβασης της γυναίκας και των νέων στην αγορά εργασίας. Παράλληλα, στόχο αποτελεί η ενίσχυση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης (διά βίου μάθηση) και η προώθηση της καινοτομίας και προσαρμοστικότητας στην οργάνωση της εργασίας.

Οι στρατηγικές επιλογές στο πλαίσιο του στόχου αυτού, χαράσσονται σύμφωνα με τα πέντε πεδία πολιτικής του Κανονισμού του ΕΚΤ¹⁰, τα όποια είναι τα εξής:

Πεδίο πολιτικής 1: ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας για την πρόληψη και καταπολέμηση της ανεργίας, την πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών, τη διευκόλυνση της επανένταξης των μακροχρόνια άνεργων στην αγορά εργασίας και την υποστήριξη της επαγγελματικής ενσωμάτωσης των νέων και των ατόμων που επιστρέφουν στην αγορά εργασίας μετά από ένα διάστημα απουσίας.

Πεδίο πολιτικής 2: προώθηση ίσων ευκαιριών για όλους όσον αφορά στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας με ιδιαίτερη έμφαση σε όσους είναι εκτεθειμένοι στον κοινωνικό αποκλεισμό.

Πεδίο πολιτικής 3: προώθηση και βελτίωση της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών, ως συνιστώσα μιας πολιτικής δια βίου μάθησης, ώστε να διευκολυνθεί και να βελτιωθεί η πρόσβαση και η ένταξη στην αγορά εργασίας, να βελτιωθεί και να διατηρηθεί η απασχολησιμότητα και να προαχθεί η εργασιακή κινητικότητα.

Πεδίο πολιτικής 4: προώθηση ενός εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού, προώθηση της καινοτομίας και της προσαρμοστικότητας στην οργάνωση της εργασίας, της ανάπτυξης, της επιχειρηματικότητας και προώθησης των συνθηκών διευκόλυνσης της δημιουργίας θέσεων εργασίας, της βελτίωσης των δεξιοτήτων και της ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού στην έρευνα, στην επιστήμη και την τεχνολογία.

¹⁰ Το ΕΚΤ αποτελεί το κύριο χρηματοδοτικό μέσο του συγκεκριμένου άξονα.

Πεδίο πολιτικής 5: συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας, της πρόσβασης σε νέες ευκαιρίες απασχόλησης και της δυνατότητάς τους να συστήσουν νέες επιχειρήσεις αλλά και της μείωσης των οριζόντιων και κάθετων διακρίσεων με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας.

Άξονας Προτεραιότητας 2. Μεταφορές

Στο πλαίσιο αυτό γίνεται προσπάθεια για τη βελτίωση και δημιουργία νέων υποδομών ώστε να υπάρξει βασικό δίκτυο μεταφορών σε όλη την επικράτεια, τη βελτίωση της σύνδεσης με τις Βαλκανικές χώρες και τη βελτίωση της κυκλοφορίας στα αστικά κέντρα. Εκτιμάται ότι θα κατασκευαστούν 1000 χιλιόμετρα νέων τμημάτων αυτοκινητοδρόμων, για τα οποία η ιδιωτική χρηματοδότηση θα είναι ιδιαίτερα υψηλή.

Αναλυτικότερα, προβλέπεται η ολοκλήρωση λειτουργικών τμημάτων και η σταδιακή ολοκλήρωση ενός βασικού δικτύου μεταφορών, το οποίο θα περιλαμβάνει τον αυτοκινητόδρομο Πατρών-Αθηνών-Θεσσαλονίκης-Ευζώνων, την Εγνατία Οδό, τις κάθετες διασυνδέσεις τη με τις άλλες Βαλκανικές χώρες, το Δυτικό Άξονα και το σιδηροδρομικό άξονα ΠΑΘΕΠ. Ειδικότερα, για τον ΠΑΘΕΠ επιδιώκεται η ολοκλήρωση γραμμών υψηλής ταχύτητας, που θα συνδέει Κόρινθο με Θεσσαλονίκη και θα διέρχεται από την Αθήνα και το Ελ. Βενιζέλος.

Επίσης, θα περιλαμβάνει βασικούς λιμένες και αερολιμένες της χώρας. Επιπρόσθετα, βασική επιδίωξη αποτελεί η απόκτηση στο σύνολο της χώρας ηλεκτρονικού συστήματος ελέγχου της εναέριας κυκλοφορίας.

Άξονας Προτεραιότητας 3. Ανταγωνιστικότητα

Για την επίτευξη ενίσχυσης της ανταγωνιστικής ικανότητας επιδιώκεται η αναδιάρθρωση και βελτίωση της βιομηχανίας, η στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και η προώθηση της Έρευνας και Ανάπτυξης. Βασικός κορμός της οικονομίας της χώρας αποτελούν οι ΜΜΕ, οι οποίες όμως έχουν μικρή προσαρμοστικότητα στις επιδιωκόμενες αλλαγές. Στο πλαίσιο αυτό, βασική επιδίωξη αποτελεί η σύνδεση της κατάρτισης και εκπαίδευσης με τον επιχειρηματικό τομέα. Επίσης, βασική προτεραιότητα αποτελεί η ενίσχυση της βιομηχανικής βάσης μέσω κρατικών ενισχύσεων σε συγκεκριμένες δραστηριότητες, της αναδιοργάνωσης βιομηχανικών πάρκων και περιοχών, της επένδυσης σε ανθρώπινο δυναμικό και της μείωσης του κόστους ενέργειας, μεταφορών και τηλεπικοινωνιών.

Παράλληλα, για την τουριστική ανάπτυξη, προτείνεται η βελτίωση της ποιότητας, η διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, η καλυτέρευση των τουριστικών υπηρεσιών, καθώς και η εκμετάλλευση του δυναμικού του ανθρώπινου κεφαλαίου και των νέων τεχνολογιών.

Στο τομέα της ενέργειας, προωθείται η δημιουργία επενδύσεων υποδομής για την ανάδειξη της χώρας σε ενεργειακό κόμβο στην ευρύτερη περιοχή.

Άξονας Προτεραιότητας 4. Ανάπτυξη της υπαίθρου και αλιεία

Για την ανάπτυξη της υπαίθρου και της γεωργίας βασικός στόχος είναι η προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων. Επιπρόσθετα, δίνεται προτεραιότητα στην προώθηση της ποιότητας όσον αφορά στην αγροτική εκμετάλλευση, στο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου, στη στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και στη ριζική μεταρρύθμιση των μηχανισμών διαχείρισης και υλοποίησης. Παράλληλα, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη η περιβαλλοντική πολιτική, καθώς και η πολιτική ισότητας ευκαιριών. Μπορούμε να πούμε ότι επιδιώκεται η μείωση του ποσοστού συμμετοχής του αγροτικού τομέα στο ΑΕΠ, δίνοντας βάση στην ποιότητα και όχι στην ποσότητα.

Στον τομέα της αλιείας κρίνεται σκόπιμος ο εκσυγχρονισμός του παραγωγικού δυναμικού, ενώ παράλληλα, κύρια στρατηγική επιλογή αποτελεί η προστασία των φυσικών πόρων και η ανάπτυξη με σεβασμό στο περιβάλλον.

Άξονας Προτεραιότητας 5. Ποιότητα ζωής

Όσον αφορά στο Περιβάλλον, βασικό στόχο αποτελεί η αειφόρος ανάπτυξη και η περιβαλλοντική προστασία. Ο στόχος αυτός επιδιώκεται μέσω της δημιουργίας και ολοκλήρωσης των υποδομών, διατηρώντας, παράλληλα, τη φυσική κληρονομιά, της δημιουργίας νέων θεσμών, μηχανισμών και δομών και της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης.

Για την ανάπτυξη του Πολιτισμού, δίνεται βάση στην προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και του Σύγχρονου Πολιτισμού.

Στον τομέα της Υγείας, προτείνεται η βελτίωση της αποτελεσματικότητας όλου του συστήματος μέσω των υγειονομικών μονάδων, του προσωπικού και των υπηρεσιών που παρέχονται, με παράλληλη βελτίωση του συστήματος πρόνοιας και ψυχικής υγείας.

Άξονας Προτεραιότητας 6. Κοινωνία της Πληροφορίας

Η ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας σχετίζεται με τους τομείς της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, της δημόσιας διοίκησης, της υγείας και πρόνοιας, του περιβάλλοντος, της απασχόλησης, της ψηφιακής οικονομίας και των επικοινωνιών. Στο πλαίσιο αυτό θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο των νέων Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών. Εντάσσεται στην προσπάθεια για μια ευρύτερη αναπτυξιακή στρατηγική με στόχους την αποτελεσματικότητα, τον εκσυγχρονισμό, και την καλύτερη ποιότητα ζωής.

Άξονας Προτεραιότητας 7. Περιφερειακή Ανάπτυξη

Η πολιτική για περιφερειακή ανάπτυξη επιδιώκει την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την αύξηση της απασχόλησης. Για την επίτευξη του στόχου αυτού προωθούνται πολιτικές για την ενδυνάμωση του αναπτυξιακού ρόλου των αστικών κέντρων, για την αντιμετώπιση της απομόνωσης, την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας και τη δημογραφική τόνωση των ορεινών, παραμεθόριων

και νησιωτικών περιοχών. Επιπρόσθετα, διατυπώνεται η ανάγκη για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και τη δυνατότητα παροχής ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, αναγνωρίζεται ο σημαντικός ρόλος της διάχυσης της καινοτομίας, καθώς και της πρόσβασης στην έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη. Τέλος, διατυπώνονται παρεμβάσεις προστασίας και αξιοποίησης της φυσικής, αλλά και πολιτιστικής κληρονομιάς των περιφερειών.

Ο στόχος της περιφερειακής ανάπτυξης υλοποιείται μέσω Προγραμμάτων Περιφερειακής Ανάπτυξης, ένα για κάθε περιφέρεια, στα οποία έχει καταναμεθεί το περίπου το 1/3 των διαθέσιμων πιστώσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων. Στα προγράμματα αυτά περιλαμβάνονται οι εξής δράσεις:

- Προώθηση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας με γνώμονα της Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚτΠ) (αρμοδιότητα των περιφερειακών αρχών σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές). Η δημιουργία δυναμικών συνεργασιών μεταξύ των επιχειρηματιών, της εκπαίδευσης και του δημόσιου τομέα θα συμβάλει στην αύξηση της επιχειρηματικότητας με την ενεργή στήριξη και ενίσχυση των ΜΜΕ και των ΒΕΠΕ. Οι τομείς υπηρεσιών – τουρισμού θα έχουν καθοριστικό ρόλο στα παραπάνω.
- Αστική ανάπτυξη μέσω της στήριξης και ανάπτυξης υποβαθμισμένων αστικών περιοχών (αρμοδιότητα των τοπικών αρχών σε συνεργασία με τις περιφερειακές και εθνικές αρχές).
- Τοπική ανάπτυξη και ανάπτυξη της υπαίθρου, για την οποία προωθείται ένα νέο είδος δράσεων με τη μορφή ολοκληρωμένων σχεδίων, αξιοποιώντας την εμπειρία από το “Leader”.

Για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων προβλέπονται δράσεις που συμπεριλαμβάνουν:

- Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης. Οι πρωτοβουλίες αυτές προκύπτουν λόγω των οικονομικών και κοινωνικών αναγκών και των τοπικών ή περιφερειακών περιβαλλοντικών ή πολιτισμικών πρωτοβουλιών και δημιουργούν θέσεις απασχόλησης και περιφερειακή / τοπική ανάπτυξη.
- Υπηρεσίες φροντίδας παιδιών και ηλικιωμένων, με σκοπό την προώθηση της ισότητας των φύλων.

Βασική επιδίωξη αποτελεί η συνεργασία ιδιωτικού και δημόσιου τομέα για την υλοποίηση των δράσεων με στόχο την ενίσχυση της ιδιωτικής χρηματοδότησης. Έτσι, θα δίνεται προτεραιότητα σε αυτού του είδους τις προτάσεις¹¹.

¹¹ Από θεωρητική σκοπιά, η σύμπραξη δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, αποτελεί νεοκεϋνσιανή αντίληψη: υπάρχουν τομείς αγοράς που δεν συμφέρει την κοινωνία να υλοποιεί το κράτος, και τομείς που δεν συμφέρει να υλοποιεί ο ιδιωτικός τομέας.

3.2 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Το Γ'ΚΠΣ -όπως και τα προηγούμενα δύο ΚΠΣ- συναρτάται από το τομεακό σκέλος, στο οποίο ανήκουν τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και το περιφερειακό σκέλος, στο οποίο ανήκουν τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα. Επιπλέον, στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ υλοποιείται και ένα πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας. Τα Τομεακά Προγράμματα αφορούν δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν σε εθνικό επίπεδο, ενώ τα Περιφερειακά Προγράμματα καλύπτουν παρεμβάσεις σε επίπεδο περιφέρειας. Περιφερειακή διάσταση έχουν και τα Τομεακά Προγράμματα, όμως τα Περιφερειακά Προγράμματα συνδέονται άμεσα με την περιφερειακή ανάπτυξη, αφού προσδιορίζουν πιο συγκεκριμένα την περιφερειακή στρατηγική, προσαρμόζονται περισσότερο στις αναπτυξιακές απαιτήσεις της κάθε περιφέρειας και εξειδικεύουν τις τομεακές πολιτικές. Η παραπάνω ανάλυση καταδεικνύει την αναγκαιότητα να δοθεί στην ενότητα αυτή ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάλυση των ΠΕΠ.

3.2.1 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ είναι 11 και αφορούν πολιτικές για τους τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας. Ειδικότερα, τα Τομεακά Προγράμματα παρουσιάζονται ακολούθως¹²:

1. *Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση*: Εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος με παράλληλη σύνδεση με την αγορά εργασίας και βελτίωση των υποδομών του εξοπλισμού.
2. *Απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση*: Ενίσχυση της κατάρτισης, άρρηκτα συνδεδεμένη με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, η έλλειψη της οποίας θεωρείται ως βασική αιτία για τη δημιουργία ανεργίας. Μείωση της ανεργίας μέσω της προώθησης των ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλλων και ένταξης των κοινωνικά αποκλειόμενων ομάδων.
3. *Οδικοί Άξονες, Λιμένες και Αστική Ανάπτυξη*: Βελτίωση βασικών υποδομών, αστική ανάπτυξη σε διάφορες μεγάλες και βελτίωση της οδικής ασφάλειας.
4. *Σιδηρόδρομοι, Αερολιμένες, Αστικές Συγκοινωνίες*: Ολοκλήρωση της ένταξης της χώρας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών, μεγαλύτερο άνοιγμα της προς την Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια, καθώς και μείωση του κυκλοφοριακού προβλήματος, λαμβάνοντας υπόψη το περιβάλλον.
5. *Ανταγωνιστικότητα*: Ενισχύσεις των επιχειρήσεων (κυρίως των μικρομεσαίων) και δημιουργία νέων επιχειρήσεων, προώθηση της Έρευνας και Τεχνολογίας,

¹² Στο παράρτημα Α που ακολουθεί στο τέλος της εργασίας παρουσιάζονται τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση των Τομεακών Προγραμμάτων.

τουριστική ανάπτυξη, επέκταση του ενεργειακού δικτύου και χρησιμοποίηση εναλλακτικών μορφών ενέργειας.

6. **Αγροτική ανάπτυξη-Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου:** Προσαρμογή στον διεθνή ανταγωνισμό, μέσω της βελτίωσης της ποιότητας του αγροτικού προϊόντος, της μεταποίησης του, καθώς και της διάθεσής του στην αγορά, χωρίς επιβάρυνση του περιβάλλοντος. Επιπλέον, προωθείται η ανάπτυξη της υπαίθρου έτσι ώστε να αποκατασταθεί η κοινωνικο-οικονομική λειτουργία της.
7. **Αλιεία:** Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, βελτίωση της ποιότητας του εφοδιασμού της αγοράς και συμβολή στην τοπική ανάπτυξη, λαμβάνοντας υπόψη την προστασία των αλιευτικών πόρων και του περιβάλλοντος.
8. **Πολιτισμός:** Προώθηση της πολιτισμικής κληρονομιάς και του σύγχρονου πολιτισμού, καθώς και άρση των περιφερειακών ανισοτήτων σχετικά με τη ζήτηση και προσφορά των πολιτιστικών προϊόντων και υπηρεσιών.
9. **Περιβάλλον:** Προσαρμογή στις ευρωπαϊκές προδιαγραφές. Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και παιδεία.
10. **Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια:** Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών υγείας, κατάρτιση του προσωπικού, βελτίωση της διοίκησης, στον τομέα της ψυχικής υγείας επιδιώκεται η αποασυλοποίηση χρόνια ασθενών και η ένταξή τους στην κοινωνία. Στον τομέα της πρόνοιας στρατηγική επιλογή αποτελεί η πρόληψη και του κοινωνικού αποκλεισμού και της απομόνωσης.
11. **Κοινωνία της Πληροφορίας:** Προώθηση των τεχνολογιών σε διάφορους τομείς της οικονομικο-κοινωνικής ζωής.

3.2.2 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια»

Η Τεχνική Βοήθεια συνίσταται στην υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΚΠΣ 2000-2006, καθώς και των διαδικασιών που είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος διοίκησης, διαχείρισης, ελέγχου και του ΚΠΣ, της αξιολόγησης και δημοσιότητας των παρεμβάσεων του, καθώς και της υποστήριξης της εξειδίκευσης των αναπτυξιακών στρατηγικών σε συγκεκριμένες δράσεις.

3.2.3 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ)

Για την επίτευξη της στρατηγικής του Γ' ΚΠΣ, έχουν διαμορφωθεί 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε περιφέρεια. Το κοινό τους σημείο είναι η ενίσχυση της δυνατότητας των περιφερειακών και

τοπικών αρχών να εφαρμόσουν ένα πλήρες φάσμα δράσεων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, που περιλαμβάνουν όχι μόνο έργα υποδομής, αλλά και την στήριξη της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, της έρευνας και ανάπτυξης και της καινοτομίας, των ανθρώπινων πόρων και της δημιουργίας τοπικών θέσεων εργασίας ή και ακόμα της διαχείρισης του περιβάλλοντος. Οι δράσεις προς όφελος των απομονωμένων, νησιωτικών ή ορεινών περιοχών θα συμβάλουν στη μείωση των εσωτερικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών (ΥΠΟΙΟ, 2005). Τα 13 ΠΕΠ όπως παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (www.hellaskps.gr) είναι:

1. ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Ως γενικός αναπτυξιακός στόχος για την Περιφέρεια τίθεται «η θετική πληθυσμιακή εξέλιξη με έμφαση στην ομαλή κοινωνική ενσωμάτωση παλιννοστούντων και μεταναστών που θα στηρίζεται στην αξιοποίηση της οικονομικής δυναμικής και στην διάχυση της ευημερίας».

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- Ενίσχυση 900 επενδυτικών σχεδίων σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης
- Αναπλάσεις σε 50 οικιστικά σύνολα αγροτικού χώρου
- Κατασκευή φραγμάτων όγκου σώματος 3.000.000 m³
- Κατασκευή 80 Km αγροτικών δρόμων
- Κατασκευή 40 Km Νέου Εθνικού Οδικού δικτύου
- Κατασκευή 40.000 m² νέων κτιριακών εγκαταστάσεων πρωτοβάθμιας & δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
- Κατασκευή 22.540 m² νέων κτιριακών εγκαταστάσεων ΑΕΙ-ΤΕΙ
- 300 Km αγωγών δικτύου ύδρευσης & 40 Km αγωγών δικτύου αποχέτευσης
- Κατασκευή 2 νέων βιολογικών καθαρισμών
- 1 σύστημα διαχείρισης αστικών απορριμμάτων
- Βελτίωση 4 αλιευτικών καταφυγίων
- Παρεμβάσεις αντιπλημμυρικής προστασίας σε 250.000 στρέμματα και παρεμβάσεις για αντιδιαβρωτική προστασία και εμπλουτισμό υπόγειων υδροφορέων σε 75.000 στρέμματα
- Ολοκλήρωση – εκσυγχρονισμός υποδομών σε 2 ΒΙΠΕ
- Ενίσχυση 50 επενδυτικών σχεδίων στον τουρισμό
- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε 6 αστικές περιοχές
- Παροχή 300 νέων νοσοκομειακών κλινών.

2. ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας

Ο γενικός στρατηγικός στόχος εκφράζεται με την αξιοποίηση της καίριας θέσης της Θεσσαλονίκης στη Βαλκανική, την Ευρωπαϊκή Ένωση, την παραευξείνια ζώνη και το θαλάσσιο ορίζοντα – και της συγκυρίας που διαμορφώνουν οι νέες τεχνολογικές,

πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες στην περιοχή. Επιπλέον, με την ενίσχυση των υφιστάμενων υποδομών και τη δημιουργία εκείνων των κοινωνικών συνθηκών που υπόσχονται ισόρροπη ανάπτυξη στο πλαίσιο ίσων ευκαιριών και αναβαθμισμένου περιβάλλοντος χώρου με μακρόχρονες προοπτικές βελτίωσης και εξέλιξης και τέλος, με την εφαρμογή διορθωτικών κινήσεων για το περιβάλλον.

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα:

- 100 στρέμματα υποδομών για τη χωροθέτηση επιχειρηματικών / ερευνητικών δραστηριοτήτων
- Ενίσχυση 610 επενδυτικών σχεδίων καινοτομίας
- Αποκατάσταση 95 χώρων ημιελεγχόμενης και ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων
- Ολοκλήρωση 6 τουλάχιστον συστημάτων υποδομών ύδρευσης και επεξεργασίας νερού
- Ολοκλήρωση 7 τουλάχιστον Δικτύων Αποχέτευσης και 10 μονάδων Επεξεργασίας αστικών λυμάτων
- Αποκατάσταση/ συντήρηση 37.000 m² χώρων κτιρίων στις Ιερές Μονές
- Αναβάθμιση / κατασκευή 50 Km Εθνικής οδοποιίας
- Κατασκευή ή βελτίωση 360 Km επαρχιακού οδικού δικτύου
- Αναβάθμιση 11 Γενικών Νοσοκομείων
- 4.761 εκσυγχρονιζόμενες νοσοκομειακές κλίνες
- Δημιουργία 115 σχολικών βιβλιοθηκών και εργαστηρίων, για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης
- Δημιουργία 3.600 στρεμμάτων οργανωμένων βιομηχανικών χώρων υποδομών
- 95 επενδύσεις εκσυγχρονισμού τουριστικών επιχειρήσεων
- Αναδιοργάνωση 1.990 εκμεταλλεύσεων φυτικής παραγωγής
- Εγγειοβελτιωτικά έργα σε 320.000 στρέμματα
- Μετεγκατάσταση 140 οχλουσών κτηνοτροφικών μονάδων
- Παρεμβάσεις προστασίας και αειφορικής διαχείρισης σε δάση για 2.000.000 στρ.
- Υλοποίηση 323 Προγραμμάτων κατάρτισης ανέργων και εργαζόμενων
- 21 ολοκληρωμένα προγράμματα στο πλαίσιο των Τοπικών Πρωτοβουλιών Απασχόλησης.

3. ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας

Ο γενικός αναπτυξιακός στόχος είναι να συνεισφέρει στη δημιουργία μιας δυναμικής Περιφέρειας, που θα αξιοποιεί τα φυσικά της αποθέματα και τη θέση της στα Δυτικά Βαλκάνια, για να δημιουργήσει ένα ανταγωνιστικό παραγωγικό περιβάλλον και νέες ευκαιρίες απασχόλησης.

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- Κατασκευή κλειστού αυτοκινητόδρομου: 28 Km
- Βελτίωση επαγγελματικών προσόντων 3.100 ανέργων
- Ενίσχυση 600 γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- Κατασκευή – βελτίωση 135 Km υδρευτικού δικτύου
- Κατασκευή – βελτίωση 5 Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων.

4. ΠΕΠ Ηπείρου

Ο γενικός αναπτυξιακός στόχος του ΠΕΠ είναι η ευρύτερη δυνατή αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η θέση της Περιφέρειας, αλλά και ο πολιτιστικός και φυσικός πλούτος της για έξοδο από την απομόνωση.

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα:

- Κατασκευή – βελτίωση περίπου 14 Km τμημάτων εθνικής οδοποιίας, 6,7 Km διαπεριφερειακής οδοποιίας, 9,5 Km αστικών οδών, 270 Km αγροτικής και επαρχιακής οδοποιίας
- Κατασκευή τμημάτων της Εγνατίας οδού μήκους περίπου 9 Km
- Χρηματοδότηση περίπου 120 επενδυτικών σχεδίων μεταποιητικών ΜΜΕ και 110 τουριστικών ΜΜΕ
- Κατασκευή - αντικατάσταση 260 Km δικτύου ύδρευσης
- Κατασκευή έργων περιβαλλοντικής υποδομής: με δράσεις κατασκευής ΧΥΤΑ (3), δράσεις αναπλάσεων (39), δράσεις πολεοδομικού σχεδιασμού (6) και δράσεις επεμβάσεων σε βιότοπους (4)
- Παρεμβάσεις για την αναβάθμιση υποδομών υγείας (12), υποδομών πρόνοιας (8) και υποδομών κοινωνικής μέριμνας (97)
- Ανάδειξη και συντήρηση 45 μνημείων
- Υποστηρικτικές παρεμβάσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού
- Ενίσχυση 250 γεωργικών εκμεταλλεύσεων, 45 κτηνο-πτηνοτροφικών μονάδων και 10 ιδιωτικών δασών
- Βελτίωση και εκσυγχρονισμός αρδευτικών δικτύων σε 48,000 στρ.
- 12 παρεμβάσεις σε Β' βάθμια και Γ' βάθμια εκπαίδευση
- Αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων περίπου 2.030 ατόμων.

5. ΠΕΠ Θεσσαλίας

Στη νέα προγραμματική περίοδο, η Περιφέρεια θέτει ως στόχο να επιταχύνει τον αναπτυξιακό βηματισμό της, ώστε να διαμορφώσει ένα νέο βιώσιμο τομεακό «μίγμα» ενσωματώνοντας τους σύγχρονους τομείς υψηλής τεχνολογίας και σύγχρονης οργάνωσης, να αξιοποιήσει την εξειδίκευση των περιοχών της, τις ικανότητες και την συσσωρευμένη τεχνογνωσία του ανθρώπινου δυναμικού της, να δημιουργήσει κρίσιμα μεγέθη κλίμακας και να αξιοποιήσει τις νέες αγορές που διανοίγονται στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης αλλά και της νέας ενδοχώρας που διαμορφώνεται στα Βόρεια

σύνορα της Χώρας. Οι στόχοι αυτοί πρέπει να επιτευχθούν χωρίς να θιγεί η προσπάθεια για την άρση των ανισοτήτων, την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων και των περιοχών ιδιαίτερου κάλλους και την διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- Καινοτόμες δράσεις εκσυγχρονισμού σε 180 ΜΜΕ
- Εκσυγχρονισμός τουριστικών καταλυμάτων: 700 κλίνες Γ' κατηγορίας και άνω
- Εκσυγχρονισμός τουριστικών καταλυμάτων: 3.500 κλίνες ενοικιαζόμενων δωματίων
- Εκσυγχρονισμός 100 τουριστικών ΜΜΕ
- 880 Σχέδια Βελτίωσης σε Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις:
- Κατασκευή 5 αλιευτικών καταφυγίων
- Κατασκευή φραγμάτων συνολικού επιπλέον όγκου 600.000 m³
- Κατασκευή 10 Km και βελτίωση 140Km επαρχιακού δικτύου
- Κατασκευή νέων 50 Km δασικής οδοποιίας
- 7 Ολοκληρωμένα προγράμματα παρέμβασης (ΟΠΑΑΧ)
- (3 νέες Υποδομές Πρόνοιας)
- Υποδομές Α'θμιας και Β'θμιας Εκπαίδευσης (νέες δομές): 21
- Κατασκευή 1 ΧΥΤΑ
- Κατασκευή 1 νέας Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων
- 6 Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης
- 10 Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης
- Κατασκευή / βελτίωση 29 Km διαπεριφερειακών οδικών αξόνων
- Κατασκευή / βελτίωση 51 Km διανομαρχιακών οδικών αξόνων
- Βελτιώσεις σε 3 σημαντικούς λιμένες
- Νέες παρακάμψεις αστικών κέντρων συνολικού μήκους 20 Km
- 2.530 καταρτιζόμενοι.

6. ΠΕΠ Ιονίων Νήσων

Ο γενικός στρατηγικός στόχος της Περιφέρειας είναι η ενίσχυση των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων με έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος και στη συνοχή του νησιωτικού χώρου.

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- 220 Km βελτίωση επαρχιακής-διακοινοτικής οδοποιίας
- 220 Km βελτίωση αγροτικής οδοποιίας
- 123 Ενισχύσεις επενδυτικών σχεδίων σε μεταποιητικές ΜΜΕ
- 85 νέες αίθουσες διδασκαλίας
- 60 Km βελτίωση δικτύου ύδρευσης

- 40 Km νέο δίκτυο αποχέτευσης
- 4 Βιολογικοί Καθαρισμοί
- 350 επενδυτικά σχέδια αγροτικών προϊόντων
- 3.170 καταρτιζόμενοι
- 5 Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης.

7. ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας

Ο Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος της Περιφέρειας είναι «η αξιοποίηση της κομβικής θέσης της Περιφέρειας και η αξιοποίηση των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων για την υπέρβαση των προβλημάτων της ανεργίας και της ενδοπεριφερειακής ανισότητας».

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα:

- Κατασκευή 26 Km οδικού δικτύου
- 2 παρεμβάσεις σε λιμάνια
- Km Σιδηροδρομικού Δικτύου που αναβαθμίζεται
- επεμβάσεις σε πολιτιστικά μνημεία
- 1.600 ξενοδοχειακές κλίνες που εκσυγχρονίζονται
- ΒΙΠΕ-ΒΙΟΠΑ στην οποία θα βελτιωθούν οι υποδομές
- ενισχυόμενες ΜΜΕ
- ερευνητικά προγράμματα
- Km νέων δικτύων αποχέτευσης
- νέες σχολικές αίθουσες
- Νοσοκομείο που κατασκευάζεται
- καταρτιζόμενοι
- στρέμματα που βελτιώνεται η άρδευσή τους
- στρέμματα αναδασώσεων
- ενισχυόμενες εκμεταλλεύσεις.

8. ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας

Ως γενικός αναπτυξιακός στόχος για την Περιφέρεια τίθεται «η αξιοποίηση των νέων μεταφορικών υποδομών, της γειτνίασης με το μητροπολιτικό κέντρο της Αθήνας και της βιομηχανικής βάσης για την μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και την αύξηση της απασχόλησης κυρίως μέσω της ανάπτυξης μιας ανταγωνιστικής οικονομίας».

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- 670 αγροτικές εκμεταλλεύσεις που ενισχύονται
- 233 Km αρδευτικών δικτύων που βελτιώνονται
- 4 Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ)

- Κατασκευή 115 Km νέων αγωγών αποχέτευσης
- 4 νέοι Βιολογικοί Καθαρισμοί
- Κατασκευή 7 Km νέου αυτοκινητόδρομου
- Κατασκευή / βελτίωση 60 Km κύριων οδικών αξόνων και 95 Km επαρχιακού δικτύου
- 300 νέες κλίνες σε νοσοκομεία
- 230 νέες αίθουσες διδασκαλίας Α'βάθμιας και Β'βάθμιας εκπαίδευσης
- 6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής Ανάπτυξης
- 380 ενισχυόμενες ΜΜΕ μέσω του Κανονισμού 70
- 9 Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης
- Αριθμός ατόμων που θα καταρτιστούν: 2.450.

9. ΠΕΠ Αττικής

Ο γενικός στρατηγικός αναπτυξιακός στόχος που τίθεται για την Περιφέρεια είναι η ανάδειξη του διεθνούς ρόλου της πρωτεύουσας με παράλληλη εξομάλυνση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα:

- Κατασκευή 2,36 Km οδικού δακτυλίου της Αθήνας
- Δημιουργία 2 νέων ΧΥΤΑ
- Κατάρτιση 7.652 ατόμων
- 10 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής Ανάπτυξης
- Βελτίωση και συμπλήρωση 20 Km εθνικού – επαρχιακού οδικού δικτύου
- Ενίσχυση 524 μεταποιητικών και τουριστικών ΜΜΕ μέσω του Καν. 70.

10. ΠΕΠ Πελοποννήσου

Ο γενικός αναπτυξιακός στόχος της Περιφέρειας είναι η μείωση της αναπτυξιακής υστέρησης της ενδοχώρας και των απομακρυσμένων περιοχών της από τα αστικά και ημιαστικά της κέντρα, αλλά και την πρωτεύουσα της Χώρας, σε συνδυασμό με την εξωστρέφεια της, τόσο προς την υπόλοιπη χώρα και δη προς τα μητροπολιτικά κέντρα (Αθήνα - Θεσσαλονίκη), όσο και προς το Νότο του εξωτερικού με «γέφυρα» την Κρήτη.

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα:

- Αναβάθμιση υποδομών λιμένων: σε 4 από τα κύρια εμπορικά και τουριστικά λιμάνια της Περιφέρειας
- Αριθμός ΜΜΕ (υφιστάμενων και νέων) που ενισχύονται: (250+200) (Καν. 70)
- Βελτίωση / κατασκευή 2 ΧΥΤΑ (άξονας 2)
- Βελτίωση / κατασκευή 5 Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων (άξονας 2)
- Κατασκευή 3 Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων (άξονας 4)
- 320 Km αγωγού δικτύων άρδευσης που κατασκευάζονται /βελτιώνονται
- Ενίσχυση επενδύσεων σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις: 570 Σχέδια Βελτίωσης

- 190 νέες κύριες αίθουσες διδασκαλίας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
- Κατασκευή ή αναβάθμιση ορεινού και ημιορεινού οδικού δικτύου: 80 Km
- Αριθμός τουριστικών κλινών που δημιουργούνται / βελτιώνονται: 5.250
- Αριθμός ολοκληρωμένων παρεμβάσεων αστικής ανάπτυξης: 6
- Αριθμός καταρτιζομένων ανέργων: 1.500
- Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης: 5.

11. ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου

Η Αναπτυξιακή Στρατηγική για την περιφέρεια προσδιορίζει ως Γενικό Αναπτυξιακό Στόχο τον εξής: «Άρση της γεωγραφικής απομόνωσης, της φθίνουσας πληθυσμιακής εξέλιξης και της οικονομικής υστέρησης που έχει προκληθεί από τον παραμεθόριο νησιωτικό χαρακτήρα της Περιφέρειας».

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- 100 Km (αναβάθμιση και νέα χάραξη) επαρχιακής - διακοινοτικής οδοποιίας
- 6 παρεμβάσεις σε κύρια λιμάνια της Περιφέρειας
- 3 νέες Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων
- 1 νέος ΧΥΤΑ
- Αναβάθμιση / επέκταση 3 νομαρχιακών νοσοκομείων
- 72 παρεμβάσεις σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- 5 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις σε αστικές και ημιαστικές περιοχές
- Ενίσχυση 100 τουριστικών επιχειρήσεων
- Ενίσχυση 129 μεταποιητικών επιχειρήσεων
- 4 σταθμοί τηλεϊατρικής σε δημόσια νοσοκομεία και κέντρα υγείας
- 550 επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις
- Κατασκευαζόμενη χωρητικότητα (φράγματα, λιμνοδεξαμενές): 2 εκατ. m³
- 4 Ζώνες Παρέμβασης ΟΠΑΑΧ.

12. ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- 20 Km βελτιώσεων εθνικού δικτύου
- Κατασκευή 50 Km νέου επαρχιακού – δημοτικού δικτύου
- Δημιουργία 1 νέου λιμανιού
- 165 νέες σχολικές αίθουσες
- 8 νέες Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων
- Κατασκευή 2 ΧΥΤΑ
- Κατασκευή 1 νέου νοσοκομείου
- Δημιουργία δικτύου 5 καταφυγίων – αγκυροβολίων τουριστικών σκαφών

- Εκσυγχρονισμός 10 μεσαίων τουριστικών μονάδων
- Εκσυγχρονισμός 150 μικρών τουριστικών μονάδων
- Ενίσχυση 50 ΜΜΕ (μέτρο 4.3)
- 150 ενισχυόμενες αγροτικές εκμεταλλεύσεις
- Αξιοποίηση 5 υφιστάμενων λιμνοδεξαμενών
- 250 προγράμματα κατάρτισης
- Αριθμός καταρτιζόμενων 3.000 άτομα.

13. ΠΕΠ Κρήτης

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- 3.000 m² νέων κτιρίων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ερευνητικών κέντρων
- 5.000 τουριστικές κλίνες που εκσυγχρονίζονται
- Παρεμβάσεις σε 400 Km βασικού οδικού δικτύου
- νέες αίθουσες διδασκαλίας
- νέοι σταθμοί βιολογικού καθαρισμού
- λιμάνια που αναβαθμίζονται
- ολοκληρωμένα προγράμματα αστικής ανάπτυξης
- νέες ΒΕΠΕ
- Ρυθμιστικά Πολεοδομικά σχέδια
- εκατ. m³ νερό που ταμιεύεται
- επενδυτικά σχέδια σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης
- Κατασκευή 1 ΧΥΤΑ
- δημιουργούμενες εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων
- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις (Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης)
- προγράμματα κατάρτισης
- νέες δομές που δημιουργούνται (Μονάδες Βοήθεια στο Σπίτι, Παιδικοί Σταθμοί, Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων)
- Km εσωτερικού οδικού δικτύου σε ορεινές μειονεκτικές περιοχές της ενδοχώρας που συμπληρώνονται- βελτιώνονται.

3.3 ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η κατανομή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ανά άξονα προτεραιότητας έχει ως εξής (Κοινοτικό Πλαίσιο Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006, Ελλάδα):

Άξονας προτεραιότητας 1: Ανθρώπινοι Πόροι

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση.

Άξονας προτεραιότητας 2: Μεταφορές

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Οδικοί άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Σιδηρόδρομοι, Αερολιμένες, Αστικές Μεταφορές

Άξονας προτεραιότητας 3: Ανταγωνιστικότητα

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα.

Άξονας προτεραιότητας 4: Ανάπτυξη της Υπαίθρου και Αλιεία

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αγροτική Ανάπτυξη και ανασυγκρότηση της Υπαίθρου.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιεία

Άξονας προτεραιότητας 5: Ποιότητα ζωής

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πολιτισμός

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Υγεία - Πρόνοια

Άξονας προτεραιότητας 6: Κοινωνία της Πληροφορίας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνία της Πληροφορίας

Άξονας προτεραιότητας 7: Περιφερειακή Ανάπτυξη

Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ

4.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Για την υλοποίηση της στρατηγικής του Γ' ΚΠΣ (βλ. πίνακα 1) εκτιμάται ότι θα κινητοποιηθεί το ποσό των 51,14 δις ευρώ σε τρέχουσες τιμές, το οποίο συναρτάται από το ποσό συγχρηματοδότησης των 39,56 δις ευρώ (26 δις ευρώ από την Κοινοτική Συμμετοχή και 13,53 δις ευρώ από την Εθνική Συμμετοχή) και το ποσό ιδιωτικής χρηματοδότησης των 11,58 δις ευρώ.

Ειδικότερα, την προγραμματική περίοδο 2000-2006, προβλέπεται εισροή πόρων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία¹³ για τη χώρα της τάξεως των 22,71 δις ευρώ σε τρέχουσες τιμές. Στο ποσό αυτό προστίθεται η εθνική συμμετοχή, η οποία εκτιμάται στα 11,56 δις ευρώ σε τρέχουσες τιμές, συνεπάγοντας συνολική δημόσια δαπάνη 34,27 δις ευρώ. Παράλληλα, οι χρηματοδοτικοί πόροι από το Ταμείο Συνοχής ανέρχονται σε 3,32 δις ευρώ σε τρέχουσες τιμές, ενώ η εθνική συμμετοχή εκτιμάται σε 1,97 δις ευρώ σε τρέχουσες τιμές, συγκεντρώνοντας συνολική δημόσια δαπάνη 5,29 δις ευρώ.

Στις χρηματοδοτήσεις αυτές θα πρέπει να προστεθεί και η εκτιμώμενη ιδιωτική συμμετοχή, η οποία υπολογίζεται στα 11,58 δις ευρώ σε τρέχουσες τιμές και διακρίνεται από το ποσό των 10,48 δις ευρώ συσχετιζόμενο με τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το ποσό του 1,10 δις ευρώ συσχετιζόμενο με το Ταμείο Συνοχής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ Γ' ΚΠΣ

ΣΕ ΔΙΣ ΕΥΡΩ

	Κοινοτική Συμμετοχή	Εθνική Συμμετοχή	Σύνολο Δημόσιας Δαπάνης (Κοινοτική+Εθνική)	Ιδιωτική Συμμετοχή	ΣΥΝΟΛΟ
Γ' ΚΠΣ	22,71	11,56	34,27	10,48	44,75
Ταμείο Συνοχής	3,32	1,97	5,29	1,1	6,39
ΣΥΝΟΛΟ	26,03	13,53	39,56	11,58	51,14

Πηγή: ΥΠΟΙΟ, ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι για την υλοποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής προγραμματίζεται χρηματοδοτική ενίσχυση από την ΕΤΕπ, η οποία εκτιμάται στα 3 δις ευρώ σε τρέχουσες τιμές.

¹³ Τα Διαρθρωτικά Ταμεία είναι τα εξής: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης-ΕΤΠΑ, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο-ΕΚΤ, Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο, Τμήμα Προσανατολισμού και Εγγυήσεων-ΕΓΤΠΕ-Προσανατολισμού και Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας-ΧΜΠΑ.

4.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ, ΔΙΑΘΡΩΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ & ΕΤΟΣ

Στον πίνακα 2 που ακολουθεί μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι πρωτίστως οι μεταφορές και δευτερευόντως η περιφερειακή ανάπτυξη ως άξονες προτεραιότητας θα συγκεντρώσουν τα υψηλότερα ποσά χρηματοδότησης (12.860.334.546 ευρώ και 11.328.092.586 ευρώ αντίστοιχα). Ακολουθώς, ο άξονας της ανταγωνιστικότητας εκτιμάται ότι θα χρηματοδοτηθεί με το ποσό των (6.696.578.456 ευρώ) και ότι θα προσελκύσει μεγάλο μερίδιο ιδιωτικών κεφαλαίων. Ακολουθεί ο άξονας προτεραιότητας του ανθρώπινου δυναμικού με το ποσό των 4.953.024.097 ευρώ. Η επιδίωξη αγροτικής ανάπτυξης και αλιείας προβλέπεται να συγκεντρώσει το ποσό των 4.040.191.685 ευρώ, ενώ η εκτιμώμενη ιδιωτική συμμετοχή είναι αρκετά υψηλή. Τέλος, μικρότερα ποσά αναλογούν στις προτεραιότητες της κοινωνίας της πληροφορίας και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής (2.987.499.150 ευρώ και 1.785.006.738 ευρώ αντίστοιχα).

Παράλληλα, από τη σκοπιά των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, μπορούμε να δούμε ότι τα μεγαλύτερα μερίδια χρηματοδοτικών πόρων αναλογούν στα προγράμματα που σχετίζονται με πολιτικές μεταφορών (Ε.Π. οδικοί άξονες, λιμένες, αστική ανάπτυξη: 9.922.734.166 ευρώ και Ε.Π. σιδηρόδρομοι, αεροδρόμια, αστικές συγκοινωνίες: 2.937.600.380 ευρώ), πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης (τα 13 ΠΕΠ: 11.328.092.586 ευρώ) και πολιτικές ανταγωνιστικότητας (Ε.Π. ανταγωνιστικότητα: 6.696.578.456 ευρώ).

Επιπρόσθετα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το ΕΤΠΑ χρηματοδοτεί όλους τους άξονες προτεραιότητας και τα επιμέρους Επιχειρησιακά Προγράμματα (εκτός από το επιχειρησιακό πρόγραμμα: Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου). Το ΕΚΤ εμφανίζεται ως χρηματοδοτική πηγή σχεδόν στους μισούς άξονες προτεραιότητας και τα σχετικά Επιχειρησιακά Προγράμματα. Το ΕΓΤΠΕ ενισχύει τους άξονες της αγροτικής ανάπτυξης και αλιείας και της περιφερειακής ανάπτυξης, ενώ το ΧΜΠΑ μόνο τον άξονα αγροτικής ανάπτυξης και αλιείας, ως φυσική απόρροια του ρόλου τους.

Με την εξέταση από τη σκοπιά των Διαθρωτικών Ταμείων -βλέπε πίνακα 3- παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσό χρηματοδότησης προέρχεται από το ΕΤΠΑ. Σημαντικά είναι και τα ποσά που θα διατεθούν από το ΕΚΤ και το ΕΓΤΠΕ. Το μικρότερο ποσό χρηματοδότησης προέρχεται από το ΧΜΠΑ.

Τέλος, στον πίνακα 4 είναι διακριτό ότι διαχρονικά το ποσό χρηματοδότησης του ΚΠΣ 2000-2006 αυξάνεται σταδιακά. Η εκτίμηση αυτή εμφανίζεται τόσο στη δημόσια όσο και στην ιδιωτική δαπάνη. Το μόνο σημείο διαφοροποίησης παρατηρείται το έτος 2006 στο σύνολο της δημόσιας δαπάνης που παρουσιάζει μείωση του ποσού χρηματοδότησης σε σχέση με το 2005, το οποίο σχετίζεται με τη μείωση και της

κοινοτικής και της εθνικής συμμετοχής. Η τάση αυτή διακρίνεται και στα επιμέρους Διαρθρωτικά Ταμεία.

Συνολικά, μπορούμε να εκτιμήσουμε ότι η επιδίωξη για περιφερειακή ανάπτυξη σχετίζεται με μεγάλο μέρος των πόρων χρηματοδότησης για την υλοποίηση του Γ' ΚΠΣ. Έτσι, αναδεικνύεται η σημασία και ο ρόλος που δίνεται στην άσκηση περιφερειακής πολιτικής.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ/ΕΠ	Συνολικός Κόστος	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	Δημόσια Δαπάνη											Ιδιωτική συμμετοχή
			Κοινοτική Συμμετοχή					Εθνική Δημόσια Συμμετοχή						
			Σύνολο	ΕΠΠΑ	ΕΚΤ	ΕΓΤΠΕ	ΧΜΠΑ	Σύνολο	Κρατική	Περιοχή	Τοπική	Άλλη		
													Άλλη	
1=2+13	2=3+8	4	5	6	7	8=(9+10+11+12)	9	10	11	12	13			
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	4.953.024.097	4.885.690.764	3.658.668.071	400.760.323	3.257.907.748	0	0	1.227.022.693	1.227.022.693	0	0	0	67.333.333	
ΕΠΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΙΛΕΓΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	2.763.907.617	2.763.907.617	2.072.930.711	390.760.323	1.682.170.388			690.976.906	690.976.906				0	
ΕΠΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ & ΕΠΙΛΕΓΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	2.189.116.480	2.121.783.147	1.585.737.360	10.000.000	1.575.737.360			536.045.787	536.045.787				67.333.333	
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	12.860.334.546	9.426.954.883	4.838.253.160	4.838.253.160	0	0	0	4.588.701.723	4.588.701.723	0	0	0	3.433.379.663	
ΕΠΙ ΟΔΙΚΟΙ ΔΕΟΝΕΣ, ΛΙΜΕΝΕΣ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	9.922.734.166	6.489.354.503	3.369.500.470	3.369.500.470				3.119.854.033	3.119.854.033				3.433.379.663	
ΕΠΙ ΣΙΑΦΡΟΔΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	2.937.600.380	2.937.600.380	1.468.752.690	1.468.752.690				1.468.847.690	1.468.847.690				0	
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	6.696.578.456	3.349.585.740	2.055.773.607	1.898.820.196	156.953.411	0	0	1.293.812.133	1.293.812.133	0	0	0	3.346.992.716	
ΕΠΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	6.696.578.456	3.349.585.740	2.055.773.607	1.898.820.196	156.953.411			1.293.812.133	1.293.812.133				3.346.992.716	
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4: ΑΙΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΑΛΛΕΙΑ	4.040.191.685	2.479.718.102	1.740.488.547	34.121.408	0	1.482.755.239	223.611.900	739.229.555	739.229.555	0	0	0	1.560.473.583	
ΕΠΙ ΑΙΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ-ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΤΗΤΗΣ ΤΗΣ ΥΠΟΨΗΦΟΥ	3.557.087.197	2.136.211.026	1.482.755.239			1.482.755.239		653.455.787	653.455.787				1.420.876.171	
ΕΠΙ ΑΛΛΕΙΑ	483.104.488	343.507.076	257.733.308	34.121.408			223.611.900	85.773.768	85.773.768				139.597.412	
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5: ΒΕΛΤΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΝΗΣ	1.785.006.738	1.785.006.738	1.288.638.680	1.068.358.681	220.279.999	0	0	496.368.058	496.368.058	0	0	0	1.660.000.000	

Ταμείο Συνοχής	Άλλα Χρηματοδοτικά Μέσα	Ε.Τ.Ε
0	0	0
1.660.000.000	0	0
0	0	0
0	0	0
0	0	0
0	0	0
1.660.000.000	0	0

ΠΡΟΣΑ ΣΕ ΕΤΡΟ2

ΕΠ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	596.300.075	596.300.075	430.073.656	430.073.656				166.226.419	166.226.419				
ΕΠ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	675.400.000	675.400.000	473.585.027	473.585.027				201.814.973	201.814.973				
ΕΠ. ΥΓΕΙΑΣ-ΠΡΟΝΟΙΑΣ	513.306.663	513.306.663	384.979.997	384.979.997	220.279.999			128.326.666	128.326.666				
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6: ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	2.987.499.150	2.417.999.150	1.793.581.863	1.321.033.996	472.547.867	0	0	624.417.287	624.417.287	0	0	0	569.500.000
ΕΠ. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	2.987.499.150	2.417.999.150	1.793.581.863	1.321.033.996	472.547.867			624.417.287	624.417.287				569.500.000
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 7: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	11.328.092.586	9.825.999.194	7.256.265.433	5.620.976.575	566.203.700	1.069.085.158	0	2.569.733.761	2.569.733.761	0	0	0	1.502.093.392
ΠΕΠ. ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	1.155.643.599	1.014.660.278	760.995.208	534.066.805	68.037.028	158.891.375		253.665.070	253.665.070				140.983.321
ΠΕΠ. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1.547.197.156	1.255.662.491	937.167.219	713.087.559	78.004.122	146.075.538		318.495.272	318.495.272				291.534.665
ΠΕΠ. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	595.986.426	520.239.265	390.179.449	280.133.422	26.562.254	83.483.773		130.059.816	130.059.816				75.747.161
ΠΕΠ. ΗΠΕΙΡΟΥ	736.185.837	638.891.210	443.918.408	330.633.482	32.900.309	80.384.617		194.972.802	194.972.802				97.294.627
ΠΕΠ. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	905.908.987	761.414.874	571.067.454	406.782.533	43.500.306	120.784.615		190.347.420	190.347.420				144.494.113
ΠΕΠ. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	415.696.432	343.775.754	257.831.814	206.363.900	25.183.298	26.284.616		85.943.940	85.943.940				71.920.678
ΠΕΠ. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	835.064.388	675.867.180	505.940.694	389.774.219	35.147.873	81.018.602		169.926.486	169.926.486				159.197.208
ΠΕΠ. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	865.355.081	744.646.142	539.284.605	405.984.682	43.600.306	89.699.617		205.361.537	205.361.537				120.708.939
ΠΕΠ. ΑΤΤΙΚΗΣ	1.634.545.544	1.554.945.544	1.116.641.725	1.029.941.801	68.000.308	18.699.616		438.303.819	438.303.819				79.600.000
ΠΕΠ. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	728.441.677	620.038.599	465.028.950	362.329.027	22.200.310	80.499.613		155.009.649	155.009.649				108.403.078
ΠΕΠ. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	539.784.471	492.882.289	369.661.715	282.269.791	33.992.308	53.399.616		123.220.574	123.220.574				46.902.182
ΠΕΠ. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	581.927.766	521.927.766	390.121.530	312.827.181	39.271.807	38.022.542		131.806.236	131.806.236				60.000.000
ΠΕΠ. ΚΡΗΤΗΣ	786.355.222	681.047.802	508.426.662	366.782.173	49.803.471	91.841.018		172.621.140	172.621.140				105.307.420
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	100.440.851	100.440.851	75.330.639	65.804.529	9.526.110			25.110.212	25.110.212	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	44.751.168.109	34.271.395.422	22.707.000.000	15.248.128.868	4.683.418.835	2.551.840.397	223.611.900	11.564.395.422	11.564.395.422	0	0	0	10.479.772.687

1) Τα στοιχεία για το Ταμείο Συνοχής είναι ενδεικτικά για την περίοδο και είναι πιθανόν να τροποποιηθούν στα πλαίσια επομένων αποφάσεων.

2) Τα στοιχεία σχετικά με τις δημόσιες δαπάνες είναι ενδεικτικά και πιθανόν να τροποποιηθούν.

Πηγή: ΥΠΟΙΟ, ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΠΣ 2000 - 2006 ΚΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΔΙΑΦΟΡΩΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	Συνολικό Κόστος	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	Δημόσια Δαπάνη											Ιδιωτική συμμετοχή	Ταμείο Συνοχής	Άλλα Χρημα- τοδοτικά Μέσα	Ε.Τ.Ε
			Κοινοτική Συμμετοχή					Εθνική Δημόσια Συμμετοχή									
			Σύνολο	ΕΠΠΑ	ΕΚΤ	ΕΓΤΠΕ	ΧΜΠΑ	Σύνολο	Κρατική	Περιοχική	Τοπική	Άλλη					
	1=2+13	2=3+8	3=(4+5+6+7)	4	5	6	7	8=(9+10+11+12)	9	10	11	12	13				
ΕΠΠΑ	32.381.097.276	24.146.700.049	15.248.128.868	15.248.128.868				8.898.571.181	8.898.571.181					8.234.397.227		47.633.338	
ΕΚΤ	6.435.763.663	6.252.409.318	4.683.418.835		4.683.418.835			1.568.990.483	1.568.990.483					183.354.345			
ΕΓΤΠΕ	5.496.697.893	3.574.274.190	2.551.840.397			2.551.840.397		1.022.433.793	1.022.433.793					1.972.423.703			
ΧΜΠΑ	437.609.277	298.011.865	223.611.900				223.611.900	74.399.965	74.399.965					139.597.412			
ΣΥΝΟΛΟ	44.751.168.109	34.271.395.422	22.707.000.000	15.248.128.868	4.683.418.835	2.551.840.397	223.611.900	11.564.395.422	11.564.395.422					10.479.772.687	3.320.000.00	47.633.338	3.000.000.000

1) Τα στοιχεία για το Ταμείο Συνοχής είναι ενδεικτικά για την περίοδο και είναι πιθανόν να τροποποιηθούν στα πλαίσια επομένων αποφάσεων.

2) Τα στοιχεία σχετικά με τις δημόσιες δαπάνες είναι ενδεικτικά και πιθανόν να τροποποιηθούν.

Πηγή: ΥΠΟΙΟ, ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ

Πίνακας 4.4: Χρηματοδότηση ΚΠΣ 2000 - 2006 ΚΑΤΑ ΕΤΟΣ

ΕΤΟΣ	Συνολικό Κόστος	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	Δημόσια Δαπάνη										Ιδιωτική συμμετοχή	Ταμείο Συνοχής	Άλλα Χρηματοδοτικά Μέσα	Ε.Τ.Ε
			Κοινοτική Συμμετοχή					Εθνική Δημόσια Συμμετοχή								
			Σύνολο	ΕΠΠΑ	ΕΚΤ	ΕΓΓΠΕ	ΧΜΠΑ	Σύνολο	Κρατική	Περιοχική	Τοπική/Άλλη					
											9	10				
	1=2+13	2=3+8	3=(4+5+6+7)	4	5	6	7	8=(9+10+11+12)								
2001	5.797.711.020	4.734.684.536	3.115.000.000	2.122.400.000	624.900.000	341.200.000	26.500.000	1.619.684.536	1.619.684.536						1.063.026.484	
2002	6.538.043.718	5.333.899.351	3.545.480.000	2.413.531.999	713.500.000	384.984.001	33.464.000	1.788.419.351	1.788.419.351						1.204.144.367	
2003	7.261.094.363	5.720.029.803	3.760.180.000	2.620.111.998	721.100.002	382.294.000	36.674.000	1.959.849.803	1.959.849.803						1.541.064.560	
2004	8.126.432.993	6.174.376.371	4.101.040.000	2.704.349.553	869.780.460	484.806.983	42.103.004	2.073.336.371	2.073.336.371						1.952.056.622	10.275.000
2005	8.448.257.931	6.211.578.257	4.135.500.000	2.716.971.983	888.121.243	487.624.128	42.782.646	2.076.078.257	2.076.078.257						2.236.679.674	23.083.338
2006	8.579.628.084	6.096.827.104	4.049.800.000	2.670.763.335	866.017.130	470.931.285	42.088.250	2.047.027.104	2.047.027.104						2.482.800.980	14.275.000
ΣΥΝ	44.751.168.109	34.271.395.422	22.707.000.000	15.248.128.868	4.683.418.835	2.551.840.397	223.611.900	11.564.395.422	11.564.395.422						10.479.772.687	3.000.000.000

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ

1) Τα στοιχεία για το Ταμείο Συνοχής είναι ενδεικτικά για την περίοδο και είναι πιθανόν να τροποποιηθούν στα πλαίσια επομένων αποφάσεων.

2) Τα στοιχεία σχετικά με τις δημόσιες δαπάνες είναι ενδεικτικά και πιθανόν να τροποποιηθούν.

Πηγή: ΥΠΟΙΟ, ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ

Σύμφωνα με το νέο Κανονισμό (ΕΚ) 1260/1999 του Συμβουλίου της 21^{ης} Ιουνίου 1999 «περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία», καθορίστηκαν οι μηχανισμοί και τα όργανα για την αποτελεσματική διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο των παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ. Οι αρμοδιότητες και η λειτουργία των μηχανισμών αυτών καθορίζονται από το Ν. 2860/2000, ο οποίος ψηφίστηκε από το ελληνικό κοινοβούλιο και διατυπώνονται ειδικότερα ακολούθως.

5.1 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Στο πλαίσιο της αποτελεσματικής διαχείρισης των δράσεων του Γ' ΚΠΣ συστήνονται μια Διαχειριστική Αρχή για το ΚΠΣ και μία Διαχειριστική Αρχή για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

5.1.1 Διαχειριστική Αρχή Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 2000-2006

Η Διαχειριστική Αρχή ΚΠΣ 2000-2006 υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και είναι αυτή που συνδιαλέγεται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης¹⁴.

Η Αρχή αυτή, έχει την ευθύνη της τήρησης των πολιτικών του ΚΠΣ και ειδικότερα της αποτελεσματικότητας και κανονικότητας της διαχείρισης του ΚΠΣ και του συντονισμού των Διαχειριστικών Αρχών των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Οι αρμοδιότητες της Διαχειριστικής Αρχής βάσει του Ν. 2860/2000 είναι οι εξής:

- Παρακολουθεί και συντονίζει την εφαρμογή του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, μεριμνώντας ιδίως για τη συμβατότητά του με τις εθνικές πολιτικές.
- Συντονίζει τις διαχειριστικές αρχές των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΚΠΣ και μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΚΠΣ.
- Εκδίδει οδηγίες και παρέχει κατευθύνσεις σχετικά με τη διαχείριση, την αξιολόγηση, τον έλεγχο και κάθε δραστηριότητα που υπάγεται στην αποστολή των διαχειριστικών αρχών των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
- Έχει την ευθύνη και διαχειρίζεται το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ.) (βλ. παρακάτω) σε ό,τι αφορά το ΚΠΣ και μεριμνά ώστε αυτό να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των διαχειριστικών αρχών, των Επιτροπών Παρακολούθησης, της Αρχής Πληρωμής, των ελεγκτικών αρχών και της Επιτροπής.

¹⁴ Σύμφωνα με την Αρχή αυτή οι τοπικοί, περιφερειακοί και εθνικοί φορείς βρίσκονται σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όσον αφορά στην προετοιμασία και την εκτέλεση των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

- Έχει την ευθύνη για τη διενέργεια της ενδιάμεσης αξιολόγησης του ΚΠΣ σύμφωνα με το άρθρο 42 του Κανονισμού. Επεξεργάζεται τα πορίσματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης του ΚΠΣ και των επιχειρησιακών προγραμμάτων και προτείνει στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΚΠΣ τροποποιήσεις του ΚΠΣ και των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
- Ενημερώνει τις διαχειριστικές αρχές των επιχειρησιακών προγραμμάτων σχετικά με το κοινοτικό και εθνικό δίκαιο. Παρακολουθεί και ενημερώνεται για τις σχετικές ενέργειες των διαχειριστικών αρχών των επιχειρησιακών προγραμμάτων, για την εξασφάλιση της συμβατότητας των επιχειρησιακών προγραμμάτων και των πράξεων με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο, ιδίως σε ότι αφορά την τήρηση των διατάξεων για τον ανταγωνισμό, τις δημόσιες συμβάσεις, την προστασία του περιβάλλοντος, την εξάλειψη των ανισοτήτων και την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και εισηγείται τη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων αυτών από τους αρμόδιους φορείς σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.
- Επεξεργάζεται και προτείνει τροποποιήσεις του ΚΠΣ προς την Επιτροπή Παρακολούθησής του.
- Επεξεργάζεται, σε συνεργασία με την Επιτροπή, τους δείκτες που θα χρησιμοποιηθούν για την κατανομή του αποθεματικού επίδοσης του άρθρου 44 του Κανονισμού και προτείνει στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΚΠΣ την κατανομή του αποθεματικού αυτού, καθώς και την κατανομή του αποθεματικού προγραμματισμού.
- Οργανώνει και παρακολουθεί τη διαδικασία δημοσιότητας του ΚΠΣ σε συνεργασία με την Επιτροπή και διαμορφώνει πλαίσιο αρχών δημοσιότητας για τις διαχειριστικές αρχές των επιχειρησιακών προγραμμάτων, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ομοιογένεια, η συνοχή και ο συντονισμός των μέτρων δημοσιότητας και πληροφόρησης του ΚΠΣ, καθώς και των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
- Καθορίζει τις διαδικασίες εξέτασης των ετήσιων εκθέσεων των επιχειρησιακών προγραμμάτων (άρθρο 34 παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 1260/99).
- Συμμετέχει στις ετήσιες συναντήσεις των διαχειριστικών αρχών των επιχειρησιακών προγραμμάτων και της Επιτροπής που προβλέπεται στο άρθρο 34 παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 1260/99.
- Παρέχει στην Επιτροπή τα αναγκαία στοιχεία για την επαλήθευση της προσθετικότητας, κατά την έννοια του άρθρου 11 του Κανονισμού (ΕΚ) 1260/99.
- Παρέχει γραμματειακή υποστήριξη στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΚΠΣ.

5.1.2 Διαχειριστική Αρχή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δημιουργείται μία Διαχειριστική Αρχή, η οποία είναι υπεύθυνη για την αποτελεσματική και νόμιμη διαχείριση και εφαρμογή κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Κάθε Διαχειριστική Αρχή σύμφωνα με το Ν. 2860/2000 έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες¹⁵:

- Εφαρμόζει το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού.
- Εισηγείται στον Ειδικό ή Γενικό Γραμματέα Υπουργείου ή Περιφέρειας την ένταξη των πράξεων στα μέτρα του οικείου Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- Διασφαλίζει τη συμβατότητα των πράξεων που εντάσσονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα προς το εθνικό και το κοινοτικό δίκαιο, καθώς και τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές και ιδίως όσον αφορά τις διατάξεις για τον ανταγωνισμό, τις δημόσιες συμβάσεις, την προστασία του περιβάλλοντος, την εξάλειψη των ανισοτήτων και την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Για το σκοπό αυτό παρέχει κάθε δυνατή υποστήριξη στους τελικούς δικαιούχους, σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς, προκειμένου αυτοί να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους.
- Παρακολουθεί την πορεία εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος και συντάσσει προτάσεις για αναθεώρησή του, τις οποίες υποβάλλει στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- Συλλέγει τα κατάλληλα οικονομικά και στατιστικά δεδομένα και τα εισάγει στο Ο.Π.Σ.
- Συντάσσει τις προτάσεις προσαρμογής του Συμπληρώματος Προγραμματισμού¹⁶, τις οποίες υποβάλλει στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος,
- Συντάσσει τις ετήσιες εκθέσεις εκτέλεσης και την τελική έκθεση του Επιχειρησιακού Προγράμματος και τις υποβάλλει στην Επιτροπή Παρακολούθησης αυτού και στη Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ.
- Οργανώνει και παρακολουθεί την ενδιάμεση αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε συνεργασία με τη διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ και επεξεργάζεται προτάσεις για την κατάλληλη αξιοποίηση των συμπερασμάτων της.
- Παρακολουθεί την τήρηση αυτοτελούς λογιστικής μερίδας για κάθε πράξη από τους τελικούς δικαιούχους.
- Συνεργάζεται με τη Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ, την Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και την Επιτροπή και παρέχει σε αυτές κάθε πληροφορία που ζητείται.
- Διενεργεί τους ελέγχους που προβλέπονται, προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες με βάση τα πορίσματά τους, ενημερώνει την Επιτροπή, την Αρχή Πληρωμής και την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και

¹⁵ Ορισμένες από τις αρμοδιότητες οι Διαχειριστικές Αρχές μπορούν να τις μεταβιβάσουν σε άλλες διοικητικές υπηρεσίες, ύστερα από γραπτή συμφωνία, διατηρώντας όμως τη θέση του υπόλογου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

¹⁶ Το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού αποτελεί έγγραφο περί εφαρμογής της στρατηγικής και των αξόνων προτεραιότητας της παρέμβασης και περιλαμβάνει συνοπτική παρουσίαση των στόχων και της δομής του Προγράμματος, Τεχνικά Δελτία Μέτρου ανά Άξονα, Χρηματοδοτικό Πίνακα, Δείκτες επίδοσης, Δημοσιότητα, ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων με την ΕΕ και εκ των προτέρων αξιολόγηση.

λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα συμμόρφωσης μετά από σχετικές συστάσεις των ανωτέρω Αρχών.

- Εφαρμόζει τις δράσεις δημοσιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε συνεργασία με την Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ, την Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και την Επιτροπή. Παρακολουθεί την τήρηση των υποχρεώσεων των τελικών δικαιούχων σχετικώς με τη δημοσιότητα και την παροχή πληροφόρησης για τις πράξεις που εκτελούν.
- Παρέχει γραμματειακή υποστήριξη στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

5.1.3 Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης

Για τη διαχείριση και εφαρμογή του Γ' ΚΠΣ το 1996 ιδρύθηκε η Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης (Μ.Ο.Δ.), η οποία λειτουργεί ως ανώνυμη μη κερδοσκοπική εταιρία του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Ο ρόλος της συνίσταται:

- στην προκήρυξη θέσεων και την αξιολόγηση του προτεινόμενου προσωπικού για την κάλυψη των αρμόδιων υπηρεσιών, αλλά και την κατάρτιση των ήδη απασχολουμένων (μεταφορά τεχνογνωσίας),
- στην υποστήριξη της οργάνωσης της διαχείρισης, και
- στην υποστήριξη των τελικών δικαιούχων για την υλοποίηση των υποχρεώσεών τους.

5.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Για την παρακολούθηση της εξελικτικής πορείας του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 2000-2006 συστήνεται μία Επιτροπή Παρακολούθησης για το ΚΠΣ και μία για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

5.2.1 Επιτροπή Παρακολούθησης του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης είναι ένα όργανο το οποίο λειτουργεί κάτω από τους εθνικούς νόμους και έχει ως αποστολή την παρακολούθηση της αποτελεσματικής και ορθής λειτουργίας του ΚΠΣ.

Πρόεδρος της είναι ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών και μέλη της: οι πρόεδροι των Επιτροπών Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΚΠΣ (Γενικός Γραμματέας του ΥΠ.ΟΙ.Ο.), εκπρόσωπος της Αρχής Πληρωμής (ΥΠ.ΟΙ.Ο.), εκπρόσωπος της Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου του ΚΠΣ (ΥΠ.ΟΙ.Ο. με συμβουλευτική ιδιότητα), εκπρόσωποι Δημοσίων Αρχών (απασχόληση, περιβάλλον, ισότητα), εκπρόσωπος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, Εκπρόσωποι των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων, εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, Αντιπροσωπεία της Ε. Επιτροπής με επικεφαλής εκπρόσωπο της

υπεύθυνης για την παρέμβαση Γενικής Διεύθυνσης και της ΕΤΕπ με συμβουλευτική ιδιότητα και εκπρόσωποι αντιπροσωπευτικών μη κυβερνητικών οργανώσεων.

Στις συνεδριάσεις της μπορούν να συμμετέχουν και ειδικοί -σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά και άλλα θέματα- εμπειρογνώμονες και επιστήμονες. Όσον αφορά στις αποφάσεις της Επιτροπής, αυτές προϋποθέτουν τη σύμφωνη γνώμη του Προέδρου της και λαμβάνονται πλειοψηφικά. Επιπλέον, η γραμματειακή υποστήριξη της Επιτροπής αποτελεί αρμοδιότητα της Διαχειριστικής Αρχής του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Βάσει του Ν. 2860/2000 η Επιτροπή έχει ως αποστολή να παρακολουθεί την αποτελεσματική και ορθή εφαρμογή του ΚΠΣ και στο πλαίσιο αυτό:

- Αξιολογεί τακτικά την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων του ΚΠΣ
- Εξετάζει τα αποτελέσματα της εφαρμογής του ΚΠΣ, ιδίως την επίτευξη των στόχων των επιχειρησιακών προγραμμάτων, καθώς και την ενδιάμεση αξιολόγηση
- Εγκρίνει οποιαδήποτε πρόταση τροποποίησης του περιεχομένου της απόφασης της Επιτροπής σχετικά με τη συμμετοχή των Ταμείων
- Προτείνει στη Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ οποιαδήποτε προσαρμογή ή επανεξέταση του ΚΠΣ η οποία μπορεί να συντελέσει στην επίτευξη των στόχων του ή να βελτιώσει τη διαχείριση.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση ειδικότερων τομέων έχουν συσταθεί δύο Υποεπιτροπές: η Υποεπιτροπή Αγροτικής Ανάπτυξης και η Υποεπιτροπή Ανθρώπινων Πόρων. Η πρώτη συμβάλει στο συντονισμό των παρεμβάσεων αγροτικής ανάπτυξης, ενώ η δεύτερη στο συντονισμό των παρεμβάσεων του ΕΚΤ και του ζητήματος ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων.

5.2.2 Επιτροπή Παρακολούθησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Η Επιτροπή Παρακολούθησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων λειτουργεί βάσει του εθνικού νομικού πλαισίου.

Προεδρεύεται από το Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα Υπουργείου ή το Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας και έχει μέλη: εκπρόσωπο της Διαχειριστικής Αρχής του Ε.Π., εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, εκπρόσωπο της Αρχής Πληρωμής, εκπρόσωπο της Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου του ΚΠΣ (ΥΠ.ΟΙ.Ο. με συμβουλευτική ιδιότητα), εκπροσώπους αρμοδίων Υπουργείων, εκπροσώπους κρατικών αρχών που είναι αρμόδιες για θέματα απασχόλησης, περιβάλλοντος και ισότητας, εκπροσώπους της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (για τα ΠΕΠ ορίζεται εκπρόσωπος της αντίστοιχης περιφέρειας), εκπροσώπους των Οικονομικών και Κοινωνικών Εταίρων καθ' υπόδειξη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, Αντιπροσωπεία της Ε. Επιτροπής με επικεφαλής εκπρόσωπο της αρμόδιας για το ΕΠ Γενικής Διεύθυνσης και έναν εκπρόσωπο της ΕΤΕπ με συμβουλευτική ιδιότητα και εκπρόσωπο αντιπροσωπευτικών μη κυβερνητικών οργανώσεων (για όποιο Ε.Π. κρίνεται κατάλληλο).

Όσον αφορά στις συνεδριάσεις της κάθε Επιτροπής, τόσο στη σύνθεση όσο και στον τρόπο λήψης αποφάσεων, ακολουθεί την ίδια διαδικασία με την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΚΠΣ. Η γραμματειακή υποστήριξη προέρχεται από τη Διαχειριστική Αρχή κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Σύμφωνα με τον Ν. 2860/2000 η Επιτροπή έχει ως αποστολή την παρακολούθηση της αποτελεσματικής και ορθής εφαρμογής του. Στο πλαίσιο αυτό:

- Επιβεβαιώνει και προσαρμόζει το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, συμπεριλαμβανομένων των δευκτών που θα χρησιμοποιηθούν στην παρακολούθησή του και εγκρίνει κάθε μεταγενέστερη προσαρμογή του.
- Εξετάζει και εγκρίνει τα κριτήρια επιλογής των πράξεων που χρηματοδοτούνται βάσει έκαστου μέτρου.
- Αξιολογεί τακτικά την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος.
- Εξετάζει τα αποτελέσματα της εφαρμογής, ιδίως την επίτευξη των στόχων, που έχουν τεθεί για τα διάφορα μέτρα, καθώς και την ενδιάμεση αξιολόγηση.
- Εξετάζει και εγκρίνει την ετήσια και την τελική έκθεση εκτέλεσης πριν αυτές αποσταλούν στην Επιτροπή.
- Εξετάζει και εγκρίνει προτάσεις τροποποίησης του προγράμματος σχετικά με την συμμετοχή των Ταμείων, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Ε. Επιτροπής και της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΚΠΣ.
- Προτείνει στη διαχειριστική αρχή του επιχειρησιακού προγράμματος οποιαδήποτε προσαρμογή ή επανεξέταση του προγράμματος, η οποία μπορεί να συντελέσει στην επίτευξη των στόχων του επιχειρησιακού προγράμματος ή να βελτιώσει τη διαχείριση.

5.3 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

5.3.1 Αρχή Πληρωμής

Η Αρχή Πληρωμής είναι μια ειδική υπηρεσία που υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και δημιουργείται για τον έλεγχο των πληρωμών από τα Διαρθρωτικά Ταμεία προς τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Οι αρμοδιότητές της με βάση το Ν. 2860/2000 είναι οι εξής:

- Καταρτίζει και υποβάλλει στην Επιτροπή τις αιτήσεις πληρωμών και τις δηλώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 32 του Κανονισμού για όλες τις παρεμβάσεις του Κ.Π.Σ. και είναι αποδέκτης των εγκρίσεων πληρωμών των διαρθρωτικών Ταμείων που αφορούν σε αυτές.
- Προσδιορίζει τους δικαιούχους των πιστώσεων που εγκρίθηκαν κατά επιχειρησιακό πρόγραμμα και διαρθρωτικό Ταμείο και ενημερώνει σχετικά το Υπουργείο

Οικονομικών για την εκταμίευση των αντίστοιχων ποσών, από τους λογαριασμούς που αυτό τηρεί στην Τράπεζα της Ελλάδος.

- Παρακολουθεί τη διαδικασία μεταφοράς των σχετικών πιστώσεων στους τελικούς δικαιούχους και εξασφαλίζει ότι πραγματοποιείται στο ακέραιο το συντομότερο δυνατόν.
- Υποβάλλει στην Επιτροπή, μέχρι τις 30 Απριλίου κάθε έτους, τις προβλέψεις και εκτιμήσεις κατά το άρθρο 32 παράγραφος 7 του Κανονισμού.
- Συνεργάζεται με τη διαχειριστική αρχή του Κ.Π.Σ. για τον καθορισμό των κανόνων λειτουργίας του Ο.Π.Σ. ως προς την επεξεργασία των πληροφοριών τις οποίες χρησιμοποιεί κατά την άσκηση των καθηκόντων της.
- Διενεργεί:
 - Ελέγχους με διασταύρωση στοιχείων πληρωμών που καταχωρούνται στο Ο.Π.Σ. από τις διαχειριστικές αρχές των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
 - Ελέγχους στις διαχειριστικές αρχές των επιχειρησιακών προγραμμάτων, ιδίως ως προς την ορθή λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.
 - Δειγματοληπτικούς ελέγχους στους τελικούς δικαιούχους και στις πράξεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του Κ.Π.Σ.. Με πρόταση της Αρχής Πληρωμής οι έλεγχοι του εδαφίου αυτού μπορεί να πραγματοποιούνται από υφιστάμενη ελεγκτική υπηρεσία του Δημοσίου.

5.4 ΕΛΕΓΧΟΙ

Ο έλεγχος του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης γίνεται σε πρώτο επίπεδο από τη Διαχειριστική Αρχή, σε δεύτερο επίπεδο από την Αρχή Πληρωμής και σε τρίτο επίπεδο από την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.Ε.Λ.), υπό τη συνεχή παρακολούθηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

5.4.1 Έλεγχος που ασκείται από τις Διαχειριστικές Αρχές

Η Διαχειριστική Αρχή ελέγχει αρχικά πριν από την ένταξη του έργου/ενέργειας όλα τα στάδια προετοιμασίας του έργου/ενέργειας. Ειδικότερα, ασκεί έλεγχο στην νομοθετική τήρηση και στην καταλληλότητα των μέτρων που παίρνονται για την εκτέλεση του έργου από τους τελικούς δικαιούχους.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καν. 438/2001 που τροποποιήθηκε από τον Καν. 2355/2002 ο έλεγχος των υπό εκτέλεση έργων διασφαλίζεται διαρκώς με ελέγχους που πραγματοποιούνται μέσω του ΟΠΣ.

Κατά τη διαδικασία παρακολούθησης των έργων από τη διαχειριστική αρχή γίνεται έλεγχος (control) των έργων όσον αφορά την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου και των εκροών τους, με εξέταση των εξαμηνιαίων δελτίων προόδου. Ο έλεγχος αυτός αποτυπώνεται σε συνοπτικές εκθέσεις προόδου του έργου.

Παράλληλα, η Διαχειριστική Αρχή κάνει και επιτόπιους ελέγχους, οι οποίοι περιλαμβάνουν:

- Τον έλεγχο της νομιμότητας και κανονικότητας των πράξεων και των διαδικασιών.
- Τον έλεγχο της αξιοπιστίας των πληροφοριών που δηλώνονται από τον τελικό δικαιούχο.
- Τον έλεγχο της τήρησης των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει ο τελικός δικαιούχος στα πλαίσια του έργου.
- Τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων δημοσιότητας.

Για κάθε έλεγχο που ασκείται, συντάσσεται έκθεση η οποία καταχωρείται στο Ο.Π.Σ. και κοινοποιείται στην Αρχή Πληρωμής, στην Ε.Δ.Ε.Λ. του Υπουργείου Οικονομικών και στον Τελικό Δικαιούχο.

5.4.2 Έλεγχος που ασκείται από την Αρχή Πληρωμής

Η Αρχή Πληρωμής ασκεί τον χρηματοοικονομικό έλεγχο. Ειδικότερα, διενεργεί ελέγχους κατά τη διαδικασία των αιτήσεων πληρωμής, αλλά και δειγματοληπτικούς ελέγχους κατά την πορεία του προγράμματος.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου της καταχωρούνται στο Ο.Π.Σ. και γνωστοποιούνται στη Διαχειριστική Αρχή, την Επιτροπή Παρακολούθησης και τον Τελικό Δικαιούχο.

Σε περίπτωση που η Αρχή Πληρωμής ή άλλες συσχετιζόμενες αρχές το κρίνουν απαραίτητο, μπορεί να γίνει αναστολή ή και ακύρωση της χρηματοδότησης.

5.4.3 Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου

Η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.Ε.Λ.) υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και ασκεί ελέγχους στις Διαχειριστικές Αρχές, στην Αρχή Πληρωμής και στους Τελικούς Δικαιούχους.

Πρόεδρός της είναι ο Γενικός Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Διοίκησης και Δημοσιονομικών Ελέγχων και έχει μέλη τους Διευθυντές των Διευθύνσεων Προγραμματισμού και Ελέγχων, Μελετών και Αξιολόγησης και Δημοσιονομικών Σχέσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (Γ.Λ.Κ.) και τρεις εμπειρογνώμονες με εμπειρία σε θέματα δημοσιονομικού ελέγχου των κοινοτικών προγραμμάτων.

Σύμφωνα με το Ν. 2860/2000 η αποστολή της Ε.Δ.Ε.Λ. συνίσταται στην εξασφάλιση της τήρησης των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και ιδίως:

- στον έλεγχο των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των διαχειριστικών αρχών και της Αρχής Πληρωμής, καθώς και των δαπανών των τελικών δικαιούχων, οι οποίοι υλοποιούν πράξεις στα πλαίσια του ΚΠΣ, των κοινοτικών πρωτοβουλιών και του Ταμείου Συνοχής,

- στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων που πραγματοποιούν οι διαχειριστικές αρχές των επιχειρησιακών προγραμμάτων και η Αρχή Πληρωμής,
- στην αξιολόγηση των μέτρων και ενεργειών που λήφθηκαν από τις αρμόδιες αρχές σε συνέχεια των ελέγχων που διενεργήθηκαν,
- στη συνεργασία με την Επιτροπή για το συντονισμό των ελέγχων των εθνικών και κοινοτικών προγραμμάτων, τη μέθοδο και τον τρόπο διενέργειας των ελέγχων, καθώς και λοιπά θέματα με σκοπό τη μεγιστοποίηση του αποτελέσματος των διενεργούμενων ελέγχων,
- στην παροχή προς την Επιτροπή δήλωσης, στην οποία συντίθενται τα πορίσματα των ελέγχων που διεξήχθησαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης των προγραμμάτων της περιόδου 1994-1999 και 2000-2006,
- στην ενημέρωση της Επιτροπής ως προς την εξέλιξη των διοικητικών και δικαστικών διώξεων.

Οι έλεγχοι είναι δειγματοληπτικοί και διεξάγονται προγραμματισμένα κάθε έτος, αλλά και έκτακτα εάν αυτό κρίνεται απαραίτητο. Επίσης, η Ε.Δ.Ε.Λ. συντάσσει ετήσια έκθεση στην οποία διατυπώνονται τα αποτελέσματα του ελέγχου και οι δημοσιονομικές επιπτώσεις των παρατυπιών που εντοπίστηκαν με τις σχετικές τους διορθώσεις.

5.5 ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΟΠΣ)

Το ΟΠΣ είναι ένα σύστημα πληροφόρησης ενταγμένο στο ΥΠ.ΟΙ.Ο., στο οποίο καταχωρούνται δεδομένα και ανταλλάσσονται πληροφορίες μεταξύ των εμπλεκόμενων στο πρόγραμμα. Το Ο.Π.Σ. επιδιώκει τη διαχείριση σε όλα τα επίπεδα: από Επιχειρησιακό Πρόγραμμα έως έργο/ενέργεια/παραστατικά πληρωμών και σε όλες τις διαστάσεις του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, του χρονοδιαγράμματος, του διοικητικού και θεσμικού πλαισίου.

Το ΟΠΣ για το ΚΠΣ (όπως και για τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες) υποστηρίζει τις εξής διαδικασίες:

- Προγραμματισμός: στοιχεία για τους άξονες, τα μέτρα και τους χρηματοδοτικούς πίνακες.
- Ένταξη-τροποποίηση έργων: στοιχεία έργων και των υποέργων τους βάσει των υποβληθέντων Τεχνικών Δελτίων, με τα οποία γίνεται η ένταξή τους μαζί με πιθανές τροποποιήσεις.
- Παρακολούθηση: στοιχεία για την πρόοδο υλοποίησης μέσω των Μηνιαίων Δελτίων Δήλωσης Δαπανών και των Τριμηνιαίων Δελτίων Παρακολούθησης. Επιπλέον, παρακολουθείται η πρόοδος σε όλα τα επίπεδα: από Υποέργο έως ΚΠΣ μέσω συγκεντρωτικών πινάκων.
- Χρηματοροές: υπολογισμός ποσών εισπραξης από την ΕΕ, προβλέψεων δαπανών ανά μέτρο και δημιουργία αιτήσεων πληρωμών προς ΕΕ.

- Έλεγχοι: παρουσίαση των στοιχείων των ελεγκτικών οργάνων, πορίσματα των οργάνων αυτών και παρατηρήσεις τους. Επιπλέον, περιλαμβάνονται οι απαντήσεις των Τελικών Δικαιούχων, των Διαχειριστικών Αρχών, καθώς και η τελική απόφαση.
- Εργασίες Επιτροπής Παρακολούθησης: καταχώρηση της σύνθεσης, ημερήσιας διάταξης και των αποφάσεων της Επιτροπής Παρακολούθησης.

5.6 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά στοιχεία για την λειτουργική σχέση μεταξύ των οργάνων διαχείρισης και ελέγχου, όπως έχουν αποτυπωθεί σε πίνακες, οι οποίοι δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 2000-2006.

Η Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ ...

Επιτροπή Παρακολούθησης ΚΠΣ

- εποπτεύεται από αυτήν
- μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών της
- προτείνει σ' αυτήν τροποποιήσεις του ΚΠΣ και των ΕΠ
- πρότείνει την κατανομή των Αποθεματικών Επίδοσης και Προγραμματισμού

Επιτροπή Παρακολούθησης Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ)

- εκπροσωπείται από αυτή

Διαχειριστικές Αρχές Ε.Π.

- παρακολουθεί και συντονίζει το έργο τους μεριμνώντας ιδίως για συμβατότητα με εθνικές και κοινοτικές πολιτικές
- εκδίδει οδηγίες και παρέχει κατευθύνσεις προς αυτές για διαχείριση, αξιολόγησης και έλεγχο
- μεριμνά ώστε το ΟΠΣ να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους
- συνεργάζεται για την οργάνωση και το περιεχόμενο των ενδιάμεσων αξιολογήσεων
- διαμορφώνει πλαίσιο αρχών δημοσιότητας για τις ΔΑ
- συμμετέχει στις ετήσιες συναντήσεις των ΔΑ με την Ε. Επιτροπή κλπ

Αρχή Πληρωμής

- ελέγχεται από αυτήν
- συνεργάζεται για το ΟΠΣ ώστε να καλύπτει τις ανάγκες της Αρχής Πληρωμής

ΕΔΕΛ

- ελέγχεται από αυτήν

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- συνεργάζεται με την Επιτροπή σε μόνιμη βάση και τα πλαίσια των ετήσιων συναντήσεων για τους δείκτες, τη δημοσιότητα, τη διαδικασία των ετήσιων συναντήσεων, την επαλήθευση της προσθετικότητας κλπ.

Η Διαχειριστική Αρχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος ...

Επιτροπή Παρακολούθησης ΚΠΣ

- εφαρμόζει τις αποφάσεις της όπως της διαβιβάζονται μέσω της Διαχειριστικής Αρχής του ΚΠΣ

Επιτροπή Παρακολούθησης Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ)

- εποπτεύεται από αυτήν
- υποστηρίζει το έργο της και με γραμματειακή υποστήριξη
- μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών της
- προτείνει σ' αυτήν τροποποιήσεις του ΕΠ και προσαρμογής του Συμπληρώματος Προγραμματισμού
- υποβάλλει προς έγκριση την ετήσια έκθεση εκτέλεσης του ΕΠ

Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ

- συντονίζει το έργο της από αυτήν με βάση οδηγίες και κατευθύνσεις που της παρέχονται για διαχείριση, αξιολόγηση και έλεγχο
- συνεργάζεται ώστε το περιεχόμενο του ΟΠΣ να καλύπτει τις ανάγκες της
- συνεργάζεται για την οργάνωση και το περιεχόμενο των ενδιαμέσων αξιολογήσεων
- εφαρμόζει το πλαίσιο αρχών δημοσιότητας που εκπονεί η ΔΑ του ΚΠΣ
- υποβάλλει σ' αυτήν την ετήσια έκθεση εκτέλεσης του ΕΠ
- παρέχει σ' αυτήν κάθε πληροφορία που της ζητείται κλπ

Αρχή Πληρωμής

- ελέγχεται από αυτήν

ΕΔΕΑ

- ελέγχεται από αυτήν

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- συνεργάζεται με την Επιτροπή στο πλαίσιο των ετησίων συναντήσεων
- ελέγχεται από αυτήν

Τελικοί Δικαιούχοι

- ενημερώνει - προσκαλεί για ένταξη πράξεων, αξιολογεί τις προτάσεις τους και εισηγείται σχετικά στον αρμόδιο Ειδικό ή Γενικό Γραμματέα για την ένταξή τους
- εκδίδει τις αποφάσεις ένταξης και παρακολουθεί την υλοποίηση των πράξεων
- συλλέγει από αυτούς τα αναγκαία στοιχεία
- παρακολουθεί την τήρηση αυτοτελούς λογιστικής μερίδας για κάθε πράξη από αυτούς

- παρέχει προς αυτούς κάθε δυνατή υποστήριξη
- διενεργεί τους προβλεπόμενους σ' αυτούς ελέγχους κλπ

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΚΠΣ ...

Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ

- εποπτεύει αυτήν για την εφαρμογή των αποφάσεών της
- εγκρίνει ή απορρίπτει τις προτεινόμενες από αυτήν τροποποιήσεις του ΚΠΣ και των ΕΠ
- ενέκρινε την πρότασή της για την κατανομή των Αποθεματικών Επίδοσης και Προγραμματισμού

Επιτροπή Παρακολούθησης Ε.Π.

- η συνεργασία γίνεται μέσω της ΔΑ του ΚΠΣ που εκπροσωπείται σ' αυτές

Διαχειριστική Αρχή Ε.Π.

- η συνεργασία γίνεται μέσω της ΔΑ του ΚΠΣ

Αρχή Πληρωμής

- απόλυτα διακριτοί ρόλοι
- η Αρχή Πληρωμής εκπροσωπείται στην Επιτροπή Παρακολούθησης

ΕΔΕΛ

- απόλυτα διακριτοί ρόλοι
- η ΕΔΕΛ εκπροσωπείται στην Επιτροπή Παρακολούθησης με συμβουλευτικό ρόλο

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- η ΕΕ συμμετέχει στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΚΠΣ με συμβουλευτικό ρόλο

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠ ...

Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ

- η συνεργασία γίνεται μέσω της Διαχειριστικής Αρχής του ΕΠ

Επιτροπή Παρακολούθησης του ΚΠΣ

- η συνεργασία γίνεται μέσω της Διαχειριστικής Αρχής του ΚΠΣ που εκπροσωπείται σ' αυτές

Διαχειριστική Αρχή Ε.Π.

- εποπτεύει αυτήν για την εφαρμογή των αποφάσεών της
- εγκρίνει ή απορρίπτει τις προτεινόμενες από αυτήν τροποποιήσεις του ΕΠ και του Συμπληρώματος Προγραμματισμού
- εγκρίνει την ετήσια έκθεση εκτέλεσης του ΕΠ που συντάσσει η ΔΑ του ΕΠ

Αρχή Πληρωμής

- απόλυτα διακριτοί ρόλοι
- η Αρχή Πληρωμής εκπροσωπείται στην Επιτροπή Παρακολούθησης

ΕΔΕΛ

- απόλυτα διακριτοί ρόλοι
- η ΕΔΕΛ εκπροσωπείται στην Επιτροπή Παρακολούθησης με συμβουλευτικό ρόλο

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- η ΕΕ συμμετέχει στην Επιτροπή Παρακολούθησης με συμβουλευτικό ρόλο

Η Αρχή Πληρωμής ...

Επιτροπή Παρακολούθησης ΚΠΣ

- έχει απόλυτα διακριτό ρόλο
- εκπροσωπείται σε αυτή

Επιτροπές Παρακολούθησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

- έχει απόλυτα διακριτό ρόλο
- εκπροσωπείται σε αυτή

Διαχειριστικές Αρχές Ε.Π.

- ελέγχει (δειγματοληπτικά) αυτήν ως προς τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου
- διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους για τις δαπάνες, τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων
- ενημερώνεται από αυτήν για τα πορίσματα των ελέγχων της
- συνεργάζεται και παρέχει οδηγίες όσον αφορά την επιλεξιμότητα δαπανών, την καταχώρηση στοιχείων στο ΟΠΣ κ.λπ.

ΕΔΕΛ

- ελέγχεται από αυτήν ως προς τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου
- συνεργάζεται για το συντονισμό και προγραμματισμό των ελέγχων και
- ενημερώνεται από αυτήν για τα πορίσματα των ελέγχων της

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- επεξεργάζεται και υποβάλλει αιτήματα πληρωμής στην Ε.Ε. 3-4 φορές το χρόνο ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και Ταμείο
- διασφαλίζει την απόδοση της κοινοτικής και εθνικής συμμετοχής στους τελικούς δικαιούχους μέσω του ΠΔΕ
- εποπτεύει και συντονίζει τις χρηματοδοτικές ροές και τη διαχείριση των λογαριασμών που κατατίθενται οι πιστώσεις των διαρθρωτικών Ταμείων
- υποβάλλει τις προβλέψεις για μελλοντικές αιτήσεις πληρωμών στην Ε.Ε.
- συνεργάζεται με την Επιτροπή σε μόνιμη βάση

Τελικοί Δικαιούχοι

- διενεργεί τους προβλεπόμενους σ' αυτούς δειγματοληπτικούς ελέγχους για τις δαπάνες, τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων και τις διαδικασίες υλοποίησής τους

Η ΕΔΕΛ ...

Επιτροπή Παρακολούθησης ΚΠΣ

- εκπροσωπείται στην Επιτροπή Παρακολούθησης με συμβουλευτικό ρόλο

Επιτροπή Παρακολούθησης Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ)

- εκπροσωπείται στην Επιτροπή Παρακολούθησης με συμβουλευτικό ρόλο

Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ

- ελέγχει αυτήν ως προς τα συστήματα διαχείρισης

Διαχειριστική Αρχή του ΕΠ

- ελέγχει (δειγματοληπτικά) αυτήν ως προς τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου
- αξιολογεί τα αποτελέσματα των ελέγχων και των σχετικών μέτρων που έλαβε

Αρχή Πληρωμής

- ελέγχει (δειγματοληπτικά) αυτήν ως προς τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου
- αξιολογεί τα αποτελέσματα των ελέγχων και των σχετικών μέτρων που έλαβε
- συνεργάζεται για το συντονισμό και προγραμματισμό των ελέγχων και ενημερώνει αυτήν για τα πορίσματα των ελέγχων της

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- συνεργάζεται για το συντονισμό των ελέγχων, τη μέθοδο και τον τρόπο διενέργειάς τους
- την ενημερώνει (με δήλωση) για τη σύνθεση των πορισμάτων των ελέγχων που διεξήχθησαν
- την ενημερώνει ως προς την εξέλιξη των διοικητικών και δικαστικών διώξεων
- υποβάλει σ' αυτήν ετήσια έκθεση για τα αποτελέσματα των ελέγχων, τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των παρατυπιών που ενδεχομένως σημειώθηκαν και των μέτρων που λήφθηκαν για τη διόρθωσή τους

Τελικοί Δικαιούχοι

- διενεργεί τους προβλεπόμενους σ' αυτούς δειγματοληπτικούς ελέγχους για τις δαπάνες, τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων και τις διαδικασίες υλοποίησής τους

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ Γ' ΚΠΣ

Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται στοιχεία που προέρχονται από την ενδιάμεση αξιολόγηση του Γ' ΚΠΣ που έγινε το 2003, πληροφορίες από την 8^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης που διεξάχθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2005 και οι οποίες δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Γ' ΚΠΣ, καθώς και επιπλέον πληροφορίες που παρουσιάζονται στην προαναφερόμενη ιστοσελίδα.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση αποτέλεσε βασική πηγή στοιχείων για την ενδιάμεση αναθεώρηση του ΚΠΣ (2003), και προσέφερε τη δυνατότητα εντοπισμού των σημείων του προγραμματισμού που ενδεχομένως χρειάζονται προσαρμογή, προκειμένου να εξασφαλισθεί η επίτευξη των στόχων. Η αναθεώρηση που πραγματοποιήθηκε στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα συνάδει με τις κατευθύνσεις της αξιολόγησης του ΚΠΣ οι οποίες περιελάμβαναν (Έκθεση Αξιολόγηση Α' Απολογισμού ΚΠΣ 2000-2006, σελ. 2):

- «ανάγκη κάποιας μετατόπισης της έμφασης προς παρεμβάσεις που αποβλέπουν στη βελτίωση και τη δημιουργία οικονομικών και κοινωνικών υποδομών»
- «μετακινήσεις πόρων προς την κατεύθυνση μέτρων και παρεμβάσεων όπου η απορροφητική ικανότητα συνδυάζεται με την επίτευξη βασικών στόχων του Προγράμματος»
- μειώσεις πόρων από «μέτρα και δράσεις τα οποία δεν έχουν προχωρήσει έως τώρα ικανοποιητικά (παρεμβάσεις που συναντούν ανεπαρκές ενδιαφέρον από την πλευρά των αποδεκτών)» εκτός εάν κρίθηκε αναγκαίο να επιμείνει κανείς στην εφαρμογή τους.

Στην 8^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης συμφωνήθηκε η νέα αναθεώρηση του ΚΠΣ να αφορά τη διαχειριστική πλευρά του Προγράμματος και να στοχεύει στη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων, καθώς και στην ενίσχυση των αναπτυξιακών διαδικασιών και ιδιαίτερα της περιφερειακής ανάπτυξης.

Η εικόνα της προγραμματικής διαπεριφερειακής κατανομής των συνολικών πόρων του Γ' ΚΠΣ μεταξύ των περιφερειών, καθώς και των τομεακών παρεμβάσεων που έχουν περιφερειακή διάσταση δεν είναι γνωστή προγραμματικά, αφού τα τομεακά ΕΠ δεν εμπεριέχουν, τουλάχιστον με συστηματικό τρόπο, συγκεκριμένες επιλογές χωρικής κατανομής. Παρά τις προσπάθειες που υπήρξαν για εκ των υστέρων εκτιμήσεις της διαπεριφερειακής κατανομής των τομεακών ΕΠ, δεν έγινε δυνατόν να υπάρξουν αξιόπιστα συμπεράσματα. Συνεπώς, γνωστή είναι μόνο, και εξ ορισμού άλλωστε, η προγραμματική διαπεριφερειακή κατανομή των πόρων, και οι διαπεριφερειακές επιδράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 7: Περιφερειακή Ανάπτυξη. Για το λόγο αυτό, θα παρουσιαστούν στοιχεία για τον προαναφερόμενο άξονα και θα παρατεθούν προς πληρέστερη απεικόνιση της προγραμματικής περιόδου ως

παράρτημα στοιχεία προόδου υλοποίησης για τους υπόλοιπους άξονες προτεραιότητας (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία).

6.1 ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

6.1.1 Διαπεριφερειακή Κατανομή των Πόρων σύμφωνα με τις Εντάξεις Εργων

Όπως προαναφέρθηκε, δεν είναι δυνατή η εκτίμηση της προγραμματικής διαπεριφερειακής κατανομής των πόρων του Γ' ΚΠΣ, δηλαδή των προϋπολογισμών. Ωστόσο, η αξιοποίηση των υπαρχόντων στοιχείων για την κατανομή των ήδη υπάρχουσών εντάξεων των τομεακών ΕΠ ανά περιφέρεια, για τις οποίες υπάρχουν στοιχεία που καταχωρούνται στο ΟΠΣ-ΕΡΓΟΡΑΜΑ¹⁷, επιτρέπει κάποια προσέγγιση του τρόπου με τον οποίο στην πράξη κατανέμονται χωρικά οι πόροι του Γ' ΚΠΣ.

Μεταξύ των περιφερειών, αυτές που δέχονται τη μεγαλύτερη ενίσχυση, από τα τομεακά ΕΠ είναι οι εξής (στήλη 8 του πίνακα 6.1): Οι περιφέρειες που ευνοούνται ιδιαίτερα είναι η Ήπειρος, η Στερεά Ελλάδα, η Αττική και η Δυτική Ελλάδα. Η μικρότερη εισροή τομεακών πόρων παρατηρείται στην Ανατ. Μακεδονία και Θράκη, Δυτική Μακεδονία και όλες τις νησιώτικες περιφέρειες¹⁸.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΚΑΘΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟ ΠΕΠ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΤΟΜΕΑΚΩΝ ΕΠ

Περιφέρεια	ΠΕΠ, εντάξεις		ΠΕΠ+τομ. ΕΠ (χωροθετημένα έργα)		Αύξηση λόγω τομ. ΕΠ	ΠΕΠ κκ €	ΠΕΠ+ΕΠ κκ €
	εκ. €	%	εκ. €	%	%	χιλ. €	χιλ. €
1	2	3	4	5	6	7	8
ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ	601	10,9%	1.166	7,6%	48,5%	985	1,9
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	711	12,9%	2.297	14,9%	69,0%	382	3,2
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	344	6,2%	511	3,3%	32,7%	1.135	1,5
ΗΠΕΙΡΟΥ	139	2,5%	882	5,7%	84,3%	394	6,4
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	522	9,5%	1.039	6,8%	49,7%	692	2,0
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	188	3,4%	290	1,9%	35,1%	879	1,5
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	540	9,8%	1.981	12,9%	72,8%	730	3,7
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	231	4,2%	1.132	7,4%	79,6%	381	4,9
ΑΤΤΙΚΗΣ	889	16,1%	3.689	24,0%	75,9%	237	4,2
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	249	4,5%	674	4,4%	63,0%	217	2,7
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	272	4,9%	359	2,3%	24,2%	902	1,3
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	319	5,8%	478	3,1%	33,4%	1.561	1,5
ΚΡΗΤΗΣ	503	9,1%	866	5,6%	42,0%	836	1,7
Σύνολο	5.508	100%	15.365	100%	76,2%	481	2,8

Πηγή: Πίνακας υπ' αριθμ. 16-«DISCO_OPS_A3.ΣΑ_ΠΙΝ16_ΧΩΡΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΕΡΓΩΝ» (ΟΠΣ-ΕΡΓΟΡΑΜΑ-Discoverer, 30/6/2003).
Επεξεργασία: Σύμβουλος Ενδιάμεσης Αξιολόγησης Γ' ΚΠΣ.

¹⁷Πηγή για την ανάλυση αυτή είναι ο χορηγηθείς πίνακας υπ' αριθμ. 16 «DISCO_OPS_A3.ΣΑ_ΠΙΝ16_ΧΩΡΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΕΡΓΩΝ» (ΟΠΣ-ΕΡΓΟΡΑΜΑ-Discoverer, 30/6/2003).

¹⁸ Κριτήρια για τον εντοπισμό των πιο ευνοημένων και των λιγότερων ευνοημένων περιφερειών είναι τα όρια [μέσος όρος+1/2 μέσης τυπικής απόκλισης] και [μέσος όρος -1/2 μέσης τυπικής απόκλισης]. Πρόκειται για κλασική τεχνική εντοπισμού εσωτερικών ορίων σε μια κατανομή αριθμών με βάση την ίδια τη δομή της κατανομής.

6.1.2 Απορροφήσεις

Ο παρακάτω πίνακας αφορά στοιχεία σχετικά με τις απορροφήσεις (στήλες 6 και 7), αλλά επίσης σχετικά με τις εντάξεις και τις νομικές δεσμεύσεις των ΠΕΠ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2 ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΤΑΞΕΩΝ, ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΣΤΑ ΠΕΠ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ
(ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ)

ΠΕΠ (εκατ. €)	ΕΝΤΑΞΕΙΣ		ΝΟΜΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ		ΔΑΠΑΝΕΣ	
	ΣΚ % ΠΥ	ΔΔ % ΠΥ	ΣΚ % ΠΥ	ΔΔ % ΠΥ	ΣΚ % ΠΥ	ΔΔ % ΠΥ
1	2	3	4	5	6	7
ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ	20,7%	18,5%	20,7%	21,1%	10,6%	9,8%
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	24,2%	21,6%	24,2%	26,0%	8,4%	8,9%
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	33,2%	31,4%	33,2%	36,4%	6,7%	7,3%
ΗΠΕΙΡΟΥ	14,8%	13,4%	14,8%	15,7%	5,3%	5,0%
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	25,9%	23,0%	25,9%	28,4%	4,8%	5,4%
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	27,2%	20,3%	27,2%	23,4%	9,7%	7,8%
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	34,8%	30,7%	34,8%	37,6%	14,6%	16,7%
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	14,6%	12,1%	14,6%	14,9%	5,0%	5,6%
ΑΤΤΙΚΗΣ	38,9%	38,9%	38,9%	40,8%	16,6%	17,4%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	15,8%	15,5%	15,8%	17,7%	5,2%	6,0%
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	16,5%	15,5%	16,5%	17,6%	4,0%	4,3%
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	19,8%	19,8%	19,8%	24,3%	7,4%	9,1%
ΚΡΗΤΗΣ	28,6%	26,8%	28,6%	31,4%	10,1%	10,2%
Άξονας 7	25,2%	23,2%	25,2%	27,1%	9,0%	9,6%
μ.ό. ΠΕΠ	24,2%	22,1%	24,2%	25,8%	8,3%	8,7%
τα ΠΕΠ	8,1%	7,9%	8,1%	8,7%	3,9%	4,1%

Πηγή: ΥΠΟΙΟ, ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ/Discoverer

Επεξεργασία: Σύμβουλος Ενδιάμεσης Αξιολόγησης Γ' ΚΠΣ

Η απορρόφηση σε επίπεδο Άξονα 7 ανέρχεται σε 9,0% για το συνολικό κόστος (ΣΚ) και λίγο υψηλότερα, σε 9,6%, για τη δημόσια δαπάνη (ΔΔ). Υπάρχουν αρκετά σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των ΠΕΠ, με το ποσοστό απορρόφησης να κυμαίνεται από 5,3% μέχρι 16,6%, δηλ. σε ένα φάσμα της τάξης του 1:3. Μικρότερες αλλά σημαντικές είναι οι διαφοροποιήσεις των εντάξεων και των νομικών δεσμεύσεων (συμβάσεων).

6.1.3 Απορροφήσεις ανά Τομέα

Οι απορροφήσεις των ΠΕΠ ανά Τομέα ΚΠΣ (σε σχέση με τις αντίστοιχες εντάξεις) αποτελούν μια έμμεση ένδειξη των πραγματοποιήσεων των προγραμμάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3 ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΥΠΟΤΟΜΕΑ ΚΠΣ ΣΤΑ ΠΕΠ

ΠΕΠ	1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ					2 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ				3 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ					4 ΛΟΙΠΑ
	Μεταφορές	Ενέργεια	Περιβάλλον-Υδάτα	Υγεία	1-Λοιπά	Εκπαίδευση	Κατάρτιση	Ε&Τ	2-Λοιπά	Πολιτισμός	Γεωργία-Ανάπτυξη-υπαίθρ.-Αλιεία	Μεταποίηση-Υπηρεσίες	Τουρισμός	3-Λοιπά	
Π.Ε.Π. ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	25%	0,12%	28%	1%	99%	22%	0%	-	4%	-	14%	48%	53%	-	16%
Π.Ε.Π. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	26%	-	38%	1%	31%	0%	0%	-	7%	-	4%	12%	12%	0,0%	21%
Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	13%	-	29%	24%	0%	23%	1%	-	4%	-	13%	3%	0%	-	11%
Π.Ε.Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	15%	-	47%	37%	29%	-	-	-	2%	9%	15%	53%	33%	60%	24%
Π.Ε.Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	6%	-	14%	40%	0,0%	18%	3%	-	4%	0,0%	4%	3%	5%	-	6%
Π.Ε.Π. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	35%	-	20%	18%	100%	4%	2%	-	-	0,0%	4%	20%	26%	-	20%
Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	25%	-	56%	58%	0%	26%	1%	-	9%	-	13%	11%	22%	0%	28%
Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	27%	-	37%	0%	24%	-	0%	-	3%	-	18%	13%	10%	0%	0%
Π.Ε.Π. ΑΤΤΙΚΗΣ	35%	-	35%	18%	47%	56%	0%	-	4%	-	-	-	-	-	16%
Π.Ε.Π. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	9%	-	14%	0%	-	15%	2%	-	0%	-	11%	0%	9%	-	0%
Π.Ε.Π. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	11%	-	18%	0%	0%	0,3%	0%	-	5%	0,0%	22%	0%	16%	24%	8%
Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	11%	-	39%	0%	15%	23%	0%	-	7%	3%	8%	-	33%	-	4%
Π.Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ	11%	-	35%	10%	11%	8%	0%	5%	5%	45%	29%	-	26%	-	8%
Σύνολο Άξονα 7	20%	0%	32%	18%	22%	22%	1%	5%	5%	5%	12%	19%	21%	7%	17%
Μέσος όρος	19,0%	0,1%	31,4%	16,0%	29,6%	17,7%	0,8%	4,9%	4,6%	9,5%	12,9%	16,4%	20,3%	16,8%	12,6%

Πηγή: ΥΠΟΙΟ, ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ/Discoverer

Επεξεργασία: Σύμβουλος Ενδιάμεσης Αξιολόγησης Γ' ΚΠΣ

Ο ρυθμός πραγματοποίησης των διαφόρων τομέων και υποτομέων παρουσιάζει πολύ μεγάλες διαφοροποιήσεις, με το σχετικό μέσο όρο να κυμαίνεται σε ένα συνεχές από 0,1% μέχρι 31,4%. Την ταχύτερη πορεία στον Άξονα 7 παρουσιάζουν οι δράσεις για το περιβάλλον και τα ύδατα, που έχουν απορροφήσει περίπου το 1/3 των αντίστοιχων εντάξεων¹⁹.

Οι λοιπές ενέργειες του Τομέα ΚΠΣ 1 (Βασικές Υποδομές) παρουσιάζουν επίσης συγκριτικά γρήγορη πορεία (μέσος όρος 29,6%). Την ταχύτερη πορεία παρουσιάζουν τα ΠΕΠ Ανατ. Μακεδονίας-Θράκης και Ιονίων Νήσων που έχουν απορροφήσει το σύνολο των ενταγμένων πόρων.

Ο υποτομέας του τουρισμού παρουσιάζει επίσης σχετικά υψηλές απορροφήσεις (20,3%). Το ΠΕΠ Ανατ. Μακεδονίας-Θράκης παρουσιάζει σαφώς την ταχύτερη πορεία. Από τη άλλη πλευρά, τα ΠΕΠ Θεσσαλίας και Δυτ. Μακεδονίας παρουσιάζουν τη συγκριτικά πιο αργή πορεία. Άνιση είναι η εικόνα, εξάλλου, των ΠΕΠ των κατ' εξοχήν τουριστικών ανατολικών νησιώτικων περιφερειών.

¹⁹ Η παύλα (-) υποδηλώνει την έλλειψη εντάξεων για το σχετικό ζεύγος ΠΕΠ/υποτομέα. Η τιμή «0%» υποδηλώνει την ύπαρξη εντάξεων αλλά όχι και πληρωμών, δηλ. μηδενική απορρόφηση.

Με πολύ μικρή απόσταση ακολουθεί ο υποτομέας των μεταφορών (μέσος όρος απορροφήσεων 19,0%). Την ταχύτερη πορεία παρουσιάζουν τα ΠΕΠ Αττικής και Ιονίων Νησιών, ενώ συγκριτική αργοπορία χαρακτηρίζει το ΠΕΠ Θεσσαλίας.

Με επίσης πολύ μικρή διαφορά ακολουθεί η εκπαίδευση (μέσος όρος απορροφήσεων 17,7). Το ΠΕΠ Αττικής παρουσιάζει σαφώς υψηλότερες απορροφήσεις από όλα τα άλλα, ενώ συγκριτικά μεγαλύτερη υστέρηση παρουσιάζει το ΠΕΠ Ιονίων Νησιών.

Με πολύ μικρή διαφορά ακολουθούν οι λοιπές παρεμβάσεις στο παραγωγικό περιβάλλον (μέσος όρος απορροφήσεων 16,8). Σημειώνεται ότι περισσότερα από τα μισά ΠΕΠ δεν παρουσιάζουν καθόλου εντάξεις στον υποτομέα αυτόν.

Ο υποτομέας μεταποίησης-υπηρεσιών βρίσκεται στο μέσο της κλίμακας των απορροφήσεων (μέσος όρος 16,4%). Συγκριτικά πολύ υψηλές απορροφήσεις χαρακτηρίζουν τα ΠΕΠ Ανατ. Μακεδονίας-Θράκης και Ηπείρου (το γεγονός ενδέχεται να έχει σχέση με το ύψος των αναπτυξιακών κινήτρων). Τα ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης δεν παρουσιάζουν εντάξεις (το ίδιο προφανώς ισχύει για το ΠΕΠ Αττικής, που δεν περιλαμβάνει δράσεις στον τομέα «Παραγωγικό Περιβάλλον»).

Με πολύ μικρή διαφορά ακολουθεί ο υποτομέας της υγείας (μέσος όρος 16,0%). Συγκριτικά πολύ υψηλές απορροφήσεις παρουσιάζουν τα ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας και Θεσσαλίας, ενώ μηδενικές είναι οι πληρωμές στα ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, Πελοποννήσου, Β. Αιγαίου, Ν. Αιγαίου.

Ο τομέας Γεωργία-Ανάπτυξη Υπαίθρου-Αλιεία ακολουθεί με μέσο όρο 12,9%. Συγκριτικά υψηλές είναι οι απορροφήσεις στα ΠΕΠ Β. Αιγαίου και Κρήτης, ενώ συγκριτικά χαμηλές είναι οι απορροφήσεις στα ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, Θεσσαλίας και Ιονίων Νησιών.

Ελάχιστα μικρότερος είναι ο μέσος όρος των απορροφήσεων στον τομέα «Λοιπά». Η ανομοιογένειά του από άποψη περιεχομένου δεν διευκολύνει τον περαιτέρω σχολιασμό.

Σε συγκριτικά χαμηλά επίπεδα κινείται ο μέσος όρος των απορροφήσεων του υποτομέα του πολιτισμού. Το ΠΕΠ Κρήτης παρουσιάζει εξαιρετικά μεγάλη απορρόφηση, ενώ άλλα δύο ΠΕΠ παρουσιάζουν απορροφήσεις, αισθητά χαμηλότερες. Επτά ΠΕΠ δεν παρουσιάζουν καθόλου εντάξεις.

Ο υποτομέας Ε&Τ παρουσιάζει απορροφήσεις σε ένα μόνο ΠΕΠ (Κρήτης) ενώ σε κανένα άλλο ΠΕΠ δεν υπάρχουν εντάξεις.

Χαμηλές απορροφήσεις παρουσιάζουν οι λοιπές ενέργειες του τομέα των Ανθρώπινων Πόρων.

Τέλος, οι υποτομείς κατάρτισης και ενέργειας χαρακτηρίζονται από πολύ μικρές απορροφήσεις. Στην πρώτη περίπτωση πρόκειται για ένα γενικευμένο χαρακτηριστικό των ΠΕΠ, ενώ στη δεύτερη μόνο ένα ΠΕΠ παρουσιάζει απορροφήσεις και τα υπόλοιπα καθόλου εντάξεις.

6.1.4 Προβλήματα Υλοποίησης

Ορισμένα προβλήματα που μπορούν να εκτιμηθούν ότι δυσχέραναν την υλοποίηση των ΠΕΠ είναι τα εξής:

- Ανασταλτική επίδραση είχαν οι καθυστερήσεις στην έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) και λεπτομερειών εφαρμογής των προγραμμάτων, σε συνδυασμό σε κάποιες περιπτώσεις με αλλαγή κατά τη διάρκεια υλοποίησης των παλαιότερων διαδικαστικών πλαισίων, όπως από το Υπουργείο Γεωργίας, για τα Σχέδια Βελτίωσης και το Υπουργείο Εργασίας για τα προγράμματα κατάρτισης.
- Δυσκολίες εμφανίστηκαν στις αδειοδότησης των έργων που προϋποθέτουν έγκριση περιβαλλοντικών όρων,
- Δεν αξιοποιήθηκε επαρκώς η Τεχνικής Βοήθεια για την υποστήριξη των Τελικών Δικαιούχων, οι οποίοι αποτελούν έναν από τους ασθενέστερους κρίκους της συνολικής διαδικασίας υλοποίησης.
- Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός στις περιοχές ολοκληρωμένων προγραμμάτων (αγροτικών και αστικών), φαίνεται ότι ήταν χρονοβόρος, και πολύπλοκος δημιουργώντας καθυστερήσεις στην έναρξη της ουσιαστικής υλοποίησης πολλών μέτρων.
- Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός για την ΚτΠ εμφανίζεται επίσης χρονοβόρος, ενώ ταυτόχρονα παρουσιάζεται καθυστέρηση αποσαφήνισης των καθεστώτων ενίσχυσης ιδιωτικών επενδύσεων, σε ορισμένες δράσεις ΚτΠ που δεν καλύπτονταν από υφιστάμενα τέτοια καθεστάτα.
- Ανεπάρκεια του θεσμικού πλαισίου εκτιμάται για τους οργανωμένους υποδοχείς των επιχειρήσεων ΒΕΠΕ (Υπουργείο Ανάπτυξης), και για τα εμπορευματικά κέντρα (Υπουργείο Μεταφορών).
- Σε ορισμένες περιφέρειες υπήρξε πρόβλημα από το ότι κατά τον προγραμματικό σχεδιασμό είχε αποφασιστεί η συμπερίληψη στο ΠΕΠ μεγάλων οδικών έργων εθνικής σημασίας, που τελικά παρουσίασαν μεγάλη δυσκολία ωρίμανσης (ιδίως όπου προβλεπόταν και ιδιωτική συγχρηματοδότηση), με αποτέλεσμα ο αντίστοιχος σημαντικός προϋπολογισμός να παραμένει ανενεργός.

- Καθυστερήσεις των δράσεων αναφέρονται στις περιοχές του δικτύου ΦΥΣΗ 2000, και ενδέχεται πλέον να είναι δύσκολο να ολοκληρωθούν πλήρως μέσα στο χρονικό ορίζοντα του Γ' ΚΠΣ.

6.2 ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (2005)

6.2.1 Απορρόφησης (ημερομηνία αναφοράς 15-11-2005)

Στο φάκελο της 8^{ης} Επιτροπής Παρακολούθησης αναφέρεται ότι, βάσει των στοιχείων προόδου που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ μέχρι 15/11/05 το ποσοστό των ενταγμένων έργων ανέρχεται στο 82,3% της συνολικής δημόσιας δαπάνης του Γ' ΚΠΣ. Οι αναληφθείσες νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται στο 56% των πόρων της δημόσιας δαπάνης του ΚΠΣ, ενώ έχει απορροφηθεί το 35,3% των πόρων της δημόσιας δαπάνης του ΚΠΣ (πίνακας 6.1).

Όσον αφορά τον άξονα της **Περιφερειακής Ανάπτυξης**, η δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων, ανέρχεται στο 90%, οι νομικές δεσμεύσεις καλύπτουν το 55% των αντίστοιχων πόρων της δημόσιας δαπάνης ενώ το ποσοστό των πραγματοποιηθέντων δαπανών ανέρχεται στο 34% των πόρων (πίνακας 6.1).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι με την Αναθεώρηση του ΚΠΣ το 2004, αυξήθηκε η χρηματοδότηση του άξονα περιφερειακής ανάπτυξης από την πλευρά της κοινοτικής συμμετοχής (σε 12 από τα 13 προγράμματα) κατά 205 εκ. ευρώ κοινοτικής συνδρομής (146,2 εκ. ευρώ ΕΤΠΑ και 58,8 εκ. ευρώ ΕΚΤ) ²⁰

Αναλυτικότερα, διαπιστώνεται ότι στα Περιφερειακά Προγράμματα η απορρόφηση της δημόσιας δαπάνης ξεπερνά το 1/3 του συνόλου αυτής στις περιφέρειες Πελοποννήσου, της Δυτικής Ελλάδας και της Κρήτης. Ακριβώς, το 1/3 των δημοσίων δαπανών έχουν απορροφήσει οι περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, της Δυτικής Μακεδονίας και της Θεσσαλίας, ενώ οι υπόλοιπες περιφέρειες βρίσκονται σε χαμηλότερα επίπεδα.

²⁰ Η χρηματοδότηση αυτή είχε ως σκοπό την κάλυψη των αναγκών συνέχισης της λειτουργίας των δομών κοινωνικής φροντίδας, τη χρηματοδότησης ενεργειών προετοιμασίας του Δ' ΚΠΣ, τη περαιτέρω ενίσχυση της νησιωτικής πολιτικής, αλλά και την επιπρόσθετη ενίσχυση περιορισμένου αριθμού περιφερειακών προγραμμάτων με ικανοποιητικούς ρυθμούς υλοποίησης και εκτιμώμενη ικανοποιητική δυναμική.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.4: ΕΝΤΑΞΕΙΣ, ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΙΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΣΤΑ ΠΕΠ ΤΟΥ ΚΠΣ 2000-2006
(ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 15-11-2005)

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ/ΕΠ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ (1)	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (2)	ΠΡΟΫΠΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.) (3)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%) (4)=(3)/(2)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.) (5)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%) (6)=(5)/(2)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ) (7)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%) (8)=(7)/(2)
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 7:								
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	11.336.667.416	9.825.999.194	8.888.314.261	90,5%	5.452.502.092	55,5%	3.238.580.829	33,0%
ΠΕΠ. ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	1.155.143.599	1.014.660.278	876.320.735	86%	579.952.207	57%	333.891.347	33%
ΠΕΠ. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1.547.197.156	1.255.662.491	1.175.412.037	94%	675.583.591	54%	390.835.736	31%
ΠΕΠ. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	601.079.694	520.239.265	486.749.149	94%	337.355.804	65%	171.431.477	33%
ΠΕΠ. ΗΠΕΙΡΟΥ	736.185.837	638.891.210	583.146.007	91%	376.663.389	59%	167.028.329	26%
ΠΕΠ. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	905.908.987	761.414.874	756.857.411	99%	426.459.781	56%	254.995.396	33%
ΠΕΠ. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	415.696.432	343.775.754	253.200.040	74%	131.837.636	38%	82.302.888	24%
ΠΕΠ. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	835.064.388	675.867.180	610.486.526	90%	381.835.214	56%	267.761.769	40%
ΠΕΠ. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	865.355.081	744.646.142	790.011.839	106%	306.484.225	41%	177.106.183	24%
ΠΕΠ. ΑΤΤΙΚΗΣ	1.635.255.376	1.554.945.544	1.309.213.301	84%	983.481.814	63%	676.512.846	44%
ΠΕΠ. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	731.713.407	620.038.599	528.340.498	85%	336.183.805	54%	169.047.470	27%
ΠΕΠ. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	539.784.471	492.882.289	427.318.720	87%	256.447.572	52%	125.210.264	25%
ΠΕΠ. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	581.927.766	521.927.766	466.927.173	89%	273.864.676	52%	149.912.554	29%
ΠΕΠ. ΚΡΗΤΗΣ	786.355.222	681.047.802	624.330.825	92%	386.352.378	57%	272.544.570	40%
ΣΥΝΟΛΟ	44.729.774.735	34.271.395.422	28.206.644.670	82,3%	19.142.375.614	55,9%	12.086.650.887	35,3%

Πηγή: ΥΠΟΙΟ, ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ

6.2.2 Απορροφήσεις ανά Τομέα

Οι οριζόντιες κατηγορίες δράσεων που παρουσιάζουν την καλύτερη απορροφητικότητα έως και το Μάρτιο του 2005 είναι:

- οι υποδομές εκπαίδευσης και περιβάλλοντος,
- οι ανθρωπίνοι πόροι και
- η αγροτική ανάπτυξη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι από αυτές τις κατηγορίες, μόνο οι υποδομές περιβάλλοντος, και δευτερευόντως οι παρεμβάσεις ανθρωπίνων πόρων παρουσίασαν αξιόλογες ενισχύσεις προϋπολογισμών. Αντίθετα, οι υποδομές μεταφορών, που παρουσίασαν τη μεγαλύτερη αύξηση πόρων, παρουσιάζουν ακόμη και σήμερα χαμηλούς ρυθμούς απορροφήσεων.

6.2.3 Εξέλιξη της Υλοποίησης των Ειδικών Δράσεων των ΠΕΠ

Σύμφωνα με τα στοιχεία προόδου υλοποίησης του Γ' ΚΠΣ, κατά την 8^η Επιτροπή Παρακολούθησης η εξέλιξη των δράσεων των ΠΕΠ έχουν ως εξής:

Δράσεις ενίσχυσης Ανταγωνιστικότητας

Κατά τη διαδικασία υλοποίησης των δράσεων ενίσχυσης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στο πλαίσιο των ΠΕΠ, εξελίσσονται από το ΥΠΟΙΟ δύο κύκλοι προκήρυξεων για την υποβολή επενδυτικών σχεδίων, οι οποίες περιλαμβάνουν όλο το πλαίσιο των δράσεων των ΠΕΠ. Ο πρώτος κύκλος προκήρυξεων περιλαμβάνει ενισχύσεις 101 εκ. ευρώ περίπου για 1.800 επενδυτικά σχέδια, εκ των οποίων 1.400 για μεταποίηση και 400 για τουρισμό, ενώ προβλέπεται η δημιουργία 2.900 και 300 νέων θέσεων εργασίας αντίστοιχα για τον κάθε τομέα. Η δεύτερη προκήρυξη ενισχύει 1.745 επενδυτικά σχέδια με το ποσό των 117 εκ. ευρώ, εκ των οποίων 975 στη μεταποίηση και 765 στον τουρισμό, και προβλέπεται η δημιουργία 1800 και 300 νέων θέσεων εργασίας αντίστοιχα. Για την απρόσκοπτη χρηματοδότηση και υλοποίηση των δράσεων, το ΥΠΟΙΟ προχώρησε στην σταδιακή μεταβίβαση για τον Α' κύκλο στους οριζόμενους Φορείς Υποστήριξης (Τράπεζες) 81 εκ. ευρώ ενώ έχουν ήδη δηλωθεί δαπάνες ύψους 51 εκ. ευρώ. Για τον Β' κύκλο ολοκληρώθηκε από τις αρμόδιες ΕΥΔ η διαδικασία δήλωσης των Νομικών Δεσμεύσεων στο ΟΠΣ, μεταβιβάστηκαν τα απαραίτητα ποσά και αναμένεται να αρχίσει άμεσα η δήλωση δαπανών.

Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αναθεώρησης του 2004 είχε αποφασιστεί από το ΥΠΟΙΟ και τις Περιφέρειες ένας τρίτος κύκλος προκήρυξης. Στην περίπτωση αυτή επιδιωκόταν η απλούστευση των διαδικασιών υλοποίησης και η μείωση γραφειοκρατικών διαδικασιών που δυσχεραίνουν την υλοποίηση των ΠΕΠ, γι' αυτό και αποφασίστηκε η λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων, όχι πλέον ως φορέων υποστήριξης των σχετικών δράσεων αλλά ως Τελικών Δικαιούχων. Για το σκοπό αυτό έχει ήδη εκδοθεί η σχετική ΚΥΑ και έχει ξεκινήσει η διαδικασία υπογραφής των σχετικών συμβάσεων με τα πιστωτικά ιδρύματα. Επίσης, έχει εκδοθεί η σχετική Υπουργική Απόφαση δέσμευσης των απαραίτητων πόρων

και βρίσκεται σε τελικό στάδιο η διαδικασία έκδοσης της απαιτούμενης ΚΥΑ προκήρυξης των δράσεων.

Οι δράσεις θα υποστηρίζονται σε όλα τα στάδια υλοποίησής τους από Πληροφοριακό Σύστημα, για την υλοποίηση του οποίου πραγματοποιήθηκε ανοιχτός διεθνής διαγωνισμός, επιλέχθηκε ανάδοχος ο οποίος έχει ξεκινήσει σε συνεργασία με το ΥΠΟΙΟ και τη ΜΟΔ α.ε. το σχεδιασμό του.

Με ανάλογο θεσμικό πλαίσιο και παράλληλες διαδικασίες θα προκηρυχθούν και οι δράσεις ενίσχυσης ΜΜΕ στο πλαίσιο των Ολοκληρωμένων Δράσεων σε Αστικές Περιοχές.

Σε ότι αφορά την εξέλιξη των **δράσεων ενίσχυσης υφισταμένων ή/και δημιουργίας νέων Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Περιοχών (ΒΕΠΕ)**²¹ στο πλαίσιο των ΠΕΠ, για τις οποίες έχει ορισθεί Τελικός Δικαιούχος Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, αναφέρονται τα εξής : Το Φεβρουάριο του 2005 δημοσιεύθηκε για όλα τα σχετιζόμενα ΠΕΠ πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος ύψους περίπου 64 εκ ευρώ για την υποβολή προτάσεων για την ένταξη έργων που αφορούν στην ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων ανάπτυξης ιδιωτικών – μεικτών βιομηχανικών και επιχειρηματικών υποδομών (ΒΙ.ΠΑ, ΒΙΟ.ΠΑ, Τεχνοπόλεις) από καθορισμένους φορείς βιομηχανικών και επιχειρηματικών περιοχών (ΒΕΠΕ). Έχει ολοκληρωθεί ο α' κύκλος αξιολόγησης νέων ΒΕ.ΠΕ και έχουν εκδοθεί οι αποφάσεις χρηματοδότησης για 8 από αυτές, συνολικού προϋπολογισμού 64,2 εκ. ευρώ και δ.δ. 23,1 εκ. ευρώ. Παράλληλα, ολοκληρώθηκε η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων για υφιστάμενες ΒΠΠΕ, και εκδόθηκαν αποφάσεις χρηματοδότησης για 25 έργα συνολικού προϋπολογισμού 31,2 εκ. ευρώ και δ.δ. 14,2 εκ. ευρώ. Επιπροσθέτως ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση των προτάσεων για νέες ΒΕ.ΠΕ. που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο του β' κύκλου και οι σχετικές αποφάσεις χρηματοδότησης για 8 έργα ΒΕ.ΠΕ με συνολική δαπάνη 41,4 εκ. ευρώ και δ.δ. 19,0 εκ. ευρώ αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί εντός του τρέχοντος έτους. Για την επιτάχυνση της υλοποίησης των δράσεων αυτών, η Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ προχώρησε στην πρόσληψη Τεχνικού Συμβούλου με σκοπό την προετοιμασία και την υποστήριξη των διαδικασιών υλοποίησης των δράσεων στα ΠΕΠ.

Όσον αφορά στις δράσεις **Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης** στα ΠΕΠ έχει ορισθεί ως Τελικός Δικαιούχος η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας και αφορούν τις δράσεις των προγραμμάτων: Ερευνητικές Κοινοπραξίες, ΠΑΒΕΤ, ΠΑΒΕΤ – ΝΕ, ΠΕΠΠΕΡ, Διεθνής Συνεργασία, ΑΚΜΩΝ, ΔΣΒΕΠΡΟ και ΕΛΕΥΘΩ. Αυτές οι δράσεις, υλοποιούνται υπό καθεστώς κρατικών ενισχύσεων περίπου 34 Μ€ (με εξαίρεση το Πρόγραμμα ΑΚΜΩΝ) και περιλαμβάνονται σε 9 Περιφερειακά Προγράμματα. Αναλυτικότερα η εξέλιξη των δράσεων αυτών έχει ως εξής:

²¹ Οι ΒΕΠΕ αποτελούν οργανωμένους και εξοπλισμένους με την κατάλληλη υποδομή βιομηχανικούς χώρους.

- Για τη δράση των Ερευνητικών Κοινοπραξιών στις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας, Κρήτης, Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης και Αττικής, ολοκληρώθηκε η υποβολή των σχετικών προτάσεων και υπήρξε αυξημένο ενδιαφέρον. Συνολικά Υποβλήθηκαν 179 προτάσεις συνολικής δ.δ. 74 εκ. ευρώ έναντι των 11 εκ. ευρώ της προκηρυχθείσας συνολικής δημόσιας δαπάνης. Διερευνάται η δυνατότητα αύξησης των σχετικών πόρων ώστε να καλυφθεί στο μέγιστο βαθμό το αυξημένο ενδιαφέρον. Στις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων και Βορείου Αιγαίου οι προσκλήσεις βρίσκονται σε εξέλιξη.
- Για τη δράση ΠΑΒΕΤ- ΠΑΒΕΤ ΝΕ ολοκληρώθηκε η υποβολή προτάσεων για τις Περιφέρειες Κρήτης, Δυτικής Ελλάδας και Κεντρικής Μακεδονίας, όπου υποβλήθηκαν 35 προτάσεις, βρίσκονται σε εξέλιξη οι προκηρύξεις για τις Περιφέρειες Θεσσαλίας, Δυτικής Μακεδονίας και Βορείου Αιγαίου και αναμένεται στο προσεχές διάστημα η προκήρυξη για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης.
- Για τη δράση ΑΚΜΩΝ είναι σε εξέλιξη η σχετική προκήρυξη στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.
- Για τη δράση ΠΕΠΕΡ είναι σε εξέλιξη η σχετική προκήρυξη στην Περιφέρεια Κρήτης.
- Για τη δράση ΔΣΒΕΠΡΟ είναι σε εξέλιξη η σχετική προκήρυξη στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης.
- Για τη δράση ΕΛΕΥΘΩ αναμένονται οι σχετικές προκηρύξεις για τις Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου και Κεντρικής Μακεδονίας στο αμέσως επόμενο διάστημα.

Σχετικά με τις δράσεις **προώθησης – προβολής προϊόντων και υπηρεσιών** συνολικής εκτιμώμενης δημόσιας δαπάνης 18 εκ ευρώ περίπου, ολοκληρώθηκε η εξειδίκευση του περιεχομένου τους και του πλαισίου διαδικασιών ενεργοποίησης τους. Ειδικότερα, θα λειτουργήσει σε πρώτο στάδιο ανά Περιφέρεια ένα γενικό Επιχειρησιακό Σχέδιο το οποίο σε δεύτερο στάδιο θα καταλήγει σε αναλυτικό και εξειδικευμένο επιχειρησιακό σχέδιο (business plan).

Στο πλαίσιο αυτό, το ΥΠΟΙΟ έχει δώσει οδηγίες από και στις εμπλεκόμενες Περιφέρειες έχει αρχίσει η ένταξη και εκπόνηση των σχετικών Επιχειρησιακών Σχεδίων με αξιοποίηση των πόρων της Τεχνικής Βοήθειας των προγραμμάτων.

Ολοκληρωμένες δράσεις στα ΠΕΠ

α) Ολοκληρωμένες δράσεις σε ορεινές/μειονεκτικές περιοχές. Οι δράσεις αυτές αφορούν τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα Περιφερειακής Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ ΠΕΠ) και αποτελούν μία ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αγροτική ανάπτυξη. Περιλαμβάνουν μία σειρά μέτρων που εφαρμόζονται σε επιλεγμένες ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της χώρας, συνδυάζοντας την ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων με ταυτόχρονη υλοποίηση δημόσιων τεχνικών και κοινωνικών υποδομών και είναι συνολικής εκτιμώμενης δημόσιας δαπάνης 422 περίπου Μ€. Κατά την αρχική φάση υλοποίησης των Επιχειρησιακών σχεδίων των 47 συνολικά περιοχών παρέμβασης περιοχών δημιουργήθηκαν προβλήματα, για τα οποία λήφθηκαν μέτρα όπως η υποστήριξη της εφαρμογής από συμβούλους τεχνικής υποστήριξης μέσω της Τεχνικής

Βοήθειας και από ομάδες Κρούσης μέσω της ΜΟΔ. Μέχρι σήμερα, οι εντάξεις των έργων ανέρχονται στο 35% περίπου των δεσμεύσεων της Δ.Δ. των Επιχειρησιακών Σχεδίων των 13 ΠΕΠ, ενώ οι δαπάνες βρίσκονται ακόμα σε χαμηλά επίπεδα.

β) Ολοκληρωμένες δράσεις σε αστικές περιοχές, συνολικής εκτιμώμενης δημόσιας δαπάνης 335 περίπου ΜΕΥΡΩ. Στο πλαίσιο των δράσεων αυτών, όπου οι τοπικές αρχές είναι υπεύθυνες για την προετοιμασία των προγραμμάτων σε ζώνες μικρής κλίμακας, δίνεται προτεραιότητα σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές.

Τα βασικά προβλήματα υλοποίησης των 73 συνολικά επιχειρησιακών σχεδίων, αντιμετωπίζονται με τα ίδια μέτρα όπως στην περίπτωση των ΟΠΑΑΧ.

Μέχρι σήμερα, οι εντάξεις των έργων ανέρχονται στο 42% περίπου των δεσμεύσεων της Δ.Δ. των Επιχειρησιακών Σχεδίων των 13 ΠΕΠ, ενώ οι δαπάνες βρίσκονται ακόμα σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα.

γ) Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης²², συνολικής εκτιμώμενης δημόσιας δαπάνης 160 εκ. Ευρώ περίπου. Έχουν ενεργοποιηθεί όλες οι προβλεπόμενες δράσεις και έχει ενταχθεί ένας μεγάλος αριθμός πράξεων. Δεδομένης της μικρής κλίμακας των πράξεων και του μεγάλου αριθμού αυτών, έχουν προωθηθεί ενέργειες μείωσης του διαχειριστικού φόρτου που δημιουργείται τόσο στους Τελικούς Δικαιούχους όσο και στις Διαχειριστικές Αρχές, με την πρόσληψη, μέσω των Προγραμμάτων Τεχνικής Βοήθειας, Συμβούλων Τεχνικής Υποστήριξης των Τελικών Δικαιούχων δράσεων ΕΚΤ.

Όσον αφορά τις δράσεις απασχόλησης του ΟΑΕΔ στα ΠΕΠ έχουν εκδοθεί στην πλειοψηφία τους οι σχετικές αποφάσεις ένταξης.

Δράσεις Κοινωνίας της Πληροφορίας

Η Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚτΠ) βασίζεται στη ραγδαία εξέλιξη των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας. Οι δράσεις αφορούν την ενίσχυση της υποδομής επικοινωνιών, την προώθηση νέων μορφών τηλεπηρεσιών (τηλεεργασία, ιατρική, εκπαίδευση, ηλεκτρονικές συναλλαγές), την ενίσχυση τοπικών εταιριών (πληροφορικής, τηλεπικοινωνιών, εκπαίδευσης, κ.λπ.), την επιτόπια εξυπηρέτηση πολιτών (ηλεκτρονικό one-stop-shop, ενθάρρυνση της αυτοεξυπηρέτησης, τοπικά κέντρα τηλεφωνικής εξυπηρέτησης) κ.ά.

Για την αντιμετώπιση των καθυστερήσεων κατά την υλοποίηση των δράσεων ΚτΠ των ΠΕΠ, τη συνολική υποβοήθηση της εφαρμογής των δράσεων αλλά και υποστήριξη των Περιφερειών στον σχεδιασμό, την ωρίμανση, την επιλογή και την παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων της Κοινωνίας της Πληροφορίας, έχουν προσληφθεί 13 Σύμβουλοι Τεχνικής Υποστήριξης Περιφερειών για τις δράσεις ΚτΠ, ένας για κάθε Περιφέρεια, με τη συγχρηματοδότηση από το Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας».

²² Βλέπε κεφ. 3 σελ. 29.

Σε ό,τι αφορά στις δράσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων στον τομέα της Κοινωνίας της Πληροφορίας, που προβλέπονται σε ορισμένα ΠΕΠ, βρίσκεται σε τελική φάση η διαδικασία ολοκλήρωσης του απαιτούμενου θεσμικού πλαισίου για την ενεργοποίηση των δράσεων.

6.2.4 Εξέλιξη Έργων ανά ΠΕΠ

Με βάση τα τελευταία στοιχεία που δημοσιεύονται στην ηλεκτρονική σελίδα του ΚΠΣ 2000-2006, για την υλοποίηση των ΠΕΠ, έχουν ολοκληρωθεί ή βρίσκονται σε φάση ολοκλήρωσης έργα, μερικά από τα οποία είναι τα εξής:

Π.Ε.Π. ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ

- «Εκσυγχρονισμός Αλιευτικού Καταφυγίου Αβδήρων», π/υ 1.582.921 €,
- «Υπερύψωση – ενίσχυση και έργα προστασίας στα αντιπλημμυρικά αναχώματα Πυθίου, Αμορίου – Λαβάρων, Πετάλου-Πέπλου Ν. Έβρου», π/υ 1.915.584 €
- «Αξιοποίηση Χιονοδρομικού Κέντρου Φαλακρού», π/υ 1.086.369 €,
- «Εξοπλισμός κτιρίων Ι και ΙΙ της Νομικής Σχολής στην Πανεπιστημιούπολη (Α' φάση έπιπλα)», π/υ 1.123.330€,
- «Αγωγός μεταφοράς – αντλιοστάσιο λυμάτων Δράμας» π/υ 3.347.769 €,
- «Βελτίωση τμήματος της αρ.3 επαρχιακής οδού από Ξάνθη ως Μαγικό», π/υ 3.139.988 €
- «Κατασκευή Δημοτικού Σχολείου Κενταύρου», π/υ 1.025.637 €.

Π.Ε.Π. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

- «Διαμόρφωση του ιστορικού χώρου, αναστήλωση και αποκατάσταση του μνημειακού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου Γουμένισσας» π/υ 1,1 εκατ. ευρώ,
- «Βελτίωση Γεωμετρικών Χαρακτηριστικών Κιλκίς - Ευκαρπία» π/υ 2,8 εκατ. ευρώ,
- «Βελτίωση Οδικού Άξονα Ν. Πέτρας- Δραβίσκου και κατασκευή γέφυρας Αγγίτη» π/υ 2,3 εκατ. ευρώ,
- «Βελτίωση δρόμου Γιαννιτσά – Αραβισσός – Μάνδαλο – Πρ. Ηλείας – Μαυροβούνι» π/υ 1,3 εκατ. ευρώ,
- «Δυτική παράκαμψη Βέροιας» π/υ 2,1 εκατ. ευρώ.

Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

- «Ανακαίνιση Σιδηροδρομικής Γραμμής ΣΣ Αμυνταίου – ΣΣ Κοζάνης», π/υ 25.000.000 €
- «Υδρευση Δεσκάτης», π/υ 4.575.201 €
- «Λειτουργική ολοκλήρωση τμημάτων κάθετου άξονα Εγνατίας Οδού – Τμήμα Κωσταράζι-Άργος Ορεστικό» π/υ 36.683.785 €
- «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Απορριμμάτων – Προμήθεια εξοπλισμού – Μηχανική αποκομιδή» π/υ 1.379.310 €.

Π.Ε.Π. ΗΠΕΙΡΟΥ

- «Βελτίωση -ανακαίνιση τμήματος Εθνικής Οδού Ιωαννίνων-Μετσόβου», π/υ 2.934.703€
- «Τεχνολογικό πάρκο Ηπείρου», π/υ 2.276.184 €

- «Βελτίωση - ανακαίνιση τμήματος της παλαιάς Εθνικής Οδού Ιωαννίνων – Άρτας», π/υ 3.050.000€
- «Ανέγερση δημοτικού σχολείου και νηπιαγωγείου στην περιοχή Κιάφας», π/υ 2.934.703€
- «Προμήθεια ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού στο Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων», π/υ 2.259.721€
- «Μουσείο Άρτας», π/υ 5.570.066€
- «Στερέωση, αποκατάσταση και μετατροπή του κτιρίου ΣΟΥΦΑΡΙ ΠΕΡΑΙ σε χώρο στέγασης και λειτουργίας των γενικών αρχείων του κράτους νόμου Ιωαννίνων», π/υ 5.135.000€
- «Αρδευτικό έργο Ελαίας Φοινικίου Φιλιατών ν. Θεσπρωτίας», π/υ 8.900.000€
- «Βελτίωση-ασφαλτόστρωση 36ης επαρχιακής οδού Άρματα - Δίστρατο», π/υ 3.521.643€
- «Βελτίωση-ασφαλτόστρωση οδού από 25η επαρχιακή οδό μέχρι Λαϊστά», π/υ 4.290.000€
- «Βελτίωση-ασφαλτόστρωση 45ης επαρχιακής οδού τμήμα Λεπτοκαρυά-Δόλιανη», π/υ 3.250.000€
- «Σχολικό κέντρο Πλαταριάς», π/υ 1.614.087€
- «Ανέγερση και πλήρης εξοπλισμός κτιριακού συγκροτήματος ΕΛΕΠΑΠ», π/υ 3.400.000€
- «Μετσόβιο κέντρο διεπιστημονικής έρευνας (ΜΕΚΔΕ) του ΕΜΠ για την προστασία και ανάπτυξη του ορεινού περιβάλλοντος και των τοπικών ευρωπαϊκών πολιτισμών», π/υ 2.273.387€

Π.Ε.Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

- «Φράγμα Λογγα Νομού Τρικάλων (ολοκλήρωση εργασιών)», π/υ 1.501.903 €,
- «Ολοκλήρωση φράγματος Παναγιώτικο», π/υ 2.776.780 €,
- «Ταμειευτήρας Πλατυκάμπου», π/υ 2.900.000 €,
- «Υδρευση Δήμου Παλαμά», π/υ 1.965.725 €,
- «Ανέγερση 1ου Δημοτικού Σχολείου Γιαννούλης», π/υ 1.969.016 €,
- «Ανέγερση 23ου Δημοτικού Σχολείου Λάρισας», π/υ 1.481.139 €,
- «Κατασκευή Γέφυρας Γόννων», π/υ 1.614.087 €,
- «Λιμάνι Πατητήρι Αλοννήσου (β' φάση)», π/υ 1.692.417 €
- «Επέκταση κεντρικού Μώλου Λιμένα Σκιάθου», π/υ 1.467.350 €

Π.Ε.Π. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

- «Δημοτικό Σχολείο Αργυράδων» π/υ 1.320.616 €,
- «Οδική Ασφάλεια» π/υ 4.476.775 €,
- «Θέατρο Λευκάδας» π/υ 6.267.938 €,
- «Αποχέτευση και Βιολογικός Καθαρισμός Βασιλικής» π/υ 2.682.478 €.

Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

- «18ο Γυμνάσιο Πάτρας», π/υ 1.531.914 €
- «Ε.Ο. ΜΙΡΑΚΑ -ΛΑΛΑ-ΛΑΜΠΕΙΑ», π/υ 2.942.697 €

- «Μουσείο Αρχαίας Ήλιδας», π/υ 4.259.563 €
- «Ολοκλήρωση κατασκευής οικοδομικών - ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών του Νομαρχιακού Γενικού Νοσοκομείου Πύργου», π/υ 14.000.000 €
- «Παράκαμψη Αρχαίας Ολυμπίας», π/υ 19.204.462 €

Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

- «Βελτίωση Οδού Κυριάκι-Ελικώνας» π/υ 3.255.488€,
- «Αποχέτευση Λυμάτων Δήμου Γαλαξιδίου» π/υ 3.560.721€,
- «Επεξεργασία και Διάθεση Λυμάτων Δήμου Γαλαξιδίου» π/υ 3.196.634€,
- «Ανέγερση 8^{ου} Γυμνασίου Χαλκίδας» π/υ 2.236.244 €.

Π.Ε.Π. ΑΤΤΙΚΗΣ

- «Λεωφόρος Κηφισού Τμήμα από χιλιομετρική θέση 0+700 – 3+060» π/υ 161.115.187 €,
- «Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Δυτικής Αττικής» π/υ 17.159.624 €,
- «Επισκευή Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου Αθηνών», π/υ 8.655.735 €,
- Παράλληλα, υλοποιείται κανονικά το έργο «Μετρό Αθήνας – Επέκταση προς Περιστέρη, Σεπόλια – Άγιος Αντώνιος – Περιστέρη – Θηβών (έργα Πολιτικού Μηχανικού)», π/υ 100.000.000 €.

Π.Ε.Π. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

- «Βελτίωση - κατασκευή του τμήματος από πέρας παράκαμψης Δαφνιού μέχρι τη χιλιομετρική θέση 9+200 της Εθνικής Οδού Χανιά - Κροκεές - Μονεμβάσια», π/υ 5.928.100€
- «Βελτίωση οδού "Κιάτο - Σούλι - Γκούρα - Δερβένι" τμήμα Σούλι-Θέκριζα και Καρτέρι-Λαύκα», π/υ 5.898.899 €
- «Λιμάνι Νεάπολης Βοιών», π/υ 2.000.000 €
- «Υποδομές ύδρευσης δήμου Μελιγαλά», π/υ 1.031.979 €
- «Αρδευτικό Γραμμούσας», π/υ 2.289.068 €
- «Προστασία παραλίμνιας δασικής περιοχής Λάδωνα με τη βελτίωση - ασφαλίστρωση της αγροδασικής οδού "Περδικονέρι - Αγία Μαρίνα - Φτεριά"», π/υ 1.300.500 €
- «Βελτίωση λιμενίσκου Αγίου Ανδρέα», π/υ 1.175.000 €
- «Προσθήκη τεσσάρων αιθουσών στο Γυμνάσιο Ασκληπιείου», π/υ 807.043 €
- «Ύδρευση δήμου Σαρωνικού», π/υ 733.676 €
- «Ανάδειξη / αξιοποίηση ακροπόλεως αρχαίας Τίρυνθας και περιβάλλοντος χώρου», π/υ 3.140.132 €
- «Επέκταση, αναδιαρύθμιση, διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου και εξοπλισμός Γενικού Νοσοκομείου Αργούς», π/υ 8.658.856 €

Π.Ε.Π. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

- «Παράκαμψη Πόλης Χίου», π/υ 3,4 εκατ. €
- «Διαμόρφωση κτιρίων υποδοχής επιβατών στο Λιμάνι Χίου», π/υ 1 εκατ. €
- «Αρχαιολογικό Μουσείο Πυθαγορείου», π/υ 6,16 εκατ. €
- «Ρωμαϊκό Υδραγωγείο Μόριας», π/υ 1,9 εκατ. €

Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

- «Λιμάνι Καρδάμαινας στην Κω», π/υ 2,2 εκατ. €
- «Γυμνάσιο Αφάντου Ρόδου», π/υ 3,8 εκατ. €
- «Γυμνάσιο Ιαλυσσού», π/υ 3,1 εκατ. €
- «Λύκειο Νάξου», π/υ 2,1 εκατ. €
- «Κέντρο επισκευής και διαχείμασης σκαφών», π/υ 5,2 εκατ. €
- «Λιμάνι Καλύμνου», π/υ 7,3 εκατ. €
- «Βιολογικός Καθαρισμός Λέρου», π/υ 2,7 εκατ. €
- «Μαρίνα Σύρου», π/υ 4 εκατ. €

Π.Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ

- «Κατασκευή εξωτερικών υδραγωγείων – τροφοδοτικών αγωγών και αξιοποίηση γεωτρήσεων στην περιοχή Λουτρακίου – Κρουσώνα – Έργα Η/Μ Εξοπλισμού», π/υ 3.042.064 €
- «Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων πόλης Ιεράπετρας και ευρύτερης περιοχής», π/υ 2.768.559 €
- «Ίδρυμα Τεχνολογίας – Έρευνας. Κέντρο Επιχειρηματικότητας και Κατάρτισης (ΙΤΕ/ΚΕΕΚ)», π/υ 3.522.000€
- «Μελέτη – Κατασκευή Ταχύρρυθμων Κτιρίων Πολυτεχνείου Κρήτης», π/υ 3.030.080 €
- «Ιατροτεχνολογικός Εξοπλισμός Κτιρίου Επέκτασης του Βενιζελείου Γενικού Νοσοκομείου Ηρακλείου Κρήτης», π/υ 2.934.703 €
- «Προμήθεια Βιοϊατρικού Εξοπλισμού Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου», π/υ 4.402.054 €
- «Αναβαθμίσεις Επαρχιακού Δικτύου Ν. Λασιθίου», π/υ 1.467.351 €
- «Βελτίωση χάραξης οδού Κολυμπάρι – Επισκοπή – Κακόπετρος, Επισκοπή – Δελιανά», π/υ 1.614.087 €
- «Αναβαθμίσεις Οδικού Δικτύου Ν. Ηρακλείου», π/υ 1.467.351 €
- «Κατασκευή Φράγματος Φανερωμένης Ν. Ηρακλείου», π/υ 32.408.232€.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται προσπάθεια να απεικονιστεί το περιφερειακό πρόβλημα και η προκύπτουσα περιφερειακή ανάπτυξη την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού, καθώς και μια σειρά προηγούμενων ετών, με βάση διαθέσιμα στοιχεία από την ΕΣΥΕ, τη Eurostat και την ειδική έκδοση του οικονομικού περιοδικού Επιλογή «Νομοί 2005». Για τον σκοπό αυτό, λοιπόν, χρησιμοποιείται αρχικά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ που αποτελεί κλασικό δείκτη μέτρησης των περιφερειακών ανισοτήτων. Στη συνέχεια παρουσιάζονται κάποιοι δείκτες ευημερίας, δημογραφίας και ανθρώπινου δυναμικού²³, έτσι ώστε να αποτυπωθεί η ανάπτυξη των περιφερειών πληρέστερα. Τέλος, υπολογίζεται ο σταθμισμένος συντελεστής μεταβλητότητας (WCV), ο οποίος αποτελεί χρήσιμο μέτρο υπολογισμού των περιφερειακών ανισοτήτων διαχρονικά.

7.1 ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ

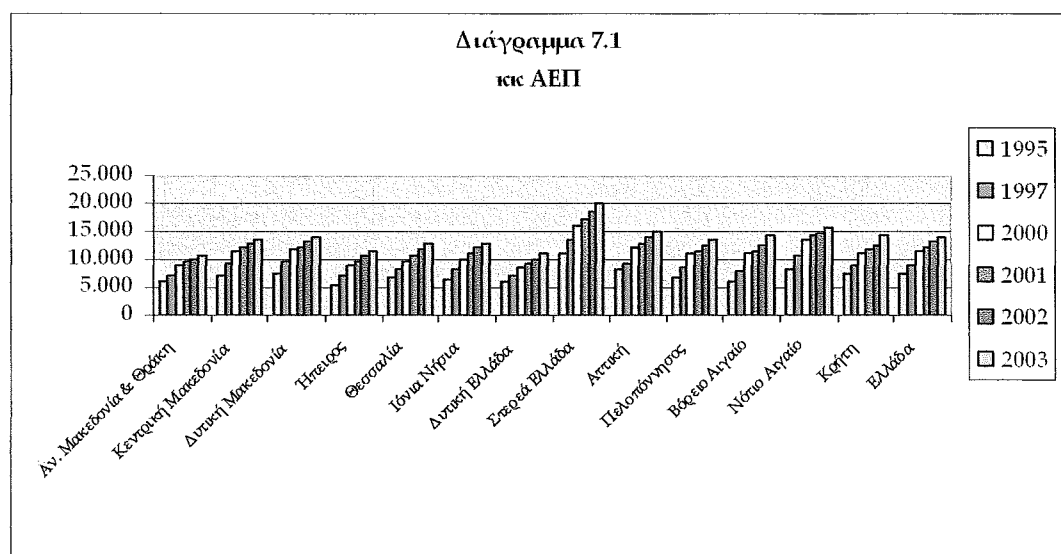
Ο πίνακας 7.1 και το διάγραμμα 7.1 μας δίνουν το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές των δεκατριών περιφερειών, καθώς και του συνόλου της χώρας, σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1: ΚΚ ΑΕΠ

α/α ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	1995	1997	2000	2001	2002	2003	ΜΕΡΜ %
ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	6.118	7.130	8.859	9.475	10.160	10.842	12,1
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	7.302	9.351	11.592	12.250	12.828	13.681	13,4
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	7.544	9.526	11.693	12.131	13.368	14.039	13,2
ΗΠΕΙΡΟΥ	5.458	6.976	9.069	9.729	10.676	11.545	16,2
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	6.629	8.069	9.743	10.757	11.683	12.722	13,9
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	6.368	8.328	10.123	11.169	11.992	12.967	15,3
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	6.235	7.276	8.656	9.360	10.065	10.896	11,8
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	11.232	13.466	15.992	17.236	18.489	20.116	12,4
ΑΤΤΙΚΗΣ	8.109	9.218	12.052	12.864	13.940	15.063	13,2
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	6.763	8.531	11.120	11.541	12.344	13.464	14,8
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	6.249	7.989	10.994	11.424	12.622	14.110	17,7
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	8.122	10.634	13.423	14.148	14.695	15.560	13,9
ΚΡΗΤΗΣ	7.396	8.985	11.111	11.784	12.637	14.162	13,9
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	7.516	9.023	11.393	12.148	13.050	14.100	13,4

Πηγή: ΕΣΥΕ

²³ Λόγω έλλειψης διαθέσιμων στοιχείων, δεν καθίστατο δυνατόν ο υπολογισμός και η παρουσίαση δεικτών για την κοινωνική και παραγωγική υποδομή.

Στον πίνακα 7.2 παρουσιάζεται το κατά κεφαλήν ΑΕΠ κάθε περιφέρειας ως ποσοστό του μέσου όρου του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας, όπως επίσης και του κατά κεφαλήν του μέσου όρου της ΕΕ-25.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2: ΚΚ ΑΕΠ % Μ.Ο. ΧΩΡΑΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	1995	1997	2000	2001	2002	2003	%ΕΕ 25 2003
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	149,0	149,0	142,0	141,7	140,3	139,2	112,6
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	108,0	118,0	118,0	117,8	117,3	116,4	94,2
ΑΤΤΙΚΗΣ	108,0	102,0	105,0	106,1	106,0	106,4	86,1
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	83,0	89,0	96,0	100,1	102,2	104,3	84,4
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	100,0	106,0	103,0	102,0	104,0	102,0	82,8
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	97,0	104,0	102,0	101,6	101,7	102,1	82,6
ΠΕΔΙΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	90,0	95,0	98,0	98,7	99,7	100,2	81,1
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	80,9
ΚΡΗΤΗΣ	98,0	100,0	97,0	96,5	96,8	96,7	78,2
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	85,0	92,0	89,0	87,9	87,1	87,3	70,6
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	88,0	89,0	86,0	84,1	83,5	82,6	66,8
ΗΠΕΙΡΟΥ	73,0	77,0	79,0	79,3	79,9	79,9	64,7
ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	81,0	79,0	78,0	76,9	76,2	75,4	61,0
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	83,0	81,0	76,0	75,5	75,1	74,7	60,5

Πηγή: Νομοί 2005, περιοδικό Επιλογή

Μελετώντας τα παραπάνω στοιχεία μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι η περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας παρουσιάζει το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ και ακολουθεί η περιφέρεια του Νοτίου Αιγαίου, ενώ τρίτη στην κατάταξη έρχεται η περιφέρεια Αττικής. Οι χαμηλότερες τιμές του κατά κεφαλήν ΑΕΠ, παρατηρούνται στις παραμεθόριες περιοχές.

Μια δεύτερη παρατήρηση είναι ότι διαχρονικά βλέπουμε να καταγράφεται αύξηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε όλες τις περιφέρειες της χώρας, καθώς και στο σύνολό της. Παράλληλα, παρατηρούμε ότι οι μεγαλύτερες αυξήσεις παρατηρούνται στο Βόρειο Αιγαίο, την Ήπειρο και την Πελοπόννησο, δηλαδή σε περιφέρειες με χαμηλή σχετική θέση. Φαίνεται δηλαδή ότι κατά κάποιο τρόπο οι μεγαλύτερες τροποποιήσεις, τόσο θετικές όσο και αρνητικές, παρατηρούνται στο χαμηλότερο τμήμα του φάσματος των διαπεριφερειακών ανισοτήτων, ενώ το ανώτερο τμήμα του παραμένει πιο σταθερό.

7.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

Το ΑΕΠ αποτελεί ένα σημαντικό δείκτη μέτρησης της παραγωγής, όμως τίθενται αμφιβολίες για την ικανότητά του να μετρήσει την ευημερία και το εισόδημα ή την ανάπτυξη μίας περιοχής. Η κατανομή της παραγωγής διαχωρίζεται πολλές φορές από την κατανομή του εισοδήματος και της κατανάλωσης. Για το λόγο αυτό, θα χρησιμοποιήσουμε κάποιους συμπληρωματικούς δείκτες και συγκεκριμένα το δηλωθέν εισόδημα ανά φορολογούμενο και τις αποταμιευτικές καταθέσεις ανά κάτοικο, οι οποίοι μπορούν να αποτυπώσουν καλύτερα το εισόδημα και την ευημερία σε κάθε περιφέρεια. Το δηλωθέν εισόδημα ανά φορολογούμενο προκύπτει από τις φορολογικές δηλώσεις των κατοίκων και οι καταθέσεις είναι νοικοκυριών και επιχειρήσεων στις τράπεζες και τους λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς.

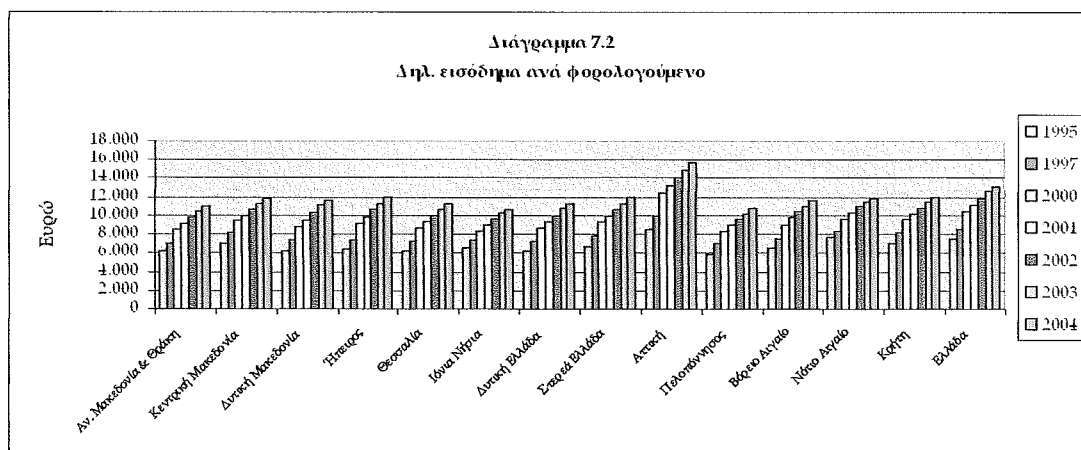
Από τους πίνακες 7.3 και 7.4, καθώς και από το διάγραμμα 7.2 μπορούμε να δούμε ότι στην Αττική εμφανίζεται το μεγαλύτερο δηλωθέν εισόδημα και ακολουθεί η περιφέρεια του Νοτίου Αιγαίου. Γενικά στις υψηλότερες θέσεις βρίσκονται περιφέρειες οι οποίες είτε περιλαμβάνουν μεγάλα αστικά κέντρα είτε αποτελούν τουριστικές περιοχές, είτε συνδυάζουν το τουριστικό τους πλεονέκτημα με κάποιο άλλο ιδιαίτερο στοιχείο τους.

Επίσης, μπορούμε να διακρίνουμε ότι υπάρχει σαφής βελτίωση του εισοδήματος με το πέρασμα των ετών σε όλες τις περιφέρειες και στο σύνολο της χώρας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.3: ΔΗΛ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΝΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟ (ΣΕ ΕΥΡΩ)

α/α ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	1995	1997	2000	2001	2002	2003	2004	Μ.Ο.
ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	6.179	7.103	8.471	9.178	9.846	10.449	10.924	8.879
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	7.054	8.121	9.451	10.022	10.602	11.217	11.725	9.742
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	6.150	7.352	8.800	9.452	10.279	11.135	11.662	9.261
ΗΠΕΙΡΟΥ	6.319	7.410	9.171	9.791	10.559	11.327	11.885	9.495
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	6.291	7.139	8.736	9.265	10.008	10.697	11.367	9.072
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	6.617	7.320	8.358	8.929	9.650	10.236	10.601	8.816
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	6.226	7.201	8.754	9.307	10.035	10.739	11.338	9.086
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	6.744	7.818	9.354	9.940	10.687	11.318	11.897	9.680
ΑΤΤΙΚΗΣ	8.546	9.915	12.447	13.266	14.101	14.865	15.695	12.691
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.923	7.104	8.424	8.979	9.640	10.216	10.794	8.726
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	6.600	7.458	8.987	9.786	10.464	11.039	11.630	9.423
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	7.610	8.377	9.683	10.353	11.006	11.525	11.785	10.048
ΚΡΗΤΗΣ	7.054	8.156	9.648	10.193	10.862	11.388	11.977	9.897
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	7.451	8.590	10.436	11.111	11.842	12.530	13.172	10.733

Πηγή: ΥΠΟΙΟ, Νομοί 2005,περιοδικό Επιλογή

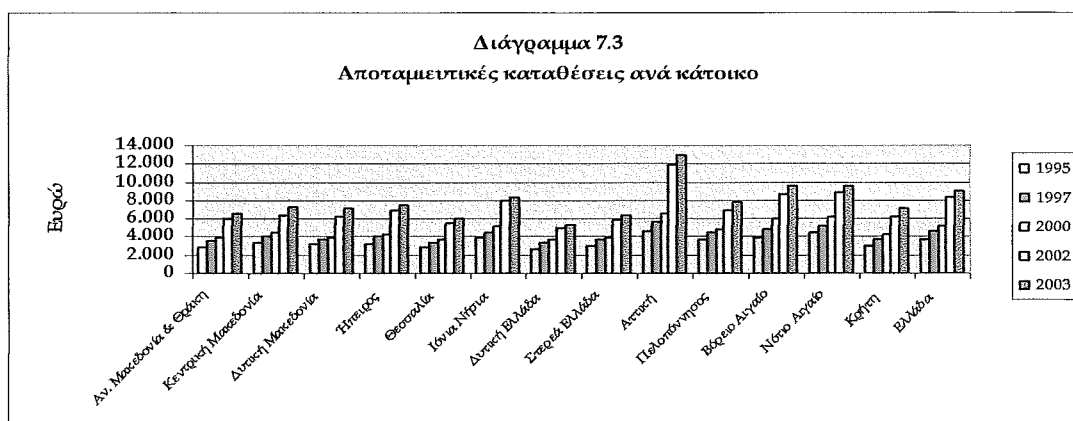
Ο δείκτης των καταθέσεων παρουσιάζεται στον πίνακα 7.4 και στο διάγραμμα 7.3. Μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι η περιφέρεια Αττικής κατέχει την πρώτη θέση και ακολουθούν το Νότιο και Βόρειο Αιγαίο. Η καταγραφή αυτή μπορεί να αποδοθεί πέραν της Αττικής που αποτελεί μητροπολιτικό κέντρο στην τουριστική κίνηση των υπόλοιπων περιοχών που συμβάλλει στις αποταμιευτικές κινήσεις.

Επιπλέον, επιβεβαιώνεται και με αυτό το δείκτη η διαχρονική βελτίωση του εισοδήματος και της ευημερίας, αφού παρουσιάζεται αύξηση των αποταμιεύσεων σε όλες τις περιφέρειες και στο σύνολο της χώρας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.4: ΑΠΟΤΑΜΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ (ΣΕ ΕΥΡΩ)

α/α ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	1995	1997	2000	2002	2003	Μ.Ο.
ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	2.889	3.586	3.852	6.086	6.604	4.603
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	3.401	4.032	4.346	6.450	7.205	5.087
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	3.148	3.716	3.901	6.198	7.002	4.793
ΗΠΕΙΡΟΥ	3.233	4.117	4.212	6.996	7.522	5.216
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	2.825	3.453	3.768	5.540	5.985	4.314
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	3.915	4.385	5.173	7.889	8.311	5.935
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	2.746	3.446	3.687	4.896	5.365	4.028
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	3.020	3.745	3.864	5.773	6.294	4.539
ΑΤΤΙΚΗΣ	4.661	5.647	6.555	11.883	12.873	8.324
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	3.658	4.416	4.716	6.889	7.779	5.492
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	3.957	4.720	6.047	8.653	9.594	6.594
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	4.365	5.126	6.163	8.824	9.581	6.812
ΚΡΗΤΗΣ	3.075	3.773	4.183	6.171	7.113	4.863
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.743	4.535	5.090	8.318	9.104	6.158

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

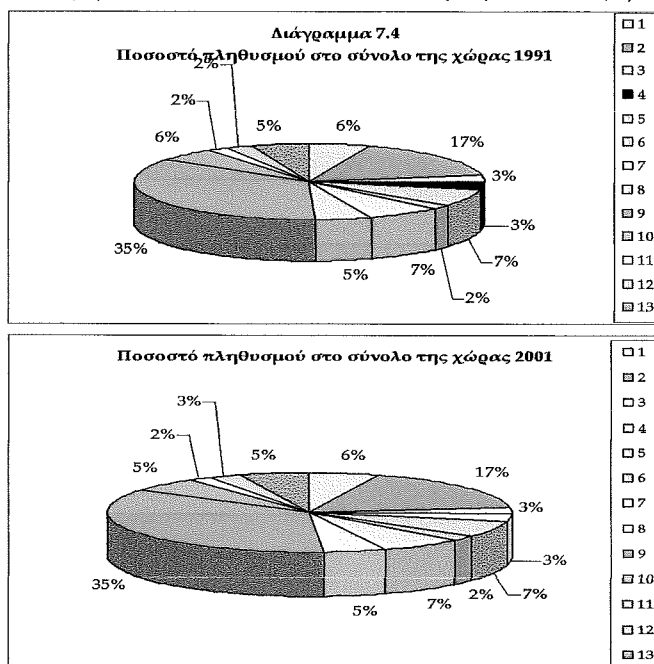

7.3 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, όλες οι περιφέρειες παρουσιάζουν μεταξύ 1991-2001 αύξηση πληθυσμού, που κυμαίνεται από 2,5% (Νότιο Αιγαίο) έως 17,2% (Βόρειο Αιγαίο). Παράλληλα, τα στοιχεία επιβεβαιώνουν τη μητροπολιτική δομή της χώρας, αφού το 52% συγκεντρώνεται στις δύο περιφέρειες της Αττικής και της Κεντρικής Μακεδονίας (νομός Θεσσαλονίκης). Να σημειωθεί ότι ο πραγματικός πληθυσμός της Αττικής είναι ακόμα μεγαλύτερος και από αυτόν που καταγράφηκε στην Απογραφή του 2001, λόγω τόσο της μη καταγραφής όλων των μεταναστών όσο και της μετακίνησης ενός ποσοστού των κατοίκων της Αττικής στην επαρχία, όπου και απογράφηκαν.

Γενικά μπορούμε να πούμε ότι τα δημογραφικά στοιχεία σχετίζονται με τα οικονομικά μεγέθη, αφού το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού συγκεντρώνεται στις δυναμικές περιφέρειες.

Επιπλέον, παρατηρούμε ότι οι πιο αστικοποιημένες περιφέρειες είναι αυτές οι οποίες έχουν μεγάλες πόλεις. Από τη πλευρά του αγροτικού πληθυσμού βλέπουμε ότι τα υψηλότερα ποσοστά εμφανίζονται σε πιο αποδυναμωμένες περιφέρειες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.5: ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	πληθυσμός (μόνιμοι κάτοικοι)			αστικός πληθυσμός		αγροτικός πληθυσμός		ποσοστό αστικού πληθυσμού		ποσοστό αγροτικού πληθυσμού	
	1991	2001	Μεταβολή 91-01	1991	2001	1991	2001	1991	2001	1991	2001
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.732.016	11.455.739	6,7%	7.363.995	7.980.414	2.895.725	2.983.606	72%	73%	28%	27%
1. ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	570.242	610.254	7,0%	324.514	361.193	245.982	249.874	57%	59%	43%	41%
2. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1.705.879	1.861.917	9,1%	1.260.283	1.413.279	450.050	460.935	74%	75%	26%	25%
3. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	293.015	302.750	3,3%	129.934	147.969	163.081	153.553	45%	50%	57%	52%
4. ΗΠΕΙΡΟΥ	339.576	352.420	3,8%	137.911	148.552	201.817	205.268	42%	44%	62%	61%
5. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	734.589	754.393	2,7%	440.731	457.158	294.115	296.730	60%	62%	40%	40%
6. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	193.642	214.274	10,7%	72.543	74.070	121.191	138.914	38%	35%	64%	66%
7. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	707.316	739.118	4,5%	399.898	411.633	307.789	328.873	58%	57%	44%	46%
8. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	582.212	607.855	4,4%	317.670	326.847	264.610	278.482	58%	59%	48%	50%
9. ΑΤΤΙΚΗΣ	3.523.407	3.756.607	6,6%	3.474.965	3.724.813	48.442	36.997	97%	96%	1%	1%
10. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	1.086.242	1.149.089	5,8%	267.986	294.711	339.442	344.231	47%	49%	59%	58%
11. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	257.481	301.745	17,2%	88.257	88.996	110.974	117.125	44%	43%	55%	57%
12. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	199.111	204.158	2,5%	153.598	182.682	103.883	120.004	60%	61%	41%	40%
13. ΚΡΗΤΗΣ	539.304	601.159	11,5%	295.705	348.511	244.349	252.620	55%	59%	46%	43%

Πηγή: ΕΣΥΕ

7.4 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Στον πίνακα 7.6 που ακολουθεί παρατίθενται στοιχεία με βάση τη Eurostat για την απασχόληση και την κατανομή της στους παραγωγικούς τομείς. Στη χώρα μας ο αγροτικός τομέας περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό απασχολούμενων, κατανεμημένο στις περισσότερες περιφέρειες. Βάσει των στοιχείων, παρουσιάζονται τάσεις μείωσης της αγροτικής απασχόλησης και προβλέπεται κίνδυνος για περαιτέρω αύξηση της ανεργίας, λόγω της αναδιάρθρωσης της οικονομίας και της μείωσης του πρωτογενή τομέα στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ).

Μείωση της απασχόλησης παρατηρείται στο βιομηχανικό τομέα. Η μείωση της απασχόλησης στο δευτερογενή τομέα αντανακλά το σταδιακό περιορισμό του κλάδου της μεταποίησης κατά την προηγούμενη δεκαετία με το κλείσιμο σημαντικού αριθμού επιχειρήσεων.

Στις υπηρεσίες διαπιστώνεται ότι ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής στις περισσότερες περιφέρειες είναι θετικός, αντικατροπτίζοντας τις αναπτυξιακές τάσεις του τομέα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.6: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

	Σύνολο				Γεωργία, Αλιεία, Δασοκομία						Σύνολο Βιομηχανίας (εκτός των Κατασκευών)						Υπηρεσίες				
	2000	2001	2002	2003	MEPM	2000	2001	2002	2003	MEPM	2000	2001	2002	2003	MEPM	2000	2001	2002	2003	MEPM	
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.934,4	3.901,4	3.939,5	4.042,3	0,9	665,2	621,3	632,4	663,6	-0,1	610,9	606,8	590,3	576	-1,9	2378,4	2388,6	2421,9	2479,5	1,4	
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΘΡΑΚΗ	220,8	218,0	214,4	206,7	-2,2	77,5	73,5	76,2	71,6	-2,6	32,1	34,1	30,1	30,4	-1,8	95,3	95,7	95,4	94,7	-0,2	
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	674,9	666,5	642,0	662,4	-0,6	125,9	116	104,1	118,7	-1,9	134,7	131,6	124,1	128	-1,7	375,4	380,6	378	379,8	0,4	
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	91,6	91,2	93,8	91,7	0,0	19,9	17,6	19,1	19,9	0,0	20,5	22,9	21,1	19,4	-1,8	41,8	42,2	43,2	40,7	-0,9	
ΑΤΤΙΚΗ	1.556,4	1.565,4	1.556,4	1.531,9	4,5	21,5	21,6	18,7	15,8	-9,8	273,6	272,8	260,4	239,7	-4,3	1157,5	1158,8	1156,7	1143,1	5,1	
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	260,3	248,1	248,8	263,4	0,4	84	76,5	74	85,3	0,5	30,9	29,4	30,7	30	-1,0	128,6	129,3	128,1	130,7	0,5	
ΗΠΕΙΡΟΣ	101,6	102,3	110,8	116,1	1,4	25,8	23,2	28,6	26,6	1,0	11,6	12,5	12	12,6	2,8	54,8	56,3	58,9	63,7	7,3	
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	71,2	69,3	63,4	74,3	1,0	20,1	19,1	14,7	14,3	-10,7	4,8	4,7	3,3	3,3	-11,7	40,8	40,3	40,8	50,4	4,4	
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	232,5	218,8	221,4	239,6	8,5	81,6	73,1	72,5	73,1	-3,6	22,3	19,6	21,1	21,4	-1,4	109,6	107,3	111,1	124,6	10,8	
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	158,2	153,3	177,2	202,0	-0,5	41,9	37,8	43,9	48,4	4,9	31,1	32,9	36,6	35,6	4,6	72	68,4	80,3	98	-0,4	
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	94,3	91,2	100,7	112,1	6,3	8,5	6,6	7,1	10	5,6	9,9	9,3	9,3	11	3,6	64,9	64,3	71,7	77,5	8,5	
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	199,5	190,3	224,8	239,3	5,4	77,2	70	82	89,2	4,9	18	14,9	20,5	20,8	4,9	87,7	89,2	107,5	112,1	8,8	
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	55,9	59,4	66,3	65,4	5,9	11,5	11,4	14,8	11,6	0,3	5,5	5,5	5,3	4,7	-5,1	32,6	36,3	39,4	42	6,1	
ΚΡΗΤΗ	217,6	227,9	219,5	237,5	3,0	69,8	74,9	76,7	79	4,2	16	16,7	15,7	19,1	6,1	117,5	120	110,7	122,2	1,3	

Πηγή: EUROSTAT

Ο πίνακας 7.7 αποτυπώνει τα ποσοστά ανεργίας, σύμφωνα με τα στοιχεία που αντλήθηκαν από τη βάση δεδομένων της Allmedia. Στενή συσχέτιση εμφανίζεται μεταξύ επιπέδων εισοδήματος και ανεργίας. Οι περιφέρειες με τους ταχύτερους ρυθμούς ανάπτυξης παρουσιάζουν τάσεις χαμηλότερων επιπέδων ανεργίας. Οι περιφέρειες της ορεινής ενδοχώρας οι οποίες παρουσιάζουν υστέρηση, αντιμετωπίζουν υψηλή ανεργία. Εξαίρεση από τη διαπίστωση αυτή αποτελεί το υψηλότερο επίπεδο “αστικής” ανεργίας στην Αττική.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.7: ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10,3	11,2	11,4	10,8	10,3	9,7	10,5
ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	10,5	10	9	9,6	10,5	10,5	13,2
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	10	10	11	11	11	10	12
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	17,2	13	15,1	16,5	15	16,6	16,6
ΗΠΕΙΡΟΥ	12,5	14	11,7	12,8	11,4	11,8	11,2
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	8,4	11,9	12,9	12,9	11,5	10,7	9,9
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	6,2	6,9	9,8	11	10,1	11,9	11,4
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	9,2	11,9	10,7	10,7	10,7	9,4	12,5
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	11,4	12,9	14,7	14,1	10,8	9,7	12,8
ΑΤΤΙΚΗΣ	12,4	12,3	12	10,4	9,3	8,8	9,1
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	7,3	8	9,7	9,2	8,2	8,8	9,1
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	7,7	11,2	7,4	6,8	9,8	8	9,3
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	5,4	10	11,6	11,9	14,7	11,8	8,7
ΚΡΗΤΗΣ	3,8	8,6	7,4	7,2	8,7	7,4	7,7

Πηγή: Νομοί 2005, περιοδικό Επιλογή

7.5 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ - ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑΣ (WCV)

Ο Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας, μετρά τη διασπορά του κατά κεφαλήν περιφερειακού εισοδήματος από τον εθνικό μέσο όρο, σταθμισμένη με τη συμμετοχή της περιφέρειας στο συνολικό πληθυσμό. Ο τύπος είναι ο εξής:

$$WCV = \frac{\sqrt{\sum_r (Y_r - \bar{Y})^2 X_r}}{\bar{Y}} 100$$

όπου: Y_r : το περιφερειακό κατά κεφαλή εισόδημα

X_r : η συμμετοχή του περιφερειακού πληθυσμού στον πληθυσμό του συνόλου της χώρας

Η τιμή του είναι ίση με το μηδέν σε περίπτωση πλήρους περιφερειακής ισότητας, ενώ δεν υπάρχει συγκεκριμένο όριο σε περίπτωση περιφερειακής ανισότητας. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις τιμές του συντελεστή την περίοδο από το 1996 έως το 2003.

Υπολογίζοντας τον συντελεστή στον πίνακα παρατηρούμε ότι η τιμή του δεν είναι ιδιαίτερα υψηλή. Επιπλέον, βλέπουμε ότι οι ανισότητες όσον αφορά την κατανομή του εισοδήματος στις περιφέρειες στον πληθυσμό διαχρονικά μειώνονται.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.8:
ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟΣ
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑΣ

ΕΤΗ	WCV
1996	12,34%
1997	11,20%
1998	10,34%
1999	9,74%
2000	8,87%
2001	8,31%
2002	7,74%
2003	7,16%

Συνολικά από τους δείκτες που χρησιμοποιήσαμε μπορούμε να δούμε ότι εμφανίζεται μεγάλη συγκέντρωση στα μητροπολιτικά κέντρα και τις τουριστικές περιοχές, τόσο των οικονομικών όσο και των δημογραφικών στοιχείων. Όμως διαχρονικά παρατηρείται ότι οι περιφερειακές ανισότητες στη χώρα μας ακολουθούν πτωτική πορεία και παρατηρείται περιφερειακή ανάπτυξη. Χωρίς να μπορούμε να υπολογίσουμε το ακριβές μερίδιο συμβολής που αναλογεί κατά την εξελικτική πορεία αυτή στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης μπορούμε να πούμε ότι η συμβολή του είναι σημαντική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η περιφερειακή πολιτική δημιουργείται από την αδυναμία του μηχανισμού της αγοράς να επιφέρει ισόρροπη ανάπτυξη σε κάθε οικονομικοκοινωνικό σχηματισμό που εφαρμόζεται. Έτσι, οφείλει να εμπεριέχει όλα τα βασικά κριτήρια για τη σωστή λειτουργία της οικονομίας της αγοράς σε μια σύγχρονη κοινωνία, δηλαδή τα κριτήρια της αποτελεσματικότητας και της ισότητας.

Η εφαρμογή περιφερειακής πολιτικής παρέχει τη δυνατότητα στους ασκούντες να αναγνώσουν με ένα συστηματικότερο επιστημονικό τρόπο τους παράγοντες, αλλά και τις δυνατότητες επίλυσης του περιφερειακού προβλήματος.

Στην Ελλάδα πρώτη στροφή κατανόησης της αναγκαιότητας περιφερειακής πολιτικής σημειώνεται την δεκαετία του '60, σε εθνικό επίπεδο. Από τη δεκαετία του '80 και έπειτα γίνεται προσπάθεια ένταξης της εθνικής περιφερειακής πολιτικής στην κοινοτική περιφερειακή πολιτική, εφαρμόζοντας μία σειρά από περιφερειακά προγράμματα.

Η περιφερειακή πολιτική αποτελεί κλειδί για τη διαδικασία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και της εμβάθυνσης της ΕΕ. Το συμπέρασμα αυτό ανάγεται από την καταγραφή σημαντικών περιφερειακών ανισοτήτων εντός της ΕΕ που δυσχεραίνουν τη χάραξη κοινών στρατηγικών σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό, αφετηρία ουσιαστικής ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής αποτελούν τα ΜΟΠ. Τα προγράμματα αυτά, στη χώρα μας, λόγω της καθυστερημένης ανάπτυξης εφαρμόστηκαν για το σύνολο της επικράτειας, ενώ στις υπόλοιπες χώρες της Μεσογείου που συμμετείχαν στην ΕΟΚ, μόνο στις υποβαθμισμένες περιοχές.

Στη συνέχεια, εφαρμόστηκαν ολοκληρωμένα προγράμματα μείωσης των περιφερειακών ανισοτήτων και προώθησης της ανάπτυξης και σύγκλισης, τα ονομαζόμενα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (ΚΠΣ).

Το Α' ΚΠΣ, όσον αφορά στο περιφερειακό μέρος του, ενώ αποσπά το μισό μερίδιο των συνολικών πόρων υπαγορεύεται από ευκαιριακές ανάγκες και χωρίς την ύπαρξη ενός συνεκτικού σχεδίου οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

Στο Β' ΚΠΣ καταγράφεται μείωση των πόρων στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) και αδυναμία της κεντρικής εξουσίας να εκχωρήσει αρμοδιότητες και πόρους σε αποκεντρωμένες μορφές διοίκησης.

Όσον αφορά στο Γ' ΚΠΣ, τα ΠΕΠ δεν στοχεύουν κυρίως και μόνο σε έργα υποδομής, αλλά και στη ποιοτική αναβάθμιση των δράσεων που μπορούν να

επιφέρουν οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, στηριζόμενη στο σύστημα R&D, καθώς και στην ενίσχυση ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, οι οποίες αποτελούν το βασικό παραγωγικό ιστό, ιδιαίτερα των απομονωμένων νησιωτικών – ορεινών περιοχών.

Σχετικά με τους μηχανισμούς διαχείρισης και παρακολούθησης στο Γ' ΚΠΣ, το ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο σε σχέση με τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους γίνεται πιο αυστηρό. Μεταξύ άλλων ενισχύεται ο ελεγκτικός ρόλος της Ένωσης και η δυνατότητα επιβολής αυστηρών ποινών, αποστασιοποιείται η ΕΕ από τις διαδικασίες προγραμματισμού και επιλογής έργων και διατυπώνεται η ευθύνη και η υποχρέωση του κράτους μέλους να τηρεί διακριτές διαχειριστικές και ελεγκτικές διαδικασίες με θεσμοθετημένες ευθύνες των αρμόδιων αρχών. Διατυπώνεται ακόμη και η πιθανότητα απώλειας πόρων (με την εφαρμογή του n+2) σε περίπτωση καθυστέρησης αξιοποίησης των κονδυλίων.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης, αξιολογεί τακτικά την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος και μπορεί να προτείνει την οποιαδήποτε προσαρμογή ή επανεξέταση του ΚΠΣ η οποία μπορεί να συντελέσει στην επίτευξη των στόχων του ή να βελτιώσει τη διαχείριση. Έτσι, αναδεικνύεται η δυνατότητα για συνεχή επαναπροσαρμογή του προγράμματος.

Από χρηματοδοτική σκοπιά, οι πόροι χρηματοδότησης του περιφερειακού σκέλους του Γ' ΚΠΣ αφορούν το 1/4 περίπου των συνολικών πόρων του προγράμματος. Η αναθεώρηση του το 2004, οδήγησε στην ενίσχυση της χρηματοδότησης των ΠΕΠ, με σκοπό την συνέχιση της λειτουργίας των δομών κοινωνικής φροντίδας, τη χρηματοδότηση ενεργειών προετοιμασίας του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς 2007–2013 (ΕΣΠΑ), τη περαιτέρω ενίσχυση της νησιωτικής πολιτικής, αλλά και την επιπρόσθετη ενίσχυση περιορισμένου αριθμού περιφερειακών προγραμμάτων με ικανοποιητικούς ρυθμούς υλοποίησης και εκτιμώμενη ικανοποιητική δυναμική.

Σύμφωνα με τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία, στα ΠΕΠ η απορρόφηση της δημόσιας δαπάνης ξεπερνά το 1/3 του συνόλου αυτής στις περιφέρειες Πελοποννήσου, της Δυτικής Ελλάδας και της Κρήτης. Ακριβώς, το 1/3 των δημοσίων δαπανών έχουν απορροφήσει οι περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, της Δυτικής Μακεδονίας και της Θεσσαλίας, ενώ οι υπόλοιπες περιφέρειες βρίσκονται σε χαμηλότερα επίπεδα.

Διαπιστώνεται ότι, εκτός από τις ανάγκες για περαιτέρω χρηματοδοτική ενίσχυση του περιφερειακού σκέλους που πραγματοποιήθηκε στην ενδιάμεση αναθεώρηση, σημαντικούς παράγοντες διαμόρφωσης αυτού του περιορισμού στην ταχύτητα υλοποίησης των ΠΕΠ αποτελούν και ο υπερεθνικός χαρακτήρας του προγράμματος, οι γραφειοκρατικές και ανασταλτικές επιδράσεις της κεντρικής εξουσίας, η μη

αξιοποίηση της τεχνικής βοήθειας για την υποστήριξη των τελικών δικαιούχων, ο μεγάλος αριθμός των τελικών δικαιούχων, οι χρονοβόροι επιχειρηματικοί σχεδιασμοί στις περιοχές ολοκληρωμένων προγραμμάτων και στη δράση της Κοινωνίας της Πληροφορίας και η ανεπάρκεια θεσμικού πλαισίου για υποδοχή ΒΕΠΕ και εμπορικών κέντρων.

Λαμβάνοντας υπόψη τις παραπάνω δυσχέρειες, για την επίτευξη αποτελεσματικής εφαρμογής και λειτουργίας του Γ' ΚΠΣ, ακολουθώντας τους δημοσιονομικούς κανόνες του Κανονισμού, στο πλαίσιο μιας νέας αναθεώρησης προωθούνται συντονισμένες δράσεις υποστήριξης των φορέων υλοποίησης, μέτρα επιτάχυνσης που εφαρμόζονται από τις Διαχειριστικές Αρχές, καθώς επίσης και δράσεις ενδυνάμωσης των ρυθμών και της αποτελεσματικότητας των Προγραμμάτων.

Η ενδελεχής αποτύπωση σε διαχρονική κλίμακα της ανάπτυξης των περιφερειών απεικονίζεται -στο παρόν κείμενο- μέσα από την παρουσίαση των δεικτών κκ ΑΕΠ, ευημερίας, δημογραφίας και ανθρώπινου δυναμικού. Οι άνω δείκτες -κυρίως η δεύτερη και τέταρτη κατηγορία- αναδεικνύουν την τάση για ανάπτυξη των περιφερειών. Για τον πλήρη υπολογισμό των περιφερειακών ανισοτήτων διαχρονικά υπολογίζεται και ο Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας (WCV). Από τη μελέτη, λοιπόν, που έγινε είναι φανερό ότι εμφανίζεται μεγάλη συγκέντρωση οικονομικών και δημογραφικών στοιχείων, στα μητροπολιτικά κέντρα και τις τουριστικές περιοχές, ενώ ταυτόχρονα παρατηρείται ότι πτυχές του περιφερειακού προβλήματος αντιμετωπίζονται με τις περιφερειακές πολιτικές που ασκούνται και την περιφερειακή ανάπτυξη που συντελείται.

Παρ' όλες τις δυσκολίες υλοποίησης του ΚΠΣ, η θετική του συνεισφορά στην περιφερειακή ανάπτυξη δεν μπορεί να αγνοηθεί. Οι διαχρονικές τάσεις μείωσης των περιφερειακών ανισοτήτων που υπολογίστηκαν για την Ελλάδα, οφείλονται αδιαμφισβήτητα στη συνεισφορά του Προγράμματος, παρ' όλη τη δυσκολία ποσοτικοποίησης και εξειδίκευσης της άνω συνεισφοράς.

Η περιφερειακή ανάπτυξη που συντελείται κατέχει σημαντικό ρόλο στη μεγέθυνση της οικονομίας και στη βελτίωση της διαβίωσης του πληθυσμού των περιφερειών. Επιπλέον, βελτιώνεται η ανταγωνιστική θέση της χώρας, μέσω της υλοποίησης υποδομών (με σημαντικό γεγονός τη σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα), της βελτίωσης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού (συνεχής κατάρτιση άρρηκτα συνδεδεμένη με τις ανάγκες της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας), της ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και της τεχνολογικής ανάπτυξης.

Παράλληλα, η περιφερειακή πολιτική συμβάλει στη ολοκλήρωση της αγοράς σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Κοινοτική περιφερειακή πολιτική και περιφερειακή πολιτική που ασκούν τα κράτη-μέλη σε εθνικό επίπεδο αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται, ενεργοποιώντας το σύστημα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Κλείνοντας τη μελέτη αυτή κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι έγινε μερική θεώρηση στη λογική της περιφερειακής πολιτικής, αφού η ανάλυση στηρίχθηκε στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης που υλοποιείται στην τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού στη χώρα μας. Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί πυρήνα της περιφερειακής πολιτικής που ασκείται, αλλά δεν την καλύπτει εξ ολοκλήρου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ανδρικοπούλου, Ε.: Περιφερειακή Πολιτική στη δεκαετία του 1980 και προοπτικές – Αστική και Περιφερειακή Ανάπτυξη, Θεωρία-Ανάλυση και Πολιτική, επιμέλεια: Γετίμης, Π. - Κανκαλάς, Γ. - Μαραβέγιας, Ν., εκδόσεις ΘΕΜΕΛΙΟ, Αθήνα 1994.
- Γιώτη-Παπαδάκη, Ολ. – Φίλιος Σπ.: Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα 2002.
- Διϋπουργική Ομάδα Σχεδιασμού Αναπτυξιακού Προγράμματος 2000-2006, Συνοπτικό Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000-2006, Δεκέμβριος 1998.
- (ΕΚ) Κανονισμός 1260/1999 του Συμβουλίου της 21^{ης} Ιουνίου 1999 «περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία», Λουξεμβούργο 1999.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Νέα εταιρική σχέση για τη συνοχή σύγκλιση ανταγωνιστικότητα συνεργασία Τρίτη έκθεση για την οικονομική και κοινωνική συνοχή, 2004
- Κόνσολας, Ν.: Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα 1997.
- McCann, Ph.: Αστική και Περιφερειακή Οικονομική, μετάφραση: Ρύλμον, Π., εκδόσεις ΚΡΙΤΙΚΗ, Αθήνα 2002.
- Νόμος υπ' αριθμ. 2860 «Διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχος του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ 251, Αθήνα 14/11/2000.
- Νομοί, Η Οικονομική και Κοινωνική Φυσιογνωμία των Νομών και Περιφερειών της Ελλάδας, Allmedia Publications με τη συνεργασία του επιτελείου του περιοδικού ΕΠΙΛΟΓΗ, 2005.
- Οικονομικός Ταχυδρόμος-Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης, σε συνεργασία με Ν. Κόνσολα, Α. Παπαδασκαλόπουλο, Η. Πλασκοβίτη, Η Οικονομία των Ελληνικών Περιφερειών, Ειδική Έκδοση, 2000.
- Παπαδασκαλόπουλος, Α. – Χριστοφάκης, Μ.: Περιφερειακός Προγραμματισμός, εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα 2002.
- Πετράκος, Γ. – Ψυχάρης, Γ.: Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα, εκδόσεις ΚΡΙΤΙΚΗ, Αθήνα 2004.
- Σκούντζος, Θ.: Περιφερειακή Οικονομική Ανάλυση και Πολιτική, εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, Αθήνα 1993.

Stilwell, Fr.: Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, Αθήνα.

Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006 – Ελλάδα (αναθεωρημένο 2004), ηλεκτρονική έκδοση (www.hellaskps.gr.)

Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών – Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Α.Ε. Ευρετήριο Όρων του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, ηλεκτρονική έκδοση (www.hellaskps.gr.)

Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών – Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ Έκθεση Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, ανάδοχος: κοινοπραξία των εταιρειών REMACO και EUROTECH.

Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών – Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ Έκθεση Αξιολόγηση Α' Απολογισμού ΚΠΣ 2000 – 2006, ανάδοχος: κοινοπραξία των εταιρειών REMACO και EUROTECH.

Φάκελος 8^{ης} Επιτροπής Παρακολούθησης Γ' ΚΠΣ: Υλοποίηση του ΚΠΣ 2000-2006/ Εξέλιξη της πορείας του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 2000-2006, Χρηματοδοτικοί πίνακες πορείας του ΚΠΣ 2000-2006, Δεκέμβριος 2005.

Ψυχάρης, Γ.: Τα Περιφερειακά Πρόγραμμα των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, Επιστημονικές Μελέτες προς Τιμήν του Καθ. Ν. Κόνσολα, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα 2005.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΟΜΕΑΚΟ ΣΚΕΛΟΣ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ

Επιχειρησιακά Προγράμματα: στόχοι και αναμενόμενα αποτελέσματα

Ε.Π. 'Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση'

Το ΕΠΕΑΕΚ περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη δέσμη συνεκτικών μέτρων και ενεργειών με απώτερο στόχο τη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος και των υπηρεσιών που αυτό προσφέρει, ώστε να ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες ανοίγοντας διαύλους επικοινωνίας και σύνδεσης με την αγορά εργασίας.

Οι στόχοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος εκφράζονται με τους τέσσερις βασικούς άξονες που συνδέονται με τα πεδία πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και προωθούν παρεμβάσεις σχετικές με την

- Την προώθηση της ισότητας ευκαιριών στην αγορά εργασίας (Άξονας 1: απευθύνεται σε άτομα που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό).
- Την προώθηση και βελτίωση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης στα πλαίσια της δια βίου εκπαίδευσης (Άξονας 2).
- Την ανάπτυξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας και προσαρμοστικότητας των νέων (Άξονας 3).
- Την βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας (Άξονας 4).

Οι άξονες αυτοί υποστηρίζονται από δυο ακόμη άξονες που αφορούν παρεμβάσεις σε υποδομές και εξοπλισμό (Άξονας 5: συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ) και ενέργειες υποστήριξης του προγράμματος (Άξονας 6).

Επιλεγμένοι ασικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- 30.000 ενήλικες θα επωφεληθούν από προγράμματα επιμόρφωσης
- 70.000 ωφελούμενοι μαθητές με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες
- 7.000 εκπαιδευτικοί θα επιμορφωθούν σε προγράμματα ειδικής αγωγής
- 250.000 μαθητές θα συμμετάσχουν σε προγράμματα Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης
- 260.000 εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας ,δευτεροβάθμιας και της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης θα συμμετάσχουν σε προγράμματα επιμόρφωσης.
- 35.000 σπουδαστές και φοιτητές θα επωφεληθούν από προγράμματα επιχειρηματικότητας και καινοτόμων εφαρμογών στην επαγγελματική εκπαίδευση και αρχική επαγγελματική κατάρτιση.
- 700 παρεμβατικά προγράμματα για προώθηση της ισότητας των φύλων
- Εκπαιδευτικός εξοπλισμός ανώτατης εκπαίδευσης (32 Πανεπιστήμια και ΤΕΙ)
- Εξοπλισμός 34 Κεντρικών Βιβλιοθηκών Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Δημιουργία 1.700 εργαστηρίων και εποπτικών μέσων στην Α'θμια και Β'θμια εκπαίδευση

Ε.Π. 'Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση'

Στρατηγικοί Στόχοι

Κυρίαρχος στόχος του Ε.Π. "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση" 2000-2006 είναι η προώθηση της απασχόλησης και η άμβλυνση των προβλημάτων της αγοράς εργασίας, προς την κατεύθυνση της πρόληψης της ανεργίας, της αύξησης της συμμετοχής των γυναικών και των μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας με παράλληλη μείωση

της ανεργίας ορισμένων ομάδων του εργατικού δυναμικού, οι οποίες συντελούν κατά μεγάλο βαθμό στη διαμόρφωση της συνολικής ανεργίας της Χώρας. Τον παραπάνω στόχο εξυπηρετούν οι γενικοί (στρατηγικοί) στόχοι, οι οποίοι αναφέρονται στα εξής:

Πρόληψη της ανεργίας μέσω της εξατομικευμένης προσέγγισης και βελτίωση της ικανότητας ένταξης στην αγορά εργασίας.

Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας

Ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων.

Προώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας.

Ενίσχυση και αναβάθμιση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των πολιτικών και των παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας.

Βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Οι παραπάνω στόχοι εξειδικεύονται στους 6 Άξονες Προτεραιότητας και στα 18 Μέτρα του Προγράμματος.

Επιλεγμένοι αστικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- Λειτουργία 119 δομών απασχόλησης (80 Κέντρων Προώθησης στην Απασχόληση και 39 Τοπικών Υπηρεσιών Απασχόλησης) που θα προσφέρουν εξατομικευμένες υπηρεσίες στο σύνολο των αναζητούντων εργασία.
- Προσφορά στο σύνολο των εγγεγραμμένων ανέργων (100%) μίας ευκαιρίας για κατάρτιση ή για απασχόληση μέσα από τη διαδικασία εξατομικευμένης προσέγγισης (από το δίκτυο των ΚΠΑ/ ΔΥΑ) μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου. Το αντίστοιχο ποσοστό για τα άτομα ευπαθών κοινωνικά ομάδων διαμορφώνεται σε 85% για το 2006.
- Προώθηση ενεργητικών μέτρων για την απασχόληση στο 8-10% των εγγεγραμμένων ανέργων
- Εξυπηρέτηση 40.000 ατόμων ευπαθών ομάδων από ειδικές δομές (Κέντρα Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών – ΚΕΣΥΥ)
- Παροχή κατάρτισης ή τοποθέτηση σε θέσεις εργασίας 35.000 ατόμων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό μέχρι το τέλος του Επ. Προγράμματος.
- Πιστοποίηση 10.000 εκπαιδευτών συνεχιζόμενης κατάρτισης
- Συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης 20.000 εργαζόμενων σε ΜΜΕ
- Δημιουργία 40.000 νέων επιχειρήσεων
- Συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης 45.000 αυτοαπασχολούμενων
- Συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης 100.000 δημόσιων υπαλλήλων
- Θετικές δράσεις υπέρ του 5-7% του συνόλου των ανέργων γυναικών
- Λειτουργία 400 δομών προώθησης ίσων ευκαιριών (βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών – ΚΔΑΠ και για άτομα με ειδικές αναπηρίες – ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ καθώς και Κέντρα Κοινωνικής Μέριμνας).

Ε.Π. 'Οδικόι Άξονες - Λιμένες - Αστική Ανάπτυξη'

Στρατηγικοί Στόχοι

Οι στρατηγικοί στόχοι του Ε.Π. ΟΑΛΑΑ περιλαμβάνουν την ολοκληρωμένη ανάπτυξη και βελτίωση της βασικής υποδομής μεταφορών (οδικών και θαλάσσιων) όλης της χώρας, την αστική ανάπτυξη σε μεγάλες πόλεις της χώρας και την βελτίωση της Οδικής Ασφάλειας.

Πιο συγκεκριμένα:

Οι ειδικοί στόχοι στον τομέα των οδικών μεταφορών είναι:

- Η βελτίωση των στρατηγικών συνδέσεων της χώρας με άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε., καθώς και με την υπόλοιπη Ευρώπη, μέσω της βελτίωσης των κύριων οδικών αξόνων, κυρίως του άξονα Πάτρα – Αθήνα – Θεσσαλονίκη - Εύζωνοι (ΠΑΘΕ) και της Εγνατίας Οδού, που έχουν ενταχθεί στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Δρόμων (Trans-European Transport Network) και στους Πανευρωπαϊκούς Διαδρόμους (Pan-European Corridors).
- Η αποτελεσματική αντιμετώπιση της αναμενόμενης κίνησης επιβατών και εμπορευμάτων μεταξύ των μεγάλων αστικών κέντρων της Ελλάδας – Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα – κυρίως μέσω της ολοκλήρωσης λειτουργικών τμημάτων των αυτοκινητοδρόμων ΠΑΘΕ και Εγνατίας καθώς και των διασυνδέσεών τους με κεντρικούς λιμένες και αερολιμένες.
- Η προώθηση ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας, ιδιαίτερα μέσω βελτίωσης της πρόσβασης σε περιοχές που δεν εξυπηρετούνται από τους άξονες της Εγνατίας Οδού και του ΠΑΘΕ, καθώς και η βελτίωση των οδικών μεταφορών και της επικοινωνίας στο εσωτερικό μεγάλων νησιών.
- Οι ειδικοί στόχοι στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών είναι:
- Η συμβολή στην επίτευξη ενός δικτύου λιμένων που θα συμβάλει στην ισόρροπη ανάπτυξη των νησιωτικών περιφερειών, καθώς και άλλων ηπειρωτικών περιφερειών της χώρας.
- Η βελτίωση της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας στη βάση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης που ξεκίνησε με το Β'ΚΠΣ.
- Οι ειδικοί στόχοι στον τομέα της αστικής ανάπτυξης είναι:
- Η ολοκλήρωση των έργων του Β'ΚΠΣ και η περαιτέρω συνέχιση της επιτυχούς επέκτασης του Μετρό της Αθήνας που ξεκίνησε στο Β'ΚΠΣ, καθώς και η προώθηση των ενεργειών για την κατασκευή του Μετρό Θεσσαλονίκης, που είναι παρεμβάσεις οι οποίες θα συνεισφέρουν στην αποσυμφόρηση, τη μείωση της ρύπανσης και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής της πόλης.
- Οι ειδικοί στόχοι στον τομέα της Οδικής Ασφάλειας είναι:
- Η βελτίωση της οδικής ασφάλειας στο υπεραστικό οδικό δίκτυο μέσω βελτιώσεων των τεχνικών χαρακτηριστικών, επαρκούς και αποτελεσματικής αστυνόμευσης, καθώς και με τη χρήση ηλεκτρονικών συστημάτων ενημέρωσης / προειδοποίησης των χρηστών του δικτύου.
- Ο εφοδιασμός με τον κατάλληλο εξοπλισμό και η σύγχρονη οργάνωση των αρμόδιων αρχών και φορέων, για την αντιμετώπιση των ατυχημάτων (κυρίως οδικών), την αστυνόμευση των αυτοκινητοδρόμων και την ενημέρωση των χρηστών των δικτύων

Επιλεγμένοι ασικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του ΕΠ ΟΑΛΑΑ είναι τα ακόλουθα :

- Κατασκευή, αναβάθμιση - ολοκλήρωση 388 χλμ. αυτοκινητοδρόμων Α' Προτεραιότητας (που περιλαμβάνουν τμήματα του ΠΑΘΕ, της Εγνατίας Οδού, του Περιφερειακού Δακτυλίου της Αττικής και τη Ζεύξη Ρίου - Αντιρρίου).
- Κατασκευή, αναβάθμιση - ολοκλήρωση 98 χλμ. αυτοκινητοδρόμων Β' Προτεραιότητας (που περιλαμβάνουν τμήματα του Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης, των κάθετων αξόνων Εγνατίας Οδού, της Ιόνιας οδού καθώς και νησιωτικών οδικών αξόνων)
- Κατασκευή νέων γραμμών του μετρό Αθηνών συνολικού μήκους περίπου 13 χλμ., 10 νέων σταθμών μετρό και 7 σταθμών μετεπιβίβασης, καθώς και η αγορά 17 συρμών.
- Παρεμβάσεις για την αναβάθμιση και ανάπτυξη σε τουλάχιστον 6 λιμάνια της χώρας.
- Επέκταση του Εθνικού Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κυκλοφορίας Πλοίων (VTMIS), για να καλύψει τμήμα του Αιγαίου Πελάγους.

- Προμήθειες: ελικοπτέρου πολλαπλών ρόλων, πλοίων καταπολέμησης της θαλάσσιας ρύπανσης, πυροσβεστικών πλοίων.

Ε.Π. 'Σιδηρόδρομοι - Αερολιμένες - Αστικές Συγκοινωνίες'

Στρατηγικοί Στόχοι

Σιδηρόδρομοι: Η στρατηγική ανάπτυξης των σιδηροδρομικών μεταφορών περιλαμβάνει ως μέσα για την υλοποίηση της το Ταμείο Συνοχής, τα ΠΕΠ και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Βασικό στοιχείο της στρατηγικής αυτής είναι η ολοκλήρωση του σιδηροδρομικού άξονα Πάτρας – Αθήνας – Θεσ/νίκης – Ειδομένης - Προμαχώνα της χώρας και η σύνδεση του με τους βασικότερους λιμένες της χώρας (Πάτρα, Πειραιάς, Θεσσαλονίκη) και το σιδηροδρομικό δίκτυο της υπόλοιπης Ευρώπης.

Στόχος του ΕΠ ΣΑΑΣ, είναι αφενός ο εκσυγχρονισμός του ΟΣΕ και η μετεξέλιξή του σε μία σύγχρονη και βιώσιμη επιχείρηση ικανή να ανταποκριθεί στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον της αγοράς των μεταφορών και αφετέρου ο εκσυγχρονισμός τμημάτων του σιδηροδρομικού άξονα Αθήνα – Θεσσαλονίκη - Ειδομένη σε άξονα υψηλών ταχυτήτων.

Αστικές Συγκοινωνίες:

- Η ανάπτυξη του προαστιακού σιδηροδρόμου στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας.
- Η ενίσχυση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς μέσω του ανασχεδιασμού του δικτύου των αστικών μεταφορών και της υλοποίησης των σχετικών υποδομών. Ο ανασχεδιασμός στοχεύει στην διασφάλιση της διαλειτουργικότητας και στην ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορών στον αστικό χώρο.

Αεροπορικές μεταφορές: Η βελτίωση της σύνδεσης της χώρας με άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε και με την υπόλοιπη Ευρώπη μέσω της αναβάθμισης επιλεγμένων αεροδρομίων πρωταρχικής σημασίας:

- του αεροδρομίου Θεσσαλονίκης «Μακεδονία»
- του αεροδρομίου Ηρακλείου.

Επιλεγμένοι Βασικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- 105 νέοι Σταθμοί για κρατήσεις εισιτηρίων μέσω MIS.
- Ολοκλήρωση κατασκευής 369 Km διπλής σηματοδοτούμενης, ηλεκτροκινούμενης και τηλεδιοικούμενης σιδηροδρομικής γραμμής.
- Κατασκευή 32 Km διπλής σηματοδοτούμενης, ηλεκτροκινούμενης και τηλεδιοικούμενης σιδηροδρομικής γραμμής (προαστιακός σιδηρόδρομος).
- Κατασκευή του Σιδηροδρομικού Κέντρου Αχαρνών
- 24 Km γραμμής TPAM
- Αναβάθμιση 22 σταθμών ΗΣΑΠ
- 600 νέα λεωφορεία ΟΑΣΑ

Ε.Π. 'Ανταγωνιστικότητα'

Στρατηγικοί Στόχοι

Για την επίτευξη του στρατηγικού στόχου του ΕΠΑΝ, που είναι η σύγκλιση της ανταγωνιστικότητας με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, τίθεται μία σειρά από ειδικούς στόχους που είναι οι εξής:

- Ενίσχυση των ανταγωνιστικών ικανοτήτων των ήδη υφιστάμενων επιχειρήσεων και δημιουργία νέων που θα αξιοποιούν την καινοτομία και θα κάνουν χρήση νέων τεχνολογιών
- Στο πλαίσιο της Έρευνας και Τεχνολογίας, στόχος είναι η ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και η ενίσχυση του σχηματισμού νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων με βάση συνεκτικά τεχνικοοικονομικά δίκτυα.
- Η ανασυγκρότηση και ο εμπλουτισμός των τουριστικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η Ελλάδα, οικοδομώντας παράλληλα και νέα πλεονεκτήματα
- Βελτίωση της συνεισφοράς της ενέργειας και των φυσικών πόρων ως εργαλεία αύξησης της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας με ταυτόχρονο σεβασμό των περιβαλλοντικών δεσμεύσεων της χώρας.

Επιλεγμένοι ασικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, κάμπινγκ, ενοικιαζόμενων επιπλωμένων δωματίων και διαμερισμάτων (5.000 ενισχυόμενες επιχειρήσεις)
- Επιχορήγηση 68 επιχειρήσεων μεταποίησης στα πλαίσια του Αναπτυξιακού Νόμου
- Ενίσχυση 80 επενδυτικών προτάσεων (έως 1.500.000 ευρώ) υφιστάμενων επιχειρήσεων
- Δημιουργία 2.400 νέων επιχειρήσεων από τις δράσεις ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητας
- 200 χρηματοδοτούμενα έργα Α' φάσης για την δημιουργία εταιριών spin off
- 310 χρηματοδοτούμενα έργα βιομηχανικής έρευνας και τεχνολογίας (ΠΙABET)
- χρηματοδοτούμενα έργα διακρατικών συνεργασιών στην Ε&Τ
- Ίδρυση και εγκατάσταση του Διαχειριστή Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας
- Κατασκευή 305 Km δικτύου Φυσικού Αερίου μέσης και χαμηλής πίεσης σε νέες πόλεις
- 300 χρηματοδοτούμενα έργα ενίσχυσης ερευνητικού δυναμικού.

Ε.Π. 'Αγροτική Ανάπτυξη - Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου'

Στρατηγικοί Στόχοι

Οι γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι του Ε.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση Υπαίθρου» για την περίοδο 2000-2006 είναι οι ακόλουθοι:

Πρώτος γενικός στόχος είναι «η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας ενόψει των προκλήσεων ενός συνεχώς ανταγωνιστικότερου διεθνούς περιβάλλοντος». Στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται η βελτίωση των συνθηκών ανταγωνισμού των προϊόντων της πρωτογενούς και μεταποιημένης ελληνικής γεωργικής παραγωγής, έτσι ώστε αυτή να αντεπεξέλθει στις πιέσεις από την πιθανή διεύρυνση της εισαγωγικής διείσδυσης και να διευρύνει τις εξαγωγικές της επιδόσεις.

Δεύτερος γενικός στόχος είναι «η βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου για να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και η ελκυστικότητά της και να αποκατασταθεί η κοινωνική και οικονομική της λειτουργία». Με το στόχο αυτό επιδιώκεται η αναβίωση φθινουσών περιοχών των οποίων η τοπική οικονομία εξαρτάται άμεσα από τον πρωτογενή τομέα. Ειδικότερα επιδιώκεται η ενσωμάτωση των περιοχών αυτών σε μια ολοκληρωμένη προσπάθεια δημιουργίας μιας ζωντανής και εξελισσόμενης υπαίθρου με προοπτικές ανάπτυξης, μέσω της δημιουργίας συνθηκών και προϋποθέσεων για την αναστροφή των δυσμενών δημογραφικών εξελίξεων, της προώθησης ευκαιριών πολυαπασχόλησης, της διασφάλισης συνθηκών ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων

και της αξιοποίησης των φυσικών πόρων με ρυθμούς που θα επιτρέπουν τη διατήρηση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Τρίτος γενικός στόχος είναι «η διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων της υπαίθρου». Με το στόχο αυτό επιδιώκεται η ανάπτυξη κατάλληλων υποδομών άρσης της απομόνωσης σε συνδυασμό και με άλλα προγράμματα πολιτικής προστασίας –όπως η αντιμετώπιση πυρκαγιών και λοιπών φυσικών καταστροφών- ώστε να βελτιωθεί η ελκυστικότητα του αγροτικού χώρου. Η αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών για τον κάτοικο των αγροτικών περιοχών εκτιμάται ότι θα συμβάλει αποφασιστικά στην αναστροφή των παρατηρούμενων τάσεων εγκατάλειψης της υπαίθρου.

Η στρατηγική για την επίτευξη των παραπάνω γενικών στόχων εξειδικεύεται σε 8 Άξονες Προτεραιότητας και 35 Μέτρα.

Επιλεγμένοι ασικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- Ενίσχυση επενδύσεων σε 13.100 γεωργικές εκμεταλλεύσεις, που αντιστοιχούν στο 5,2% των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της επικράτειας που πληρούν τις προϋποθέσεις ενίσχυσης του προγράμματος.
- Αύξηση του οικογενειακού γεωργικού εισοδήματος κατά 24% ανά οικογενειακή ΜΑΕ.
- Ενίσχυση 1.100 επενδυτικών σχεδίων μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων του πρωτογενούς τομέα συμπεριλαμβανόμενης της μεταποίησης και εμπορίας δασοκομικών προϊόντων.
- Δημιουργία 3.800 νέων θέσεων απασχόλησης στον τομέα εμπορίας και μεταποίησης προϊόντων του πρωτογενούς τομέα συμπεριλαμβανόμενης της μεταποίησης και εμπορίας δασοκομικών προϊόντων.
- Συμμετοχή κατά 29% στο πάγιο κεφάλαιο που θα δημιουργηθεί στον κλάδο της αγραβιομηχανίας.
- Ενίσχυση 20.300 νέων γεωργών, που αντιστοιχούν στο 9% του συνόλου των απασχολούμενων στη γεωργία με ηλικία μεγαλύτερη των 45 ετών.
- Βελτίωση του 20% των υφιστάμενων δομών γεωργικής εκπαίδευσης.
- Αύξηση των εξαγωγών του τομέα κατά 5%.
- Βελτίωση της γαλακτοπαραγωγικής ικανότητας των αιγοπροβάτων που εντάσσονται σε προγράμματα στήριξης της κτηνοτροφίας και βελτίωσης του ζωικού αναπαραγωγικού κεφαλαίου κατά 5% και αντίστοιχα των αγελάδων κατά 10%.
- Άνω του 20% μείωση του κόστους φυτοπροστασίας στους εντασσόμενους στο πρόγραμμα αγρούς.
- Αύξηση της αποθηκευτικής ικανότητας νερού σε $8 \times 10^6 \text{ m}^3$.
- Βελτίωση των συνθηκών άρδευσης σε 10.000 εκτάρια.
- Υλοποίηση 40 Προγραμμάτων Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου με παρεμβάσεις που απευθύνονται σε περίπου 800.000 κατοίκους ορεινών, μειονεκτικών και νησιωτικών περιοχών.

Ε.Π. 'Αλιεία'

Στρατηγικοί Στόχοι

Οι γενικοί στόχοι της πολιτικής για τον αλιευτικό τομέα κατά την παρούσα προγραμματική περίοδο είναι οι ακόλουθοι:

- Η επίτευξη κατά βιώσιμο τρόπο ισορροπίας μεταξύ των αλιευτικών πόρων και της εκμετάλλευσής τους

- Η εφαρμογή των αρχών υπεύθυνης αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και η συμβολή στην ανάπτυξη βιώσιμων από οικονομικής απόψεως επιχειρήσεων στον τομέα.
- Η βελτίωση της ποιότητας του εφοδιασμού της αγοράς και η αξιοποίηση των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- Η συμβολή στην τοπική ανάπτυξη, ιδίως περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία.
- Η ορθολογική εκμετάλλευση των εσωτερικών υδάτινων πόρων, στα πλαίσια της αειφορίας.
- Η προώθηση ίσων ευκαιριών για εργασία .

Οι προαναφερόμενοι γενικοί στόχοι εξειδικεύονται ανά κλάδο ως εξής:

Θαλάσσια αλιεία:

- Προστασία των αλιευτικών πόρων.
- Αναδιάρθρωση του αλιευτικού στόλου.
- Βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης.
- Στήριξη του αλιευτικού κόσμου για επαγγελματικό επαναπροσανατολισμό.
- Υδατοκαλλιέργεια
- Αναβάθμιση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων.
- Εκσυγχρονισμός – αναδιοργάνωση των επιχειρήσεων του Τομέα.
- Εκσυγχρονισμός του συστήματος παρακολούθησης και καταγραφής στοιχείων, παραγωγής, εμπορίας και απασχόλησης.
- Αύξηση παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας.
- Βελτίωση των συνθηκών αλιείας σε ιχθυοτροφικές εκμεταλλεύσεις των εσωτερικών υδάτων.
- Προστασία του περιβάλλοντος με διασφάλιση αειφορικών προσεγγίσεων.
- Διερεύνηση των αγορών διάθεσης προϊόντων υδατοκαλλιέργειας και εξεύρεση νέων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του καταναλωτικού κοινού.
- Μεταποίηση - Εμπορία
- Προσανατολισμός της βιομηχανίας σε προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας.
- Αύξηση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων μεταποίησης & εμπορίας και της εξαγωγικότητας των προϊόντων τους.
- Διεύρυνση της γεωγραφικής βάσης των δραστηριοτήτων του κλάδου.
- Υποστήριξη του κλάδου με κατάλληλες υποστηρικτικές υποδομές και υπηρεσίες.
- Βελτίωση της συμβολής του κλάδου στη διατήρηση και αύξηση της απασχόλησης καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος.

Επιλεγμένοι αλιευτικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- Μείωση της χωρητικότητας μέχρι 19.000 GT κατ' εκτίμηση που αντιπροσωπεύει ποσοστό 17,88% περίπου της συνολικής χωρητικότητας του αλιευτικού στόλου (κατάσταση 1/1/1999).
- Μείωση της ισχύος του αλιευτικού στόλου μέχρι 104.000 KW, ποσοστό 16,08% περίπου επί της συνολικής ισχύος του αλιευτικού στόλου (κατάσταση 1/1/1999).
- Κατασκευή σκαφών συνολικής χωρητικότητας 800 GT και/ή ισχύος 8.300 KW, δείκτες που αντιπροσωπεύουν ποσοστιαία, ως προς τη χωρητικότητα και την ισχύ, το 0,76% περίπου και 1,28% αντίστοιχα της συνολικής αλιευτικής ικανότητας του στόλου της χώρας.

- Εκσυγχρονισμός σκαφών συνολικής χωρητικότητας 20.100 GT και/ή συνολικής ισχύος 77.000 KW, δείκτες που αντιπροσωπεύουν ποσοστιαία, ως προς τη χωρητικότητα και την ισχύ το 19,10 % και 11,90 % αντίστοιχα της συνολικής αλιευτικής ικανότητας του στόλου της χώρας μας.
- Αύξηση των ικανοτήτων της παραγωγής υδατοκαλλιέργειας με αύξηση δυναμικότητας σε θαλασσινά είδη ψαριών κατά 10.000 τόνους, σε είδη γλυκού νερού κατά 1.750 τόνους, σε οστρακοκαλλιέργειες κατά 3.450 τόνους και σε ιχθύδια θαλασσινών ψαριών κατά 50 εκατομμύρια.
- Αύξηση της δυναμικότητας στη μεταποίηση και εμπορία αλιευτικών προϊόντων σε νωπά ή ψυγμένα προϊόντα κατά 600 τόνους, σε κονσερβοποιημένα ή ημισυντηρημένα προϊόντα κατά 200 τόνους, σε κατεψυγμένα προϊόντα ή προϊόντα βαθιάς ψύξης κατά 11.000 τόνους και σε άλλα μεταποιημένα προϊόντα κατά 2.500 τόνους.
- Αύξηση της παραγωγής μεταποιημένων προϊόντων κατά 11.000 τόνους / έτος.

Ε.Π. 'Πολιτισμός'

Στρατηγικοί Στόχοι

- Ισόρροπη διαρθρωτική παρέμβαση στους τομείς της πολιτιστικής κληρονομιάς και του σύγχρονου πολιτισμού.
- Άρση περιφερειακών ανισοτήτων όσον αφορά την προσφορά και ζήτηση πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών, λαμβανομένων υπόψη και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και αναγκών κάθε περιφέρειας.

Το ΕΠ Πολιτισμός διαρθρώνεται σε τρεις άξονες προτεραιότητας:

Προτεραιότητα1: Προστασία και ανάδειξη Πολιτιστικής κληρονομιάς

Στόχος της προτεραιότητας αυτής είναι η αναβάθμιση της υποδομής των Μουσείων και η βελτίωση των προσφερομένων από αυτά υπηρεσιών, καθώς και η προστασία και ανάδειξη Μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων.

Προτεραιότητα 2: Ανάπτυξη Σύγχρονου Πολιτισμού

Στόχος της προτεραιότητας αυτής είναι η ενίσχυση των υποδομών του Σύγχρονου Πολιτισμού και η ανάπτυξη και προώθηση μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων.

Προτεραιότητα 3: Τεχνική Βοήθεια

Η προτεραιότητα αυτή αποσκοπεί στην αποτελεσματική οργάνωση και λειτουργία των δομών και υπηρεσιών που έχουν ως στόχο τον σχεδιασμό, την υλοποίηση, την χρηματοοικονομική διαχείριση, τον έλεγχο και αξιολόγηση των δράσεων του προγράμματος και του τομέα του Πολιτισμού γενικότερα.

Επιλεγμένοι Βασικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- Επιφάνεια υφιστάμενων Μουσείων που εκσυγχρονίζονται ή νέων Μουσείων που κατασκευάζονται: 90.000m²
- Επιφάνεια υφιστάμενων πολιτιστικών κτιρίων που εκσυγχρονίζονται ή νέων που κατασκευάζονται: 40.000 m²
- Ολοκλήρωση Συνεδριακού και Πολιτιστικού Κέντρου Θεσσαλονίκης, νέα κτίρια συνολικού εμβαδού 9.000m²

Ε.Π. 'Περιβάλλον'

Στρατηγικοί Στόχοι

Το ΕΠΠΕΡ λειτουργεί συμπληρωματικά με τις υπόλοιπες περιβαλλοντικές παρεμβάσεις στα άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Σύμφωνα με τον αρχικό του προγραμματισμό, το ΕΠΠΕΡ δεν περιελάμβανε μεγάλα έργα υποδομών περιβαλλοντικού χαρακτήρα όπως οι εγκαταστάσεις διαχείρισης αστικών λυμάτων, απορριμμάτων και ύδρευσης, έργα τα οποία χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής και τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ). Σύμφωνα πάντως με τις προοπτικές που παρουσιάζονται με την τροποποίηση του Προγράμματος είναι ενδεχόμενο να χρηματοδοτηθούν και τέτοια έργα προτεραιότητας.

Στο ΕΠΠΕΡ προτεραιότητα έχουν:

- Δράσεις μέγιστης εθνικής σημασίας για την ποιότητα ζωής, όπως η παρακολούθηση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού και ακουστικού περιβάλλοντος και η διαχείριση των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων.
- Δράσεις που απαιτούν, για την υλοποίησή τους, τεχνογνωσία, η οποία δεν υφίσταται σε περιφερειακό ή άλλο τομεακό επίπεδο.
- Δράσεις και παρεμβάσεις εθνικού χαρακτήρα, που απαιτούν υποδομές εθνικού επιπέδου, όπως το Δίκτυο Παρακολούθησης της Ποιότητας των Νερών και το Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος.
- Δράσεις και παρεμβάσεις διαπεριφερειακού χαρακτήρα, όπως ολοκληρωμένες δράσεις για τις περιοχές του Δικτύου Φύση 2000 (NATURA 2000).
- Δράσεις και παρεμβάσεις σε εφαρμογή Κοινοτικών Οδηγιών και Διεθνών Συμβάσεων και Συνθηκών.
- Δράσεις αστικών αναπλάσεων εθνικής κλίμακας και προτεραιότητας ή καινοτόμου χαρακτήρα, όπως η ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας, παρεμβάσεις στη Θεσσαλονίκη και άλλες μεγάλες πόλεις και η προστασία, ανάδειξη και διατήρηση παραδοσιακών οικισμών.
- Δράσεις που αφορούν ειδικά προγράμματα, με ιδιαίτερες περιβαλλοντικές και τεχνογνωσιακές απαιτήσεις, όπως αυτά της αντιμετώπισης των βιομηχανικών ατυχημάτων μεγάλης έκτασης και της παρακολούθησης των παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.
- Δράσεις αντιπλημμυρικής προστασίας.
- Έργα προστασίας και αναβάθμισης εδαφικών και υδατικών πόρων.
- Προώθηση εθνικού σχεδιασμού για τη διαχείριση ειδικών (τοξικών) αποβλήτων.
- Δράσεις περιφερειακού χαρακτήρα προσαρμογής της χώρας στην κοινοτική νομοθεσία στους τομείς των αστικών λυμάτων και των αστικών στερεών απορριμμάτων.
- Επιλεγμένοι Βασικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- Βελτίωση του πρωτεύοντος συστήματος ύδρευσης σε περιοχές με συνολικό πληθυσμό 150.000 κατοίκους
- Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας για την εφαρμογή της Οδηγίας-Πλαίσιο για τα νερά κατά 50%
- Αποκατάσταση 132 στρεμμάτων ρυπασμένων χώρων από επικίνδυνα απόβλητα
- Αποκαταστάσεις χωματερών που αφορούν το 56% του πληθυσμού
- Έλεγχος – επιτήρηση του 90% του θαλασσίου περιβάλλοντος στο σύνολο της επικράτειας (συνυπολογιζόμενων αντίστοιχων δράσεων του ΟΑΛΑΑ)
- Κάλυψη του 70% του πληθυσμού από Σχέδια Έκτακτης Ανάγκης για την αντιμετώπιση Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης
- Κάλυψη του 100% των υποχρεώσεων που απορρέουν από την Κοινοτική Νομοθεσία όσον αφορά την ποιότητα της ατμόσφαιρας
- Λειτουργία μηχανισμού ελέγχου και εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Δημιουργία ειδικής Υπηρεσίας (INSPECTORATE)

- Εκπόνηση χωροταξικών-πολεοδομικών μελετών σε 30 Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Εκπόνηση 5 Χωροταξικών Σχεδίων Εθνικού επιπέδου
- 45 παρεμβάσεις για τη βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη
- Σχεδιασμός και οργάνωση της λειτουργίας των Φορέων Διαχείρισης 25 προστατευόμενων περιοχών

Ε.Π. 'Υγεία - Πρόνοια'

Στρατηγικοί Στόχοι

Οι βασικοί στόχοι του Προγράμματος αφορούν:

- Στον Τομέα της Υγείας την αναβάθμιση της Δημόσιας Υγείας και βελτίωση της Υγείας και της Κοινωνικής Προστασίας μέσω : Ανάπτυξης Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, εκσυγχρονισμού των νοσοκομείων, σχεδιασμού και ανάπτυξης νέων υπηρεσιών, δημιουργίας ολοκληρωμένων συστημάτων κατά Περιφέρεια, εισαγωγής σύγχρονων μορφών διοίκησης και οικονομικής διαχείρισης, άσκησης αποτελεσματικού ελέγχου στην παροχή υπηρεσιών υγείας.
- Στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας την ολοκλήρωση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης, δηλαδή την αποασυλοποίηση του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού χρόνιων ψυχικά ασθενών που σήμερα διαβιούν σε κλειστές δομές, την ανάπτυξη ανοιχτών δομών πρόληψης και θεραπείας και την υλοποίηση ενεργειών κοινωνικής και οικονομικής επανένταξης των ψυχικά ασθενών.
- Στον Τομέα της Πρόνοιας τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας των φορέων που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και την πρόληψη της περιθωριοποίησης και του κοινωνικού αποκλεισμού ατόμων και ομάδων του πληθυσμού, μέσω: της υιοθέτησης υπηρεσιών ανοιχτής φροντίδας αφενός με την ενίσχυση μορφών αυτόνομης ή ημιαυτόνομης διαβίωσης για άτομα με ειδικές ανάγκες και αφετέρου με τη δημιουργία διαβίωσης ενός ανοιχτού κοινοτικού δικτύου πρόληψης, συμβουλευτικής και παραπομπών.
- Στον Τομέα του Ανθρώπινου Δυναμικού την ανάπτυξη δράσεων δια βίου κατάρτισης με στόχο τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε όλους τους τομείς υγείας και πρόνοιας και για όλες τις ειδικότητες εργαζομένων ή νεοπροσλαμβανομένων.

Το Ε.Π. διαρθρώνεται από 4 Άξονες Προτεραιότητας: 3 για κάθε Τομέα Παρέμβασης και έναν οριζόντιο για το ανθρώπινο δυναμικό των παραπάνω τομέων. Εξειδικεύεται δε μέσω 11 Μέτρων και ενός Μέτρου της Τεχνικής Βοήθειας.

Επιλεγμένοι ασικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- Δημιουργία 10 Δομών Αστικών Κέντρων Υγείας με πληθυσμιακή αντιστοιχία 100.000 κατοίκους ανά κέντρο.
- Ανακαίνιση και εκσυγχρονισμός (αναβάθμιση) του 15% των γενικών κλινών Αθήνας και Θεσσαλονίκης.
- Αύξηση κατά 9% των ειδικών κλινών και ποιοτική και λειτουργική αναβάθμιση του 15% των υπαρχουσών ειδικών κλινών.
- Τεχνολογικός και λειτουργικός εκσυγχρονισμός του 10% των εργαστηριακών υποδομών.
- Λειτουργική και τεχνολογική αναβάθμιση του 10% περίπου των υφιστάμενων χειρουργείων.

- Προώθηση της αποασυλοποίησης των ψυχικά ασθενών (αποασυλοποίηση του 50% των χρόνιων ασθενών με αντίστοιχη μείωση των κλινών των ψυχιατρικών νοσοκομείων).
- Αναμόρφωση του συνόλου των κλινών των μεγάλων ψυχιατρικών νοσοκομείων που θα συνεχίσουν να λειτουργούν.
- Δημιουργία 15-20 εξωνοσοκομειακών δομών πρόληψης ψυχικής υγείας (κάλυψη 20% του πληθυσμού).
- Δημιουργία 3.000 περίπου ενδιάμεσων θέσεων εργασίας κατά τη διάρκεια του προγράμματος.
- Κατάρτιση του συνόλου του προσωπικού το οποίο θα απασχοληθεί στις νέες δομές (κατάρτιση υπάρχοντος προσωπικού και του 100% του νεοπροσλαμβανόμενου προσωπικού).
- Παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών στο 2-3% του πληθυσμού των ειδικών ευπαθών ομάδων κατ' έτος στην κατεύθυνση της εξασφάλισης ίσων ευκαιριών και προώθησης στην απασχόληση.
- Μεταφορά σε ανοικτές δομές (αποϊδρυματοποίηση) του 8% των ατόμων που διαβιούν σε ιδρύματα.
- Συμμετοχή του 13% περίπου των εργαζομένων του τομέα υγείας και του 7% των εργαζομένων του τομέα πρόνοιας αντίστοιχα, σε προγράμματα κατάρτισης.

Ε.Π. 'Κοινωνία της Πληροφορίας'

Στρατηγικοί Στόχοι

Οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι του ΕΠ ΚτΠ για την περίοδο 2000-2006 είναι δύο:

Ο πρώτος γενικός στόχος «Εξυπηρέτηση του Πολίτη και Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής», αφορά τη βελτίωση της ποιότητας της καθημερινής ζωής μέσα από παρεμβάσεις σε κρίσιμους τομείς, όπως η Δημόσια Διοίκηση, η υγεία, οι μεταφορές και το περιβάλλον. Οι παρεμβάσεις αφορούν κυρίως την ένταξη ολοκληρωμένων συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών στη διαδικασία παραγωγής των παραπάνω τομέων, έτσι ώστε να συμβάλλουν στη βελτίωση των προσφερομένων υπηρεσιών.

Ο δεύτερος στόχος «Ανάπτυξη και Ανθρώπινο Δυναμικό», αφορά τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την ενίσχυση μιας διαδικασίας οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης όπου η τεχνολογία και η γνώση αποτελούν τον κύριο μοχλό αύξησης της παραγωγικότητας, της ανταγωνιστικότητας, των εισοδημάτων, της απασχόλησης και της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού. Ενέχει δράσεις για την ανάπτυξη των υποδομών τηλεπικοινωνιών, την ενίσχυση της οικονομίας και της απασχόλησης με την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, τη δημιουργία ενός συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης προσαρμοσμένου στις ανάγκες του 21ου αιώνα, και την προβολή του ελληνικού πολιτισμού.

Για την επίτευξη των δύο γενικών στόχων το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνία της Πληροφορίας (ΕΠΚτΠ) θέτει μία σειρά από ειδικούς στόχους:

- Παιδεία και πολιτισμός: Εξοπλισμός, δικτύωση, κατάρτιση εκπαιδευτικών και ψηφιακό περιεχόμενο για τη δημιουργία ενός εκπαιδευτικού συστήματος για τον 21ο αιώνα, χρήση νέων τεχνολογιών για τεκμηρίωση και προβολή του Ελληνικού πολιτισμού.
- Εξυπηρέτηση του πολίτη και βελτίωση της ποιότητας ζωής: χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) (Information and Communication Technologies (ICT)) για καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη σε κρίσιμους τομείς της Δημόσιας Διοίκησης, βελτίωση της ποιότητας ζωής με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών στην υγεία και την πρόνοια, στο περιβάλλον και στις μεταφορές. Καθώς και η ανάπτυξη εφαρμογών και υποδομών του Κτηματολογίου.

- Ανάπτυξη και απασχόληση στην ψηφιακή οικονομία: δημιουργία συνθηκών για τη μετάβαση στη «νέα οικονομία», με την προώθηση του ηλεκτρονικού επιχειρείν, της έρευνας και της διασύνδεσής της με την παραγωγή, της κατάρτισης στις νέες τεχνολογίες, της απασχόλησης και της τηλε-εργασίας την αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) από τις ΜΜΕ.
- Επικοινωνίες: στήριξη της διαδικασίας απελευθέρωσης της αγοράς, δράσεις ανάπτυξης της τηλεπικοινωνιακής υποδομής σε απομακρυσμένες περιοχές για παροχή προηγμένων υπηρεσιών σε χαμηλό κόστος και παροχή σημείων πρόσβασης σε αυτές για τους πολίτες.

Επιλεγμένοι ασικοί Δείκτες

Τα κύρια αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα:

- Κατάρτιση 10.000 ατόμων για την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων ΤΠΕ ("advanced ICT skills").
- Πιστοποίηση προσόντων 50.000 ατόμων σε βασικές δεξιότητες χρήσης Η/Υ.
- Αύξηση της αναλογίας χρηστών του διαδικτύου ανά 100 κατοίκους από 5 σε 40/100.
- 16 μαθητές ανά PC (από 51 στην έναρξη του προγράμματος).
- Εξοπλισμός και διασύνδεση με το δίκτυο του 100% των σχολείων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- Αύξηση των θέσεων απασχόλησης στον ευρύτερο τομέα της ΚτΠ κατά 80% (33.000 θέσεις απασχόλησης).
- 75.000 Η/Υ στη Δημόσια Διοίκηση.
- Εξοπλισμός με σύγχρονους Η/Υ του 100% των νοσοκομείων και των κέντρων υγείας.
- Αύξηση των ΜΜΕ που κάνουν εφαρμογή του ηλεκτρονικού επιχειρείν από 1% σε 15%
- Αριθμός Ηλεκτρονικά Παρεχόμενων υπηρεσιών στους Πολίτες: 10.
- Επικαιροποίηση 100% του βασικού χαρτογραφικού υποβάθρου για το σύνολο της χώρας (κλίμακα 1:5000).

Πρόοδος Δράσεων και Έργων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Η ανάλυση που ακολουθεί περιγράφει την οικονομική εξέλιξη και τις επιδράσεις του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 2000-2006, σύμφωνα με στοιχεία μέχρι 15 Νοεμβρίου 2005.

Στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση» υλοποιούνται οι παρακάτω δράσεις :

- Εφαρμογή 2.074 προγραμμάτων επιμόρφωσης ενηλίκων, στα οποία συμμετέχουν 31.407 ενήλικες εκ των οποίων οι 19.850 είναι γυναίκες.
- Στην Α'/θμια εκπαίδευση λειτουργεί το ολοήμερο σχολείο σε 4.105 δημοτικά και σε 1.785 νηπιαγωγεία.
- Στη Β'/θμια εκπαίδευση προωθούνται προγράμματα που έχουν σαν στόχο την συμμετοχή 242.000 μαθητών σε προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και εξοπλίστηκαν 1.743 εργαστήρια ενιαίου Λυκείου
- Στην Γ'/θμια εκπαίδευση 8.456 φοιτητές συμμετείχαν σε μαθήματα επιχειρηματικότητας και διατέθηκε συμπληρωματικός εξοπλισμός σε 18 Βιβλιοθήκες Ανώτατης Εκπαίδευσης και 19 Πανεπιστήμια και ΤΕΙ.

- Στον τομέα της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών παρακολούθησαν 42.869 εκπαιδευτικοί προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης, 38.088 εκπαιδευτικοί ταχύρρυθμης επιμόρφωσης και 4.162 εκπαιδευτικοί μέσης ή μακράς διάρκειας.

Όσον αφορά στο ΕΠ «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση»:

- Υλοποιούνται δράσεις ενίσχυσης της απασχόλησης, στις οποίες έχουν συμμετάσχει 127.314 άτομα, προγράμματα κατάρτισης (88.400 άνεργοι), ενέργειες κατάρτισης (109.315 εργαζόμενοι), ολοκληρωμένες παρεμβάσεις (15.250 γυναίκες), και άλλες δράσεις που συμμετείχαν 22.219 άτομα ευπαθών ομάδων. Επιπλέον έχουν σχεδιαστεί 400 δομές κοινωνικής φροντίδας στο πλαίσιο των δράσεων ενίσχυσης της λειτουργίας και αναβάθμισης υπηρεσιών εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών ομάδων που χρήζουν φροντίδας, οι οποίες θα απασχολούν κυρίως γυναίκες.
- Λειτουργούν 78 Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης, και αναβαθμίστηκαν 15 Τοπικές Υπηρεσίες Απασχόλησης (one stop shop).

Σχετικά με τον τομέα των ανθρώπινων πόρων δράσεις υλοποιούνται και στο πλαίσιο ορισμένων ΠΕΠ.

Ε.Π. «Σιδηρόδρομοι, Αστικές Συγκοινωνίες, Αεροδρόμια»:

Οδικές μεταφορές: έχει ολοκληρωθεί ο περιφερειακός δακτύλιος της Αττικής, η ζεύξη Ρίου Αντιρρίου, η Λεωφόρος Κηφισού και βρίσκονται σε εξέλιξη τα μεγάλα οδικά έργα στους άξονες του ΠΑΘΕ και της ΕΓΝΑΤΙΑΣ. Παράλληλα συνεχίζεται η κατασκευή τμημάτων του Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης.

Σε ότι αφορά τις παραχωρήσεις αυτοκινητοδρόμων έχουν δρομολογηθεί οι διαγωνισμοί για τη σύναψη έξι συμβάσεων παραχώρησης υπό την αρμοδιότητα της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Έργων Οδικών Αξόνων με Παραχώρηση (ΕΥΔΕ/ΟΑΠ) του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., οι οποίοι είναι: Υποθαλάσσια Αρτηρία Θεσσαλονίκης, ΠΑΘΕ (Μαλιακός – Κλειδί), Ιόνια Οδός (Αντίρριο – Ιωάννινα), Κόρινθος – Τρίπολη – Καλαμάτα και Λεύκτρο – Σπάρτη, Αυτοκινητόδρομος Κεντρικής Ελλάδας (Ε65) και Ελευσίνα – Κόρινθος – Πάτρα – Πύργος – Τσακώνα.

Αστική ανάπτυξη: επεκτείνεται το Μετρό Αθηνών, ενώ έχει δημοπρατηθεί το έργο του Μετρό Θεσσαλονίκης.

Στο πλαίσιο της βελτίωσης των αστικών συγκοινωνιών ο Προαστιακός Σιδηρόδρομος έχει ολοκληρωθεί πλήρως ως προς την κατασκευή της υποδομής και σε μεγάλο βαθμό της επιδομής, η σηματοδότηση και ηλεκτροκίνηση στο τμήμα Σιδηροδρομικό Κέντρο Αχαρνών (ΣΚΑ)- Α/Δ Σπάτων.

Λιμενικές υποδομές: αναβαθμίζονται λιμάνια εθνικής σημασίας, όπως της Πάτρας, του Βόλου και της Καβάλας. Συμπληρωματικά, πόροι διατίθενται για τις λιμενικές υποδομές και από τα ΠΕΠ.

Σιδηροδρομικές υποδομές: ολοκληρώθηκε η επικαιροποίηση του Στρατηγικού Σχεδίου Επενδύσεων Σιδηροδρομικού Άξονα ΠΑΘΕΠ και προβλέπονται 10 Μεγάλα Έργα. Συγκεκριμένα, έχουν εκδοθεί οι εγκριτικές αποφάσεις για πέντε (5) ενώ αναμένονται οι σχετικές αποφάσεις για δύο (2) ακόμα. Για το υπόλοιπα τρία (3) προγραμματίζεται η άμεση υποβολή των Αιτήσεων Επιβεβαίωσης Ποσοστού.

ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα»: Στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Νόμου ολοκληρώθηκαν 356 επενδυτικά σχέδια και βρίσκονται σε εξέλιξη άλλα 47.

Επιπρόσθετα, ενισχύονται 1.730 επιχειρηματικά σχέδια μεταποιητικών ΜΜΕ και ΠΜΕ καθώς επίσης και 173 επενδύσεις ΜΜΕ για τεχνολογικό εκσυγχρονισμό. Έχουν εγκριθεί 101 έργα ενίσχυσης περιβαλλοντικών σχεδίων και 29 επενδύσεις για τη δημιουργία/επέκταση μονάδων διαχείρισης και αξιοποίησης αποβλήτων. Στο πλαίσιο του προγράμματος «Πιστοποιηθείτε» υλοποιούνται 2.637 επενδύσεις για την ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων ποιότητας, στους τομείς διαχείρισης ποιότητας, υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εργασίας και περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Όσον αφορά στην τουριστική ανάπτυξη, υλοποιούνται 49 μεγάλες επενδύσεις εκσυγχρονισμού ξενοδοχείων και camping μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου, 3.493 έργα αναβάθμισης καταλυμάτων μέσω άλλων καθεστώτων ενίσχυσης και 595 επιχειρηματικά σχέδια ΜΜΕ όλων των κλάδων του τουριστικού τομέα.

Ενισχύσεις επιχειρηματικής δραστηριότητας προβλέπονται σε 6.532 γυναίκες και νέους και 117 άτομα με αναπηρία. Επίσης, για πρώτη φορά εντάσσεται στο πλαίσιο του Γ ΚΠΣ ο εμπορικός τομέας μέσω της ενίσχυσης 2.444 εμπορικών επιχειρήσεων.

Παράλληλα, έχουν κατατεθεί 2.297 αιτήσεις για χορήγηση εγγυήσεων στο Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε)¹ και έχουν εγκριθεί έως σήμερα οι 1.433 από αυτές συνολικού ύψους 33 εκ. ευρώ.

Παράλληλα, υλοποιούνται δράσεις στήριξης ΜΜΕ και στα ΠΕΠ.

Στον τομέα της ενέργειας, υλοποιούνται συνολικά 342 έργα (αιολικά πάρκα, έργα εξοικονόμησης ενέργειας, έργα συμπαραγωγής ηλεκτρισμού – θερμότητας κλπ.). Παράλληλα, στο πλαίσιο της έρευνας και τεχνολογίας ενισχύονται 1.669 προγράμματα.

Στον τομέα των βιομηχανικών υποδομών εντάχθηκε η αναβάθμιση 5 βιομηχανικών περιοχών εθνικής εμβέλειας της Ε.Τ.Β.Α., η επέκταση και αναβάθμιση 2 υφιστάμενων βιομηχανικών περιοχών εθνικής εμβέλειας, καθώς και η κατασκευή, προμήθεια πυροσβεστικού εξοπλισμού και λειτουργία πυροσβεστικών σταθμών σε 6 υφιστάμενες βιομηχανικές περιοχές εθνικής εμβέλειας.

¹ Το ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε έχει συσταθεί και λειτουργεί (βάσει του Ν. 3066/2002) με σκοπό την παροχή εγγυήσεων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για παρεχόμενες χρηματοπιστωτικές διευκολύνσεις προς ήδη υπάρχουσες και νεοϊδρυόμενες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που απασχολούν έως 30 εργαζόμενους.

Στο **ΕΠ «Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου»**: Στον τομέα της γεωργίας δίνονται ενισχύσεις για 12.500 περίπου σχέδια βελτίωσης (επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις), 800 επενδυτικά σχέδια στη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων, πάνω από 4.600 μικρά και μεγάλα επενδυτικά σχέδια στην εμπορία και μεταποίηση δασοκομικών προϊόντων και 20.000 νέους γεωργούς μέσω του καθεστώτος της εφάπαξ πριμοδότησης πρώτης εγκατάστασης.

Στο πλαίσιο του **ΕΠ «Αλιεία»**, οι δράσεις εμπλέκουν 3.500 δικαιούχους. Ειδικότερα, χρηματοδοτείται η διάλυση 2.162 αλιευτικών σκαφών, η κατασκευή 306 νέων σκαφών, ο εκσυγχρονισμός 505 αλιευτικών σκαφών, η ενίσχυση 170 μονάδων υδατοκαλλιέργειας και 90 μονάδων μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων και η ένταξη 520 επαγγελματιών αλιέων στα κοινωνικοοικονομικά μέτρα που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα. Επίσης, χρηματοδοτούνται δημόσιες υποδομές που αφορούν τη βελτίωση υποδομών και εξοπλισμό 65 αλιευτικών λιμανιών και καταφυγίων.

ΕΠ «Περιβάλλον»:

- Έχουν συσταθεί 27 Φορείς Διαχείρισης περιοχών του Δικτύου NATURA 2000 και έχουν εγκριθεί ενέργειες έναρξης της λειτουργίας τους. Σε ορισμένες από τις ανωτέρω 27 περιοχές έχουν αρχίσει να υλοποιούνται έργα διαχείρισης και προστασίας.
- Έχει επεκταθεί πέραν της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης η στελέχωση της Μονάδας Τεχνικής Υποστήριξης Έργων Στερεών και Υγρών Αποβλήτων που λειτουργεί στο ΥΠΕΧΩΔΕ, στις περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
- Βρίσκεται σε εξέλιξη η στελέχωση και ο εξοπλισμός του Σώματος Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (INSPECTORATE) σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, ενώ ήδη πραγματοποιούνται τακτικοί περιβαλλοντικοί έλεγχοι.
- Έχει ολοκληρωθεί το έργο ομάδας εργασίας στο ΥΠΕΧΩΔΕ για την πρόταση αποκατάστασης 2.626 ΧΑΔΑ εκ των οποίων 1.453 είναι ενεργοί και 1.173 ανενεργοί.

Δράσεις περιβάλλοντος υλοποιούνται και στο πλαίσιο των ΠΕΠ.

Στο πλαίσιο του **ΕΠ «Πολιτισμός»**, υλοποιήθηκε το πρόγραμμα ενοποίησης αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας και είναι σε εξέλιξη εργασίες στα μνημεία της Ακροπόλεως, της Επιδάου, Δήλου, Κνωσού, Νικόπολης, Πέλλας κ. α. Επιπλέον, δρομολογείται η ανέγερση του Νέου Μουσείου Ακρόπολης.

ΕΠ «Υγεία – Πρόνοια»:

Στον τομέα της Υγείας ολοκληρώθηκε το Κέντρο Υγείας Αστικού Τύπου στο Δήμο Αχαρνών «Πολυκλινική» και σταδιακά ολοκληρώνεται το Κέντρο Υγείας Αστικού Τύπου στα Καλύβια Αττικής. Επιπλέον, αναβαθμίζεται ο υπάρχον εξοπλισμός Κέντρων Υγείας Αγροτικού Τύπου και τα κτίρια και ο εξοπλισμός των Διοικήσεων Υγειονομικής Περιφέρειας της Αττικής, Ηπείρου, Θεσσαλίας και Κρήτης και η προμήθεια εξοπλισμού

(ιατρικός, ξενοδοχειακός, υψηλής βιοϊατρικής τεχνολογίας) σε 11 νοσοκομεία της Αττικής και Πειραιά, 6 της Θεσσαλονίκης και 13 στην υπόλοιπη χώρα.

Στον τομέα της ψυχικής υγείας λειτουργούν 141 δομές αποασυλοποίησης (ξενώνες, οικοτροφεία, προστατευμένα διαμερίσματα) και 25 κοινοτικών δομές ψυχικής υγείας, στις οποίες συνολικά απασχολούνται 4.063 άτομα.

Στον τομέα της πρόνοιας λειτουργούν σε 94 δήμους γραφεία κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών, τα οποία απασχολούν 176 κοινωνικούς επιστήμονες και έχουν εξυπηρετήσει 48.220 άτομα, εκ των οποίων 18.262 άνδρες και 29.958 (62,13%) γυναίκες. Επιπρόσθετα, έχουν ξεκινήσει τη λειτουργία τους 19 δομές αποϊδρυματοποίησης. Μέχρι σήμερα οι ανωτέρω δομές έχουν στελεχωθεί με 48 επαγγελματίες πρόνοιας, 30 εκ των οποίων αποτελούν νέες προσλήψεις.

ΕΠ «Κοινωνία της Πληροφορίας»:

Στον τομέα της εκπαίδευσης έχει επιτευχθεί πλήρης κάλυψη του συνολικού στόχου για διασύνδεση Γυμνασίων, Ενιαίων Λυκείων και ΤΕΕ στο διαδίκτυο, ενώ το 81% των σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχει εξοπλιστεί πλήρως. Στα ΑΕΙ/ΤΕΙ έχουν ολοκληρωθεί οι υποδομές σε 44 αίθουσες τηλεεκπαίδευσης, ενώ η ανάπτυξη του ευρυζωνικού δικτύου Εθνικού Δικτύου Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ) εξυπηρετεί πάνω από 190.000 μέλη της εκπαιδευτικής και ερευνητικής κοινότητας. Επίσης έχουν ήδη καταρτισθεί 83.311 εκπαιδευτικοί σε θέματα ΤΠΕ, έχουν πιστοποιηθεί 30.000 εκπαιδευτικοί και έχουν δημιουργηθεί 70 τίτλοι εκπαιδευτικού λογισμικού.

Στον τομέα της δημόσιας διοίκησης έχουν τοποθετηθεί 14.942 PCs και δημιουργήθηκαν 981 Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών.

Επίσης, υλοποιούνται τα Προγράμματα «Δικτυωθείτε» και «Επιχειρείτε Ηλεκτρονικά», από τα οποία έχουν ενισχυθεί 24.500 επιχειρήσεις για την αγορά ηλεκτρονικού υπολογιστή και τη σύνδεσή τους με το διαδίκτυο και 2.000 περίπου επιχειρήσεις για τη λειτουργία τους, αντίστοιχα.

Στον τομέα των ευρυζωνικών υποδομών χρηματοδοτείται η υλοποίηση ευρυζωνικών υποδομών τοπικής πρόσβασης και ειδικότερα μητροπολιτικών ευρυζωνικών δικτύων οπτικών ινών (MAN) σε περισσότερους από 65 δήμους της χώρας, αναμένοντας τη διασύνδεση άνω των 2.800 σημείων δημόσιου ενδιαφέροντος σε όλη τη χώρα. Επίσης έχει υποβληθεί αίτηση του μεγάλου έργου με τίτλο «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη της ευρυζωνικής πρόσβασης στις Περιφέρειες της Ελλάδας» προβλέποντας την ανάπτυξη υποδομών και την τόνωση της ζήτησης με δράσεις επιδότησης τελικών χρηστών.²

² Σκοπός του έργου είναι να ενισχύσει την ανάπτυξη της απαραίτητης υποδομής για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών σε εκείνες τις περιοχές της Ελλάδας, όπου δεν υπάρχει σήμερα αντίστοιχη/επαρκής υποδομή και δεν

Στον τομέα των ανθρώπινων πόρων, έχουν ολοκληρωθεί προγράμματα κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες ΤΠΕ για 20.000 ανέργους και σε εξειδικευμένες δεξιότητες ΤΠΕ για 3.000 ανέργους.

Συμπληρωματικά με τις δράσεις της ΚτΠ υλοποιούνται αντίστοιχες δράσεις από τα ΠΕΠ.

Πρόοδος Χρηματοδότησης

Στα Τομεακά Προγράμματα η δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων, ανέρχεται στο 79%, οι νομικές δεσμεύσεις καλύπτουν το 56% των αντίστοιχων πόρων της δημόσιας δαπάνης, ενώ το ποσοστό των πραγματοποιηθέντων δαπανών ανέρχεται στο 36,2% των πόρων. Τις καλύτερες επιδόσεις παρουσιάζουν τα Επιχειρησιακά Προγράμματα που αφορούν τον άξονα προτεραιότητας: «Ανθρώπινοι Πόροι», ενώ τις χειρότερες επιδόσεις είχαν τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Κοινωνία της Πληροφορίας» και «Περιβάλλοντος».

Τέλος, καταγράφοντας την πρόοδο απορρόφησης από την πλευρά των Ταμείων (πίνακας 6.2), διαπιστώνεται υψηλότερη απορρόφηση από το ΕΚΤ και το ΧΠΜΑ και χαμηλότερη από τα άλλα δύο Ταμεία (ΕΤΠΑ και ΕΓΤΠΕ).

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ/ΕΠΙ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ (1)	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (2)	ΠΡΟΫΠΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.) (3)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%) (4)=(3)/(2)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.) (5)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%) (6)=(5)/(2)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ) (7)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%) (8)=(7)/(2)
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	4.953.024.097	4.885.690.764	4.099.155.009	84%	3.251.217.567	67%	2.157.965.020	44%
Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	2.763.907.617	2.763.907.617	2.234.613.633	81%	1.700.468.904	62%	1.181.281.638	43%
Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	2.189.116.480	2.121.783.147	1.864.541.376	88%	1.550.748.663	73%	976.683.382	46%
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	12.860.334.546	9.426.954.883	6.536.481.266	69%	4.975.822.354	53%	3.653.526.489	39%
Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΔΙΜΕΝΕΣ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	9.922.734.166	6.489.354.503	4.404.418.401	68%	3.652.246.317	56%	2.752.466.692	42%
Ε.Π. ΣΙΑΦΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	2.937.600.380	2.937.600.380	2.132.062.865	73%	1.323.576.037	45%	901.059.797	31%
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	6.666.610.252	3.349.585.740	3.096.589.639	92%	1.919.511.585	57%	1.024.533.183	31%
Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	6.666.610.252	3.349.585.740	3.096.589.639	92%	1.919.511.585	57%	1.024.533.183	31%
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4: ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΑΛΙΕΙΑ	4.040.191.685	2.479.718.102	2.136.575.279	86%	1.658.577.147	67%	868.661.158	35%
Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ-ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	3.557.087.197	2.136.211.026	1.846.395.855	86%	1.451.180.678	68%	733.315.542	34%
Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ	483.104.488	343.507.076	290.179.424	84%	207.396.469	60%	135.345.616	39%
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	1.785.006.738	1.785.006.738	1.406.390.505	79%	945.187.499	53%	594.451.617	33%
Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	596.300.075	596.300.075	386.117.380	65%	250.818.333	42%	161.542.582	27%
Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	675.400.000	675.400.000	647.824.252	96%	427.248.333	63%	264.101.506	39%
Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ-ΠΡΟΝΟΙΑΣ	513.306.663	513.306.663	372.448.873	73%	267.120.833	52%	168.807.529	33%
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6: ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	2.987.499.150	2.417.999.150	1.977.742.152	82%	896.837.205	37%	524.530.893	22%

ΕΠ. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΦΟΡΙΑΣ	2.987.499.150	2.417.999.150	1.977.742.152	82%	896.837.205	37%	524.530.893	22%
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	100.440.851	100.440.851	65.396.559	65%	42.720.165	43%	24.401.698	24%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ	33.393.107.319	24.445.396.228	19.318.330.409	79,0%	13.689.873.522	56,0%	8.848.070.058	36,2%
ΣΥΝΟΛΟ	44.729.774.735	34.271.395.422	28.206.644.670	82,3%	19.142.375.614	55,9%	12.086.650.887	35,3%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2: ΠΡΟΟΔΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΠΣ 2000-2006 ΚΑΤΑ ΤΑΜΕΙΟ

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ

ΤΑΜΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
	(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
ΕΤΠΑ	32.362.184.217	24.146.700.049	19.660.909.252	81%	12.839.256.568	53%	8.223.142.289	34%
ΕΚΤ	6.418.142.330	6.252.409.318	5.190.193.867	83%	3.888.684.685	62%	2.534.551.903	41%
ΕΓΤΠΕ	5.511.838.911	3.574.274.190	3.106.293.569	87%	2.231.460.416	62%	1.209.686.643	34%
ΧΜΠΑ	437.609.277	298.011.865	249.247.982	84%	182.973.945	61%	119.270.052	40%
ΣΥΝΟΛΑ	44.729.774.735	34.271.395.422	28.206.644.670	82,3%	19.142.375.614	55,9%	12.086.650.887	35,3%

1) Οι στήλες (1) έως και (8) αναφέρονται αποκλειστικά στα στοιχεία που είναι καταχωρισμένα στο ΟΠΣ

2) Ημερομηνία αναφοράς: 15-11-2005

ΠΗΓΗ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙ ΟΝΟΜΙΑΣ ΑΙ ΟΙ ΟΝΟΜΙ ΩΝ

